

Programmabegroting

2013 - 2016

Gemeente Brummen

*Sober
Veerkrachtig
Toekomstgericht*

Inhoudsopgave

2013

2016

Inhoudsopgave.....	1
Aanbieding van de programmabegroting.....	3
Deel 1 – Begroting	
De programma's	
1. Bestuur en veiligheid.....	11
2. Ruimtelijke ontwikkeling.....	17
3. Ruimtelijk beheer.....	23
4. Werk en inkomen.....	29
5. Maatschappelijke ondersteuning.....	33
6. Samenleving.....	37
7. Financiering.....	41
De paragrafen	
A. Lokale heffingen.....	47
B. Weerstandsvermogen.....	53
C. Onderhoud kapitaalgoederen	57
D. Financiering	63
E. Bedrijfsvoering	67
F. Verbonden partijen	75
G. Grondbeleid	85
Deel 2 – Financiële overzichten	
Totaaloverzicht van de lasten en baten per programma in 2013.....	89
Saldobepaling en saldobestemming in 2013.....	91
De meerjarige uitkomst van alle programma's.....	93
Bijlagen	
1. Investerings.....	97
2. Subsidieplafonds 2013.....	99
3. Reserves en voorzieningen.....	101
4. Effecten versoering en fasering 2013-2016.....	103
5. Effecten Kadernota 2013-2016.....	105
6. Financiële uitgangspunten begroting 2013.....	129
7. Begrippenlijst	131

Programmabegroting 2013-2016

Kenmerk : INT 12.1134

Vastgesteld : B&W 18 september 2012

Aan de leden van de gemeenteraad,

Voor u ligt de programmabegroting 2013, inclusief het meerjarig financieel perspectief voor de jaren 2014 tot en met 2016.

Uitgangspunten

De nu voorliggende programmabegroting heeft in feite drie bronnen. Dit zijn de vastgestelde jaarstukken 2011, de vastgestelde programmabegroting 2012 en de Kadernota 2013-2016. Als gemeenteraad kent u de doorgaande lijn in deze drie documenten, namelijk *“de tering naar de nering zetten”*. Dat financiële mogelijkheden van de gemeente fors zijn teruggelopen is vooral veroorzaakt door de opgetreden risico's bij de bouwgrondexploitatie. Hierdoor is het financiële Eigen Vermogen van de gemeente verbruikt en is ook een forse jaarlijkse rentelast ontstaan. In de programmabegroting 2013 vindt u de weerslag van het herstelplan voor de omvang van het Eigen Vermogen. Natuurlijk is het herstel niet direct in 2013 mogelijk. Maar gebruik makend van de toegestane vierjaren periode laat de programmabegroting 2013 de veerkracht van de gemeente zien. Vandaar dat het motto voor 2013 is:

“Mager, maar gezond”

Uitwerking

Met de hierboven genoemde drie uitgangdocumenten is de inhoudelijke basis voor de programmabegroting 2013 enerzijds het doorrekenen van het bestaande beleid en anderzijds het doorvoeren van noodzakelijke aanpassingen van dat beleid. Deze aanpassingen hebben een tweetal achtergronden. Ten eerste de ingezette besparingen zoals die al vanaf de programmabegroting 2011 zijn ingezet via het zogenoemde proces van *“versoberen en faseren”*. De tweede achtergrond betreft de aanpassingen zoals deze in de Kadernota 2013-2016 zijn opgenomen. De kadernota is door uw raad vastgesteld voor wat betreft de onderdelen *“technische aanpassingen”* en *“basismaatregelen”*. Als college hebben we er voor gekozen om ook de *“aanvullende maatregelen”* uit de Kadernota, voor zover financieel uitgewerkt, in de nu voorliggende programmabegroting op te nemen. In bijlage 5 staat een totaaloverzicht van alle besparingen vermeld.

Het totaalpakket van alle besparingsmogelijkheden vormt volgens ons als college een gezonde balans tussen wat we als gemeente willen en kunnen. Wat we vooral willen is duurzaamheid in het denken en het doen van de gemeente. Verder willen we het toeristisch karakter van onze gemeente blijven doorontwikkelen met behoud van ons groene karakter. Daarnaast blijft het hanteren van de menselijke maat bij alle taken op het gebied van werk, inkomen en zorg van groot belang. En willen we ook beleid voeren op basis van zelfredzaamheid, zowel van de individuele burger als van de gemeente zelf. Binnen deze balans is daarom het beroep doen op de portemonnee van de inwoners beperkt gebleven tot alleen voor 2013 een extra structurele verhoging van de OZB met 5% bovenop het jaarlijkse inflatiepercentage (voor 2013 2,5%).

Financieel

Het herstellen van het Eigen Vermogen is in beginsel alleen te realiseren via jaarlijkse overschotten op de begroting. Vandaar dat u in de voorliggende begroting een meerjarenperspectief ziet dat oploopt naar bijna € 1,9 miljoen overschot in 2016. Overschotten die noodzakelijk zijn om de algemene reserve weer op voldoende niveau te krijgen. In bijlage 3 kunt u het effect van deze overschotten op de reserves aflezen. Op bladzijde 6 wordt inzichtelijk gemaakt dat met de overschotten tot en met 2016 het nodig te achten niveau aan algemene reserve nog niet volledig gehaald is. De omvang van het Eigen Vermogen kan ook voor een deel uit incidentele baten verbeterd worden. Hierbij denken wij specifiek aan het nemen van dusdanige maatregelen op het gebied van de bouwgrondexploitaties, dat de gevormde voorziening voor risico's voor bouwgrondexploitatie wellicht kan verminderen. Dit blijft echter alleen mogelijk als de te nemen maatregelen definitief zijn geworden. De onzekerheid hierover is nu te groot om daarop een begroting te baseren.

Risico's

Elke begroting kent risico's die op het moment van opstellen van een begroting niet als feiten maar als mogelijkheden onder ogen moeten worden gezien. Voor de gemeente gaat het hierbij om de volgende zaken:

1. Nieuwe taken vanuit het rijk met onvoldoende financiële middelen. Te denken is hierbij aan de wet werken naar vermogen, de Jeugdzorg en de AWBZ-taken;
2. Herijken van het gemeentefonds vanaf 2014. Dit kan voor een gemeente zowel negatief als positief uitpakken;
3. Verdere besparingen op rijksniveau die via de systematiek van samen de trap af leiden tot een lager gemeentefonds;
4. Open-eind regelingen;
5. Risico dat opgenomen taakstellingen niet of maar deels gehaald kunnen worden. Denk hierbij aan de beoogde budgettaire neutraliteit van het opzetten van de brandweer cluster IJsselstreek en de omgevingsdienst OVIJ;
6. De loonsomstop is aangevuld met een extra bezuiniging conform de motie bij de Kadernota, oplopend tot € 225.000 in 2016. Het invullen van de taakstelling moet nog gebeuren.

Financieel perspectief meerjarig

Elke begroting die voorgelegd wordt aan de gemeenteraad geeft een financieel beeld voor de komende vier jaren, nu dus tot en met 2016. Dat jaar laat afgerond een overschot zien van € 1.9 miljoen. Dit overschot is niet structureel van aard. Zo valt te verwachten dat de jaarlijkse toevoegingen aan de voorzieningen voor onderhoud wegen en gebouwen op termijn weer naar een hoger niveau zullen moeten. Dit zal ook gelden voor onderwerpen als straatverlichting en onderhoud openbaar groen. Deze voorbeelden komen nader aan de orde in bijlage 5 bij deze programmabegroting. Daarnaast kunnen de hiervoor genoemde risico's nog negatief doorwerken. Dit perspectief op de langere termijn benadrukt dat er nu maatregelen getroffen moeten worden om Brummen daadwerkelijk weer gezond te kunnen verklaren.

Gevolgen kadernota 2013-2016

Zoals al aangegeven is de Kadernota een van de uitgangspunten voor de nu voorliggende programmabegroting. De vaststelling door de gemeenteraad van de Kadernota hield voor ons college de opdracht in om de technische aanpassingen en de basis aanpassingen in de begroting door te voeren.

Daarnaast heeft de raad via een aantal moties zijn zienswijze bekend gemaakt over een aantal onderwerpen, onder anderen uit de derde groep van maatregelen uit de kadernota, de aanvullende maatregelen. Het college heeft besloten om, rekening houdend met de aangenomen moties, de aanvullende maatregelen in de begroting op te nemen. In bijlage 5 is een totaaloverzicht van alle besparingen opgenomen

Bij de behandeling van de Kadernota is ook een aantal moties aangenomen. In navolgend overzicht is af te lezen hoe het college met deze moties is omgegaan.

Motie 1. Openingstijden gemeentehuis	Het college laat onderzoeken welke verdere bezuinigingen er mogelijk zijn op genoemd terrein. In de begroting is de in de kadernota aangegeven € 13.000 verwerkt.
Motie 2. Centrumplan Brummen	Het college blijft alles in het werk stellen aan concretisering van het plan. In de begroting heeft dat niet geleid tot extra budgetten vanuit de gemeente.
Motie 5. Organisatiebeleid	Het college heeft de voorgestelde extra taakstelling op de organisatie overgenomen en verwerkt in de begroting.
Motie 7. Muziekonderwijs	Het college onderzoekt de mogelijkheden om de muziekverenigingen actief te betrekken bij het muziekonderwijs. Dit leidt niet tot andere bedragen in de begroting dan in de Kadernota opgenomen.

Motie 9. Inzet toeristenbelasting	Het college stelt geen verdere verhoging van de toeristenbelasting voor en de inzet blijft zoals besloten bij de begroting van 2012.
Motie 11. IHP	Het college gaat voortvarend verder met het IHP, waarbij afgezien wordt van het cluster Pancratius/Wilhelminaschool. Het totale investeringsbedrag is afgestemd op de norm m2 – prijs. Daarbinnen blijft duurzame uitvoering uitgangspunt.
Motie 12. Minimabeleid	Het college heeft alleen aanpassingen op het minimabeleid doorgevoerd als er sprake was van strijdigheid met wetgeving.
Motie 14. Verenigingsleven	Het college heeft geen andere aanpak voor de in de begroting opgenomen bezuiniging op het verenigingsleven. Het college blijft openstaan voor alternatieven vanuit de samenleving zelf.
Motie 15. Ligt op Groen	Het college houdt de reserve Ligt op Groen in stand. Onderkend moet worden dat de voeding nog maar zeer beperkt zal zijn.
Motie 16. Duurzaamheid	Het college heeft de motie uitgelegd dat de eenmalige voorgenomen onttrekking van € 100.000 aan de bestemmingsreserve niet door mag gaan. De voorgenomen stopzetting van de voeding van de reserve is tot en met 2016 wel doorgevoerd.
Motie 17. ICT	In de begroting zijn de kosten van automatisering gebaseerd op de noodzakelijke uitgaven. In paragraaf E wordt nader op automatisering ingegaan.

Vernieuwing

De gemeente Brummen is niet meer de belangrijkste actor, maar is één van de vele actoren die in het ruimtelijk-economisch en maatschappelijk speelveld actief zijn. Dit vraagt om een nieuwe rolverdeling en om een cultuurverandering. Meer regisserend; van een gesloten naar een open ontwikkeling. Niet alles meer zelf willen doen, omdat dat gewoonweg ook niet meer kan. En ook omdat dat te langzaam gaat. Vanuit dit perspectief lijkt een intense samenwerking en ideevorming met bedrijfsleven, onderwijs, wetenschap, intermediaire organisaties en inwoners van onze gemeente steeds meer voor de hand liggend. Veel kennis, kunde en ideevorming is daar namelijk aanwezig.

De gemeente is met de toekomstvisie en organisatieontwikkeling begonnen om de noodzakelijke omslag gestalte te geven. Daarbij zullen op korte termijn, op een pro actieve wijze, de ideeën, innovativiteit, creativiteit en betrokkenheid van bestaande netwerken en de individuele inwoners door de gemeente Brummen gebruikt moeten gaan worden voor de maatschappelijke opgaven en de ruimtelijk-economisch ontwikkeling. Ook gaat de gemeente Brummen inspringen op initiatieven die door bedrijven en de samenleving zelf worden aangedragen. Van 'inspraak' gaat het naar 'coproductie' en andere besluitvormingsprocessen. Daarbij zullen de ervaringen in de omslag van, in het bijzonder, het bedrijfsleven van gesloten naar open innovatie als voorbeeld dienen.

In 2011 heeft het college het organisatieontwikkelingsprogramma "Van Partij naar Partner" vastgesteld. Het programma is de start van een fundamentele heroriëntatie op de rol en positie van de gemeente in de Brummense samenleving op de middellange en lange termijn. Diverse ontwikkelingen zoals de veranderende samenleving, demografische ontwikkelingen en de schaarse middelen, vormen de aanleiding om als gemeente een dergelijk traject op te starten.

Essentieel is dat een visie wordt opgesteld over de manier waarop de gemeente Brummen samen met de samenleving op termijn wil gaan functioneren. Aan de integrale toekomstvisie wordt al hard gewerkt met vertegenwoordigers en inwoners uit de samenleving. Parallel hieraan wordt gewerkt aan een visie op de gemeentelijke organisatie. Welke eisen worden er gesteld aan de medewerkers van de gemeente

Brummen en op welke wijze moeten zij georganiseerd worden om uiteindelijk de resultaten van de integrale toekomstvisie succesvol waar te kunnen maken.

Het financiële plaatje 2013 t/m 2016

Het huidige inzicht in de jaren 2013 - 2016 is cijfermatig in het navolgende model weergegeven. Dit model start met de begrotingsuitkomst voor bestemming (1^e regel). Daarna volgen de toevoegingen (regel 2) en onttrekkingen (regel 3) aan bestemmingsreserves. Het effect van de besparingsmaatregelen vanuit de Kadernota staat op regel 5. In regel 6 is storting in de algemene vrije reserve opgenomen, bedoeld om de positie van deze reserve de komende jaren weer te versterken. Regel 7 geeft het totale begrotingsresultaat weer, na verwerking van de hiervoor genoemde effecten.

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2013 V/N		2014 V/N		2015 V/N		2016 V/N	
Uitkomst begroting <i>voor bestemming</i>	1.534	N	2.743	N	954	N	901	N
Voorgestelde toevoeging aan reserves, bestaand beleid *	282	N	170	N	168	N	174	N
Voorgestelde onttrekking aan reserves, bestaand beleid *	-684	V	-1.612	V	-410	V	-547	V
Uitkomst begroting <i>na bestemming</i>	1.132	N	1.301	N	712	N	528	N
Besparingsvoorstellen vanuit Kadernota 2013-2016 (bijlage 5)	-1.169	V	-2.083	V	-3.199	V	-2.399	V
Toevoeging algemene vrije reserve ter versterking reservepositie	37	N	782	N	2.487	N	1.871	N
Uiteindelijk begrotingsresultaat	0	V	0	V	0	V	0	V

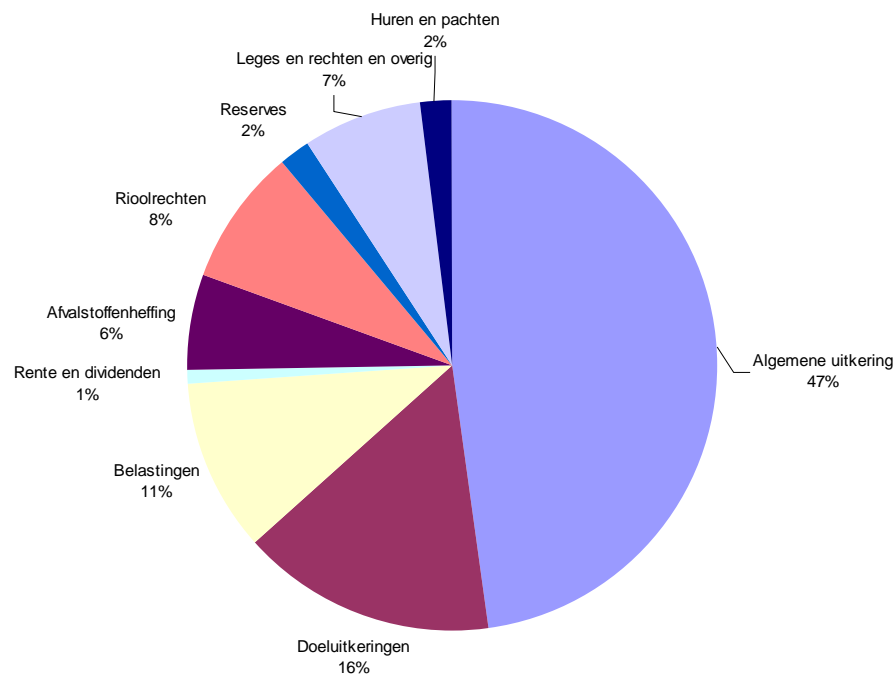
De cijfers uit regel 6 in bovenstaand overzicht leiden tot de volgende ontwikkeling van de algemene reserve:

Aard van de reserve/voorziening	Saldo 1-1-2012	Saldo 1-1-2013	Saldo 1-1-2014	Saldo 1-1-2015	Saldo 1-1-2016	Saldo 1-1-2017
<i>Algemene reserves</i>						
Weerstandreserve	€ 2.928	€ 3.031	€ 3.031	€ 3.031	€ 3.031	€ 3.031
Algemene vrije reserve	-€ 9.163	-€ 6.252	-€ 6.234	-€ 5.471	-€ 3.002	-€ 1.150
<i>Totaal algemene reserves</i>	-€ 6.235	-€ 3.221	-€ 3.203	-€ 2.440	€ 29	€ 1.881

In het overzicht is de omvang van de weerstandreserve conform de laatste doorrekening. De algemene vrije reserve (AVR) per eind 2016 is ruim €2,1 miljoen lager dan de € 1 miljoen aan nodig geachte AVR, zoals dat in de notitie over de AVR, die bij de kadernota 2012 bijgesloten zat, is aangegeven. Dit beeld geeft aan dat de noodzaak aanwezig is om de in de begroting opgenomen besparingen daadwerkelijk te realiseren. Ook de provincie wijst nadrukkelijk op het op voldoende niveau zijn van het weerstandvermogen van de gemeente. Dit vermogen wordt uitgedrukt in het totaalbedrag aan algemene reserve.

Overigens laten voorstaande overzichten in 2015 een overschot zien dat beduidend hoger is dan in 2016. Dit komt door een eenmalige bate van ruim € 1 miljoen in 2015.

Overzicht herkomst van de baten 2013.

Het voorgaande diagram geeft nog eens aan hoe afhankelijk Brummen is van rijksmiddelen (63%) en hoe gering de mogelijkheden zijn om een gemeentelijk inkomstenbeleid te voeren.

Vormgeving

Het project van vereenvoudiging van de beleid- en budgetcyclus heeft voor 2013 geleid tot de volgende veranderingen in de presentatie van de programmabegroting:

- Het programmaonderdeel “wanneer zijn we tevreden” is samengevoegd met het programmaonderdeel “wat gaan we doen in 2013”;
- Het programmaonderdeel “relevante vastgestelde (beleids)documenten is komen te vervallen”;
- Het programmaonderdeel “situatieschets” is komen te vervallen;
- Het programmaonderdeel “versobering en fasering” is komen te vervallen. Maatregelen die voor 2013 relevant zijn worden genoemd in het onderdeel “wat gaan we doen in 2013”.
- De niet verplichte paragraaf H – Rechtmatigheid is komen te vervallen. Relevante informatie is nu opgenomen in paragraaf E – Bedrijfsvoering.
- De bijlagen 1, 6, 8, 9 en 11 uit de begroting 2012 zijn komen te vervallen.
- Nieuw toegevoegd is een bijlage met daarin alle financiële effecten uit de Kadernota 2013-2016 die nu in de begroting 2013-2016 zijn verwerkt.
- Verder zijn de teksten in de verplichte paragrafen waar dat kon ingedikt en nog meer aangepast aan de gewenste informatie.

Tot slot:

In de nu voorliggende begroting zijn die maatregelen genomen die gericht zijn op een gezonde toekomst. Met maatregelen zoals beperking van de ambtelijke kosten. Maar ook met maatregelen als gevolg van de herbezinning over wat de gemeente nog faciliteert qua voorzieningen. Aan u nu de beoordeling van de voorgestelde aanpak.

Brummen, september 2012
Burgemeester en wethouders

De programma's

Portefeuillehouders: *N.E. Joosten, G.J. Verver-Drenth en H. Beelen*

Korte omschrijving van het programma

Het programma bevat het bestuur van de gemeente, de externe dienstverlening, communicatie en rechtsbescherming. Daarnaast omvat het programma de verantwoordelijkheid van de gemeente op het vlak van de integrale veiligheid zoals openbare orde, brandweer en rampenbestrijding.

Onze dienstverlening staat centraal. Aan de balie en ook steeds meer digitaal.

Wat is onze visie

In onze visie staan onze inwoners en klanten centraal. Klachten en bezwaren worden voorkomen door direct in overleg te treden met bezwaarmakers. Burgers hebben een grote rol bij de totstandkoming van beleid en de uitvoering daarvan. Op het gebied van openbare orde en veiligheid staat de overheid garant voor de basisveiligheid. Iedereen moet veilig zijn en zich veilig kunnen voelen.

Bij activiteiten die door de samenleving zelf worden geïnitieerd wordt verantwoordelijkheid van de initiatiefnemers gevraagd. Denk hierbij bijvoorbeeld aan handhaving van de openbare orde en veiligheid bij evenementen. Integriteit en zorgvuldigheid zijn hierbij basiswaarden.

Deze visie vertaalt zich in de volgende uitgangspunten:

1. De gemeente is er voor de samenleving met toewijding en professionaliteit. Burgers, bedrijven en maatschappelijke instellingen hebben op een eenvoudige en klantgerichte wijze toegang tot de gemeentelijke dienstverlening. De gemeente respecteert de privacy van burgers.

2. De gemeente betreft burgers en andere belanghebbenden op passende wijze bij besluitvorming, bij belangrijke beleidsontwikkelingen en bij de uitvoering en externe (co)financiering van taken. Integriteit, openheid en samenwerken, kenmerken elk proces van burgerparticipatie. Dit zorgt voor duurzame verankering van gemeentelijk beleid in de samenleving. Korte lijnen bevorderen ook de slagvaardigheid van de gemeente.
3. De gemeente communiceert op professionele wijze. Eigentijdse communicatiemiddelen faciliteren het contact tussen gemeente en samenleving.
4. De openbare orde wordt effectief gehandhaafd en criminaliteit wordt effectief voorkomen en bestreden.

Beleidsontwikkelingen

Integrale veiligheid

De regievoering over het plaatselijke veiligheidsbeleid ligt steeds meer bij de gemeenten. De regievoering houdt onder andere in dat er eens in de vier jaar een Integraal Veiligheidsplan moet worden vastgesteld. Dit is voor het laatst in 2011 gebeurd. In dit plan komen de afspraken voor de eerste vier jaar tot uitdrukking met daarbij van wie welke bijdrage daarin gevraagd wordt.

NOG-Veiligerhuis

In 2013 blijven we investeren in het NOG-Veiligerhuis waardoor er betere regionale afstemming ontstaat en de voortgang van processen in beeld kan worden gebracht en gehouden.

Communicatie

In de lijn van de Communicatiebeleidsnota zetten wij communicatie doelgericht in als strategisch instrument om onze ambities als duurzame en proactieve regiegemeente te realiseren. Samen optrekken met inwoners en partners is hierbij van groot belang. Een tijdige en heldere informatievoorziening blijft onverminderd van belang. Hierbij verschuift het accent steeds meer naar de digitale informatiemiddelen. Denk hierbij aan het doorontwikkelen van onze website en de inzet van social media. Dit overigens zonder traditionele middelen zoals de gemeentelijke huis-aan-huispagina GemeenteThuis, perscontacten en folders uit het oog te verliezen. Meer dan in het verleden is het van belang om verschillende middelen in te zetten om inwoners en andere belanghebbenden te betrekken om mee te praten bij beleidsontwikkelingen en te informeren over besluiten. En om de kwaliteiten van onze mooie gemeente beter dan voorheen over het voetlicht te brengen.

(Elektronische) dienstverlening

Het landelijke actieprogramma Andere Overheid heeft tot doel de (gemeentelijke) overheid beter en efficiënter te laten werken. Eén van de ambitielijnen van het programma is dat de publieke dienstverlening van de overheid moet verbeteren. Doelstelling van het kabinet is dat een groot deel van de totale publieke dienstverlening via het internet moet kunnen verlopen. De uitwerking zal niet alleen voor de burger maar ook in de (interne) bedrijfsvoering grote wijzigingen tot gevolg hebben. Het digitaal ontsluiten van informatie is hierbij van groot belang.

Brandweer

In de samenwerking met de korpsen Lochem en Zutphen zal actief gezocht worden naar een harmonisatie van de kwaliteit. In 2013 wordt duidelijk hoe, op welk kwaliteitsniveau, de brandweertaak de komende jaren ingericht gaat worden.

Rampenbestrijding

Op 1 oktober 2010 is de Wet op de Veiligheidsregio's in werking getreden. Zowel van de operationele diensten (politie, brandweer en GHOR) als van de gemeenten wordt regionale samenwerking verwacht. Dit houdt in dat iedere gemeente op gelijk opleidings- en uitvoeringsniveau moet komen te staan. Het initiatief voor de regionale samenwerking ligt bij de veiligheidsregio. In 2012 zijn we gestart met het gezamenlijk oppakken van regionale of gemeentelijke taken. Het doel hierbij is dat gemeenten bij een ramp of groot ongeval efficiënter en kwalitatief beter kunnen functioneren. In 2013 zal de samenwerking nog verder vorm krijgen en worden uitgewerkt.

Duurzaamheid en veerkracht

- Preventie, schadebeperking en hulpverlening vormen het begin van een veerkrachtige respons op ramp en tegenspoed.
- Wanneer mensen de gemeente ervaren als een prettige plek om te wonen, te werken en te verblijven, dan draagt dit duurzaam bij aan hun welzijn. Wanneer mensen zich veilig voelen, verhoogt dit bovendien hun persoonlijke weerstandsvermogen en creativiteit.
- Handhaving van de openbare orde vergroot ook het wederzijdse sociale vertrouwen binnen de gemeente. Dit is een kernelement van duurzame relaties. Sociaal vertrouwen is bovendien essentieel voor een eerlijk en snel proces op weg naar een samenleving waarin we duurzaam omgaan met energie en grondstoffen.
- Gemeentelijke dienstverlening ondersteunt onder andere de persoonlijke veerkracht van burgers.
- Bij vergunningverlening voor evenementen kan de gemeente naast veiligheidsvoorwaarden ook duurzaamheidsvoorwaarden stellen.
- Burgerparticipatie verhoogt het gevoel van betrokkenheid binnen de gemeente, waardoor mensen de uitdagingen op weg naar een meer toekomstvatbare samenleving slagvaardiger zullen aanpakken.
- Ook goede communicatie versterkt het saamhorigheidsgevoel tussen gemeente en samenleving en versterkt de onderlinge samenwerking. Goede en toegankelijke digitale informatievoorziening vermindert bovendien het papiergebruik en het aantal autoritten naar de balie.

Wat gaan we doen in 2013 en wanneer zijn we tevreden**Toekomstvisie**

- In 2013 wordt de integrale toekomstvisie en het daarbij behorende uitvoeringsprogramma afgerond. De visie geeft de koers aan voor de lange termijn. En laat zien op welke wijze het principe 'van partij naar partner' wordt ingevuld. De visie laat concreter zien wat in Brummen onder duurzame ontwikkeling wordt verstaan. En in 2013 zal nog meer dan in 2012 de implementatie en verankering van de visie in de lijnorganisatie en de lokale samenleving centraal staan.
- We zijn tevreden als de visie en het uitvoeringsprogramma door de raad zijn vastgesteld. Er zijn grote vorderingen gemaakt met de implementatie en verankering in de lijnorganisatie en de lokale samenleving.

Vergroten (gevoel van) veiligheid

- Overlast gevende jongeren en hun ouders/verzorgers worden aangesproken op hun gedrag.
- Vandalisme dient bestreden te worden door een lik-op-stukbeleid. Zo zullen bijvoorbeeld vandalen de aangerichte schade zelf moeten betalen.
- Het crisisplan wordt jaarlijks geoefend.
- Het gemeentebestuur zet zich ervoor in dat de genormeerde aanrijtijden voor ambulances en brandweer gerealiseerd kunnen worden.
- In samenwerking met de wijkraden wordt een netwerk van AED's (Automatische Externe Defibrilatoren) in de gemeente opgezet en wordt het oefenen met AED- apparaten gestimuleerd..

Openbare orde

We zijn tevreden als;

- de politie aan de bestuurlijk vastgelegde prestatie-eisen voldoet.
- het jaarlijks aantal gerapporteerde incidenten van vandalisme, diefstal en andere schendingen van wet en regelgeving in de gemeente een dalende trend vertoont.
- de gemeente en politie beproefde middelen inzetten om (hard)drugshandel en -gebruik te voorkomen en te bestrijden.
- de gemeente professioneel en efficiënt erop toeziet dat wet- en regelgeving in de gemeente worden nageleefd.
- het evenementenbeleid meer dan voorheen koerst op de eigen verantwoordelijkheid van organisatoren voor de openbare orde.
- burgers in onze gemeente veilig zijn en zich veilig voelen.

Brandweer

- In 2013 wordt een voorstel gedaan over het harmoniseren van de kwaliteit van de basisbrandweer zorg binnen de samenwerking met Lochem en Zutphen. Nadat er samen met Lochem en Zutphen is gekozen voor een geharmoniseerd kwaliteitsniveau zal er in 2013 ook een start gemaakt worden met de invoering daarvan.

Rampenbestrijding en hulpverlening:

We zijn tevreden als;

- de rampenbestrijding goed georganiseerd en geoefend is.
- de brandweer adequate middelen en scholing heeft om haar belangrijke taak goed uit te voeren.
- de brandweer, maar ook bijvoorbeeld ambulancediensten, voldoen aan de bestuurlijk vastgelegde prestatie-eisen.

Integrale handhaving

- De handhaving van gemeentelijke regels zal integraal plaatsvinden. Dat betekent dat gemeentelijke controleurs in een controle alle verschillende wetten en regels in ogenschouw nemen. Dit heeft voor zowel de partij waar controle/handhaving plaatsvindt als voor de gemeente grote voordelen (in een keer goed). Waar nodig vinden controles in samenhang met de politie en eventuele andere instanties plaats. Voor milieutaken is samenwerking gezocht in regionale uitvoeringsdiensten.

Communicatie en burgerparticipatie

- In 2013 versterken wij de ingezette koers richting een proactieve rol als regisseur van initiatieven in onze samenleving. Eigentijds communiceren is hierbij een belangrijk succesfactor. Door middel van een goed functionerende website en daarmee verbonden instrumenten zoals bijvoorbeeld de gemeentepagina, persberichten en social media leggen we een degelijke basis om met elkaar informatie te delen. Informatie die noodzakelijk is om met allerlei betrokkenen (organisaties, bedrijven, inwoners en gemeente) vorm te geven aan onze samenleving.

We zijn tevreden als;

- de gemeente helder communiceert, bondig, waarheidsgetrouw en met respect.
- de gemeente integriteit hanteert, openheid en samenwerking als kwaliteitscriteria bij burgerparticipatie.
- de gemeente in ruime mate voldoet aan de landelijke webrichtlijnen voor aanbod van diensten via internet. De website fungeert zowel als etalage/dienstenloket als middel om de samenwerking tussen gemeente en samenleving (in het kader van burgerparticipatie) te faciliteren.
- het digitale loket goed bekend is bij de burger. Een groeiend percentage klantcontacten verloopt via dit loket.
- het aantal burgers dat betrokken is bij openbare besluitvorming en bij belangrijke gemeentelijke beleidsontwikkelingen is toegenomen. Dit blijkt zowel uit de aanwezigheid van burgers bij vergaderingen en bijeenkomsten als uit de mate van inspraak en correspondentie.
- de gemeente gehoor heeft gegeven aan inspraak door beleid en uitvoering goed af te stemmen op de redelijke wensen en verwachtingen van de samenleving. Vice versa heeft goede communicatie ertoe bijgedragen dat belanghebbenden hun wensen en verwachtingen ook afstemmen op de reële capaciteiten van de gemeente.
- nog meer dan in het verleden burgers, wijk- en adviesraden, belangenorganisaties, bedrijven en 'civil society' betrokken zijn bij de uitvoering en financiering van gemeentelijk beleid.
- er nadere invulling gegeven is aan het initiatiefvoorstel "Bondgenoten".
- er een impuls wordt gegeven om 'het merk' gemeente Brummen als groene en levendige gemeente te communiceren. Hierbij wordt aansluiting gezocht bij de op te stellen toekomstvisie.

Evenementenbeleid

- Er zal evenementenbeleid worden ontwikkeld waarin enerzijds aandacht is voor de toeristisch-recreatieve en economische belangen. Anderzijds bevat dit beleid de kaders die betrekking hebben op regels op het gebied van openbare orde en veiligheid. Bij evenementen wordt meer dan voorheen de nadruk gelegd op de eigen verantwoordelijkheid van organisatoren voor de beveiliging en bewaking van het evenement en de directe omgeving.

Dienstverlening

- In de nabije toekomst wordt gewerkt vanuit één centrale balie publieksservice, die gekoppeld is aan de locatie van het gemeentehuis. Hier kan de burger terecht voor alle gemeentelijke producten en diensten. In de andere kernen van de gemeente wordt geen loketfunctie met een beperkte dienstverlening aangeboden.

De gemaakte keuze om voor de ondersteunende voorzieningen op het gebied van zorg, welzijn en inkomen aan te sluiten bij de welzijnsinstellingen blijft gehandhaafd. Deze voorziening blijft ook in de toekomst zowel in de kernen Brummen als Eerbeek beschikbaar. Wanneer een gebouw met geïntegreerde maatschappelijke dienstverlening wordt gerealiseerd, zullen deze loketten daar hun plek in krijgen. Hieraan gekoppeld worden informatiepunten ingericht waar de algemene gemeentelijke informatie (folders, aankondigingen) te vinden is. Dit kan worden uitgebreid met de mogelijkheid om ter plekke toegang te bieden tot het digitale loket van de gemeente Brummen. Het digitale loket wordt verder ontwikkeld tot een volwaardige vervanger van het fysieke loket. Daar waar mogelijk worden producten digitaal aangeboden. In steeds meer gevallen zijn we als gemeente verplicht om de digitale dienst aan te bieden.

We zijn tevreden als;

- toewijding de werkcultuur van de gemeente kenmerkt.
- de gemeentelijke dienstverlening voldoet aan de Europese, landelijke, provinciale, regionale en bestuurlijk vastgelegde (of nog vast te leggen) prestatie-eisen conform het vastgestelde ambitie en visie document dienstverlening.
- de gemeente toegang biedt tot dienstverlening via balie, telefoon, brief, e-mail, internet, spreekuur en afspraak. Burgers, bedrijven en instellingen kunnen kiezen via welk contactkanaal zij met de gemeente zaken doen.
- de gemeente optreedt als één concern.
- burgers, bedrijven en instellingen gegevens maar één keer hoeven aan te leveren en gebruik kunnen maken van proactieve diensten.
- burgers, bedrijven en instellingen gemakkelijk te weten kunnen komen hoe de gemeente werkt (transparantie). De gemeente houdt belanghebbenden op de hoogte van het verloop van procedures.
- de gemeente inzichtelijk maakt wat zij van burgers weet en gebruikt de gegevens van burgers niet zonder hun toestemming.

Wat mag het kosten

Programma 1 - Bestuur en Veiligheid						
<i>bedragen x € 1.000</i>	Jaarrekening 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016
Lasten						
Incidenteel	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Structureel (incl. organisatie)	€ 4.720	€ 4.644	€ 4.941	€ 4.953	€ 4.902	€ 4.866
Totale lasten (excl. bestemming)	€ 4.720	€ 4.644	€ 4.941	€ 4.953	€ 4.902	€ 4.866
Baten						
Incidenteel	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Structureel	€ 629	€ 440	€ 523	€ 540	€ 551	€ 558
Totale baten (excl. bestemming)	€ 629	€ 440	€ 523	€ 540	€ 551	€ 558
Saldo excl. bestemmingen	€ 4.091	€ 4.204	€ 4.418	€ 4.413	€ 4.351	€ 4.308
Bestemmingen						
Toevoeging aan reserves	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Onttrekking aan reserves	€ 0	€ 8	€ 0	€ 0	€ 0	€ 8
Bestemmingen per saldo	€ 0	-€ 8	€ 0	€ 0	€ 0	-€ 8
Saldo incl. bestemmingen	€ 4.091	€ 4.196	€ 4.418	€ 4.413	€ 4.351	€ 4.300

Productinformatie:

Bij het programma horen de volgende producten van het college van burgemeester en wethouders. De bedragen betreffen de saldi na bestemming.

Producten x €1.000	Begroting 2012			Begroting 2013		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Bestuurlijke aangelegenheden	€ 1.887	€ 89	€ 1.797	€ 1.929	€ 88	€ 1.840
Voorlichting en promotie	€ 393	€ 8	€ 385	€ 470	€ 0	€ 470
Klachten en bezwaren	€ 231	€ 0	€ 231	€ 286	€ 0	€ 286
Burgerzaken	€ 535	€ 317	€ 218	€ 607	€ 371	€ 235
Openbare orde	€ 359	€ 32	€ 327	€ 397	€ 63	€ 334
Integraal veiligheidsbeleid	€ 101	€ 0	€ 101	€ 100	€ 0	€ 100
Brandweer en rampenbestrijding	€ 1.138	€ 2	€ 1.136	€ 1.153	€ 1	€ 1.152
Totaal bestuur en veiligheid	€ 4.644	€ 448	€ 4.195	€ 4.942	€ 523	€ 4.417

Portefeuillehouders: *H. Beelen, J.A.C.M. Elbers en F.L.J. Bruning*

Korte omschrijving van het programma

Het programma omvat het adviseren over, ordenen, ontwikkelen, bepalen en inrichten van de ruimtelijke omgeving van de gemeente voor wonen en werken. Ook de plattelandsontwikkeling van het buitengebied van de gemeente valt onder dit programma, inclusief toerisme en recreatie.

Het Burgersterrein maakt zich op voor (woning)bouw vanaf 2013

Wat is onze visie

1. In de gemeente Brummen is voldoende betaalbaar en toegankelijk vastgoed voor toekomstbestendig wonen en werken in een dorpse en groene omgeving.
2. De gemeente Brummen bewaakt, stimuleert en draagt bij aan een aantrekkelijke en duurzame inrichting en ontwikkeling van de buitenruimte in het landelijke gebied, in de kernen en op de bedrijventerreinen.
3. De gemeente Brummen is een unieke en gastvrije plek voor duurzame recreatie en toerisme in een dorpse en groene omgeving.
4. In de gemeente Brummen wordt het algemeen belang van een aangename ruimtelijke omgeving met een hoge ecologische en cultuurhistorische waarde goed gewaarborgd.
5. In de gemeente Brummen werken bouwers, ontwikkelaars en de gemeente met respect voor sociale, ecologische en cultuurhistorische waarden.
6. De gemeente Brummen draagt actief uit dat het goed wonen, werken en recreëren is in de Brummen.

Beleidsontwikkelingen

2013 zal in het teken staan van het verder uitwerken en implementeren van belangrijke projecten die sinds dit jaar zijn opgestart. Het gaat met name om de Toekomstvisie 2030, het programma Duurzaamheid, de woningbouwontwikkeling, de centrumplannen Eerbeek en Brummen, de Ligt op Groen projecten, plattelandsontwikkeling en recreatie en toerisme. Het is van belang dat samen met de betrokken partijen resultaten worden bereikt waarmee de gemeenschap in de komende jaren blijvend goed kan wonen, werken en recreëren in de gemeente Brummen.

Met het creëren van nieuwe beleidsdoelen wordt terughoudend omgegaan. Eerst afmaken waar we mee begonnen zijn zal een leidend uitgangspunt zijn.

Duurzaamheid en veerkracht

In de afgelopen jaren is in de gemeente Brummen al een begin gemaakt met het inzetten van een nieuwe koers op weg naar een meer toekomstbestendige lokale samenleving. Het bestuursakkoord sluit aan bij deze koerswijziging en vraagt om meer integrale aandacht voor zowel de ecologische als de sociale en economische aspecten van de weg vooruit.

De doelen en activiteiten van dit programma dragen als volgt bij aan het totaalplaatje van duurzame ontwikkeling en veerkracht in de gemeente Brummen:

- In de gemeente Brummen staat het programma ruimtelijke ontwikkeling voor duurzame ontwikkeling die de sociale, economische en ecologische veerkracht van de gemeente versterkt.
- Projecten die duidelijk van belang zijn voor de veerkracht van de gemeente krijgen prioriteit in uitvoeringsprogramma's. Prioritering geschiedt aan de hand van de criteria behorende bij de verantwoordelijkheidsladder waarbij de principes doeltreffendheid, doelmatigheid en urgentie de leidraad vormen.
- Alle programmaonderdelen worden standaard op duurzaamheid gescreend en geëvalueerd, zowel wat betreft de werkprocessen als wat betreft de uitkomsten (gepland en ongepland). Daarbij wordt gestreefd naar nuchterheid, vertrouwen en inventiviteit.
- Successen op de weg naar een duurzame woon-, werk- en leefomgeving in de gemeente Brummen worden erkend en periodiek gevierd.

Wat gaan we doen in 2013 en wanneer zijn we tevreden**Vernieuwing**

- De gemeente is met de toekomstvisie en organisatieontwikkeling begonnen om de noodzakelijke omslag gestalte te geven. Daarbij zullen op korte termijn, op een pro actieve wijze, de ideeën, innovativiteit, creativiteit en betrokkenheid van bestaande netwerken en individuele inwoners gebruikt moeten gaan worden voor de maatschappelijke opgaven en de ruimtelijk-economisch ontwikkeling. Hierbij wordt ook gebruik gemaakt van initiatieven die door bedrijven en de samenleving zelf worden aangedragen. Van 'inspraak' gaat het naar 'coproductie' en andere besluitvormingsprocessen. De ervaringen in de omslag van, in het bijzonder, het bedrijfsleven van gesloten naar open innovatie zijn daarbij voorbeeld.

Actualisatie bestemmingsplannen

- In 2013 zullen in ieder geval de bestemmingsplannen voor de kleine kernen, Eerbeek Zuid, Centrum Brummen, Wilhelminapark en delen van het centrum van Eerbeek verder in procedure worden gebracht. Dit zijn doorlopende werkzaamheden die in 2012 zijn opgestart.
- We zijn tevreden als alle bestemmingsplannen zijn onherroepelijk eind 2013. Alle bestemmingsplannen zijn conform de wettelijke verplichting actueel en digitaal vervaardigd en te raadplegen.

Stedelijke ontwikkeling

- In 2013 wordt verder uitvoering gegeven aan de realisatie van het centrumplan Eerbeek. Dat betekent inzet op de bestemmingsplanprocedures, de afronding van de werkzaamheden aan het Oranje Nassaplein en de definitieve stedenbouwkundige en programmatische invulling van het centrumplan Eerbeek. Ook worden voorbereidingen getroffen voor de planvorming rondom de nieuwe invulling van het Stuyvenburchstraat.
- Ten aanzien van de IJsselsprong zal de gemeente betrokken zijn bij de planvorming rond de rondweg de Hoven en de groene buffer. Voor wat betreft de dijkverleggingen zal grote inzet worden gepleegd op het vergunningentraject en de bestemmingsplanprocedures.

We zijn tevreden als;

- de bestemmingsplannen voor het centrumplan Eerbeek vastgesteld zijn. Daarnaast als het Oranje Nassaplein is afgerond en opgeleverd. In ieder geval is er zicht op een definitieve stedenbouwkundige en programmatische invulling van het centrumplan en zijn de eerste fysieke ingrepen zichtbaar. Ook zal er een concept inrichtingsplan gereed zijn voor de nieuwe invulling van het Stuyvenburchstraat.
- het vergunningentraject voor de dijkverleggingen correct en zorgvuldig, met inachtneming van de belangen voor de brummense inwoners, is afgerond. Het bestemmingsplan is vastgesteld en in werking getreden. Ten aanzien van de IJsselsprong zijn vorderingen gemaakt ten aanzien van het tracé van de rondweg om de Hoven en de wijze waarop de groene buffer zal worden vormgegeven.

Exploitatieplannen

- In 2013 moet er zicht zijn op een nieuw set afspraken met de marktpartijen over de uitvoering van de Elzenbos en Lombok. Daarnaast dient een bestemmingsplan voor Koppelenburg Zuid te worden vastgesteld en zal de gronduitgifte voor de Hazenberg verder zijn beslag moeten krijgen.

We zijn tevreden als;

- in 2013 er een geschikte samenwerkingsovereenkomst is met marktpartijen over de Elzenbos en Lombok. Uitgangspunten daarbij zijn financiële duidelijkheid, voldoende ruimte voor de volkshuisvestelijke opgave en financiële optimalisatie.
- het bestemmingsplan voor Koppelenburg Zuid is vastgesteld en een substantieel deel van de Hazenberg is verkocht. Daarbij worden duurzaamheidsmaatregelen maximaal betrokken.

Volkshuisvesting

- Er worden prestatieafspraken vastgesteld met de woningcorporaties om tot een afgewogen woningbouwprogrammering in de komende jaren te komen. De gemeente gaat met partners, ondernemers en inwoners op zoek naar creatieve mogelijkheden om de woningbouw mogelijk een stimulans te geven en/of alternatieven te onderzoeken.
- We zijn tevreden als de prestatieafspraken definitief zijn en er wordt naar gewerkt.

Economische zaken

- In samenhang met de nieuwe APV wordt een nieuw standplaatsenbeleid en reclamebeleid opgesteld. Daarnaast zal de inzet gericht zijn om samen met de partners tot afspraken te komen over de wijze waarop de toeristische en recreatieve kansen in de gemeente maximaal kunnen worden benut. Op een interactieve manier zal een lange termijn visie hieromtrent worden opgesteld. Ook zullen, samen met de maatschappij geformuleerde, quick wins waar mogelijk tot uitvoering worden gebracht. Tevens zullen de contacten met de ondernemers blijvend onderhouden worden.
- We zijn tevreden als met de toeristische en recreatieve sector afspraken zijn gemaakt hoe de toeristische en recreatieve kwaliteiten van de gemeente maximaal uitgenut kunnen worden.

Cultuurhistorie en Bouw en Woningtoezicht

- Inzet wordt gepleegd op een nieuw archeologiebeleid. Daarnaast wordt er gewerkt aan een nieuwe visie op de ruimtelijke kwaliteit. Dat houdt in dat de bestaande welstandsnota en het monumentenbeleid samengevoegd gaan worden tot een nieuw beleidskader. Uitgangspunt is dat vereenvoudiging van de regels wordt doorgevoerd. Via een interactief proces met de brummense samenleving zal een gedragen beleid worden vastgesteld.

Duurzaamheid

- Het programma voor Duurzame Ontwikkeling is de voorloper van het uitvoeringsprogramma voor de toekomstvisie. De toekomstvisie laat concreter zien wat in Brummen onder duurzame ontwikkeling wordt verstaan. In 2013 groeit het uitvoeringsprogramma uit tot leidraad voor alle onderdelen van de programmabegroting. Zodra het uitvoeringsprogramma definitief is, worden in 2013 geen nieuwe projecten aan het uitvoeringsprogramma toegevoegd. Tenzij er ruimte ontstaat omdat bestaande projecten niet door gaan.
- Het programma duurzaamheid maakt integraal onderdeel uit van de Toekomstvisie 2030. Een aantal deelprojecten zal in 2013 ten uitvoer worden gebracht.
- Het faciliteren van de plannen van Industriewater Eerbeek om te komen tot duurzame energievoorziening vormt een belangrijk speerpunt in het programma.

We zijn tevreden als;

- er grote vorderingen zijn gemaakt met de implementatie en verankering van het uitvoeringsprogramma in de lijnorganisatie. Brummen heeft zich zelf nog meer dan in 2012 op de kaart gezet als gemeente waar een duurzame ontwikkeling de ruggengraat vormt voor al het gemeentelijke handelen. Hieraan is in communicatieve zin dan ook veel aandacht besteed.
- vernieuwende projecten op het gebied van wonen, zorg en welzijn (verder) zijn opgepakt en er aanzienlijke voortgang geboekt is. Brummen staat meer dan ooit op de kaart als aantrekkelijke gemeente voor recreanten en toeristen. De lokale economie heeft een stimulans gekregen. Kansen voor duurzame energiewinning zijn onderzocht, meetbaar gemaakt door de ontwikkeling van businesscases en zo veel als mogelijk voorbereid en uitgevoerd. De Eerste Brummense Energie Maatschappij (Ebem) is maximaal gefaciliteerd. Tenslotte is de rol van de gemeente en de lokale partners bij de verwezenlijking van deze doelen helder.
- in de visie 'Brummen, duurzaam en ondernemend platteland' het gemeentelijk beleid omtrent plattelandsontwikkeling en recreatie&toerisme verwoord staat. Vooruitlopend op de TV30 zijn de doelen, organisatie en financiën voor de genoemde beleidsvelden uitgewerkt om zo actief in te kunnen spelen op ontwikkelingen en kansen op het platteland. Dit alles gekoppeld aan het fonds Ligt op Groen en de bestemmingsreserve 'Meerkosten Toeristenbelasting'.

Wat mag het kosten

Programma 2 - Ruimtelijke Ontwikkeling						
<i>bedragen x € 1.000</i>	Jaarrekening 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016
Lasten						
Incidenteel	€ 158	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Structureel (incl. organisatie)	€ 20.103	€ 4.048	€ 4.096	€ 3.960	€ 3.738	€ 3.570
Totale lasten (excl. bestemming)	€ 20.261	€ 4.048	€ 4.096	€ 3.960	€ 3.738	€ 3.570
Baten						
Incidenteel	€ 75	€ 0	€ 100	€ 0	€ 1.050	€ 0
Structureel	€ 2.965	€ 2.163	€ 1.807	€ 1.747	€ 1.624	€ 1.479
Totale baten (excl. bestemming)	€ 3.040	€ 2.163	€ 1.907	€ 1.747	€ 2.674	€ 1.479
Saldo excl. bestemmingen	€ 17.221	€ 1.885	€ 2.189	€ 2.213	€ 1.064	€ 2.091
Bestemmingen						
Toevoeging aan reserves	€ 405	€ 26	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Onttrekking aan reserves	€ 409	€ 342	€ 198	€ 168	€ 93	€ 92
Bestemmingen per saldo	-€ 4	-€ 316	-€ 198	-€ 168	-€ 93	-€ 92
Saldo incl. bestemmingen	€ 17.217	€ 1.569	€ 1.991	€ 2.045	€ 971	€ 1.999

Productinformatie:

Bij het programma horen de volgende producten van het college van burgemeester en wethouders. De bedragen betreffen de saldi na bestemming.

Producten x € 1.000	Begroting 2012			Begroting 2013		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Ruimtelijke Ordening	€ 982	€ 63	€ 919	€ 791	€ 79	€ 712
Volkshuisvestingsbeleid	€ 400	€ 388	€ 12	€ 272	€ 221	€ 51
Bouw- en woningtoezicht	€ 785	€ 519	€ 266	€ 719	€ 532	€ 188
Bouwgrondexploitatie	€ 1.268	€ 1.252	€ 16	€ 1.740	€ 1.092	€ 648
Plattelandsontwikkeling	€ 574	€ 264	€ 310	€ 488	€ 168	€ 320
Economie	€ 66	€ 19	€ 46	€ 86	€ 14	€ 71
Totaal ruimtelijke ontwikkeling	€ 4.075	€ 2.505	€ 1.569	€ 4.096	€ 2.106	€ 1.990

Portefeuillehouders: J.A.C.M. Elbers en H. Beelen

Korte omschrijving van het programma

Het programma bevat het beheer en onderhoud van de infrastructuur in de openbare ruimte in de gemeente. Dit is inclusief de zorg voor het milieu, het openbaar groen en de inzameling en afvoer van huishoudelijk afval. Ook de zorg voor monumenten en gedenktekens valt binnen dit programma, alsmede het streekarchief.

Het beheer van de openbare ruimte is een belangrijke gemeentelijke taak

Wat is onze visie

1. Mooie landschappen, een schoon milieu en veerkrachtige ecosystemen kenmerken de gemeente Brummen. Mede dankzij een minimum aan verkeers- en verwijsborden heeft Brummen de uitstraling van een openhartige gemeente.
2. Openbare groenvoorzieningen en wegen, het watersysteem, de rioleringen en gemeentelijke gebouwen verkeren in voldoende staat en zijn toekomstbestendig.
3. Monumenten, archeologische waarden en cultuurhistorische elementen in het landschap worden met zorg beschermd.
4. De gemeente beschikt over representatieve begraafplaatsen met voldoende begraafcapaciteit voor de toekomst.
5. In Brummen kan men veilig deelnemen aan het verkeer, ook kwetsbare verkeersdeelnemers. Ook dieren zijn veilig.

6. De verlichting van gemeentelijke wegen en fietspaden is energie-efficiënt afgestemd met behoud van de verkeersveiligheid en de sociale veiligheid. De openbare verlichting heeft zo min mogelijk impact op de biodiversiteit en op het cultuurhistorische karakter van het landschap.
7. Er is weinig verkeershinder in de kernen en in het buitengebied.
8. Afvalwater, vaste afvalstromen en zwerfafval worden tot een minimum beperkt en veilig afgevoerd. De Brummense afvalstromen worden waar mogelijk regionaal en duurzaam verwerkt tot bruikbare producten en energie.
9. In de gemeente is infrastructuur aanwezig voor de plaatselijke productie en distributie van duurzame brandstof en energie.
10. De gemeentelijke organisatie heeft een toekomstbestendige werkomgeving, die een goede organisatiecultuur bevordert.

Beleidsontwikkelingen

Afvalverwijdering

Om afval in onze gemeente te voorkomen en om een nog betere scheiding en mogelijk hergebruik van het afval te realiseren wordt een afvalbeleidsplan opgesteld. In overleg met Berkel Milieu wordt een dienstverleningsovereenkomst vastgesteld. Uitgangspunt hierbij is een taakstelling van 10% op het benodigde budget om lastenstijging van de afvalstoffen te beperken.

Begraafcapaciteit begraafplaatsen

Het onderzoek naar de belangstelling voor oude graven op de begraafplaatsen loopt door en richt zich in 2013 met name op de begraafplaats in Eerbeek. De begraafcapaciteit op de begraafplaatsen laat te wensen over en door middel van ruiming van graven waar geen belangstelling meer voor is kan extra begraafcapaciteit verkregen worden.

Verkeersregelinstallatie (VRI)

De gemeente heeft 1 VRI in beheer. Vanuit efficiëntie oogpunt en specifieke kennis is de gemeente van plan het beheer over te dragen/uit te besteden aan de provincie.

Verkeersborden

Om het aantal verkeersborden in onze gemeente te minimaliseren wordt beleid opgesteld om criteria vast te stellen op basis waarvan borden in de toekomst wel of niet vervangen gaan worden. Verkeersveiligheid blijft uiteraard het uitgangspunt.

Onderhoud wegen.

Door lagere stortingen in het wegenfonds staat het onderhoud van wegen onder druk. Het bestaande uitgangspunt om alle wegen, die op basis van een onafhankelijke inspectie onderhoud nodig hebben, op te nemen in de meerjarenplanning is financieel niet meer haalbaar. Om goed te kunnen prioriteren worden alle wegen in Brummen gecategoriseerd. Op basis van deze categorisering wordt na inspectie van de wegen bepaald welke wegen wanneer op de onderhoudsplanning komen te staan.

Regionale uitvoeringsdienst

2012 heeft onder meer in het teken gestaan van de voorbereiding van de start van de RUD per 1.1.2013. De RUD zal zich met de taken die voortvloeien uit de omgevingsvergunningen bezighouden. Brummen maakt onderdeel uit van de omgevingsdienst "OVIJ", wat staat voor Omgevingsdienst Veluwe IJssel. In de begroting van 2013 is een netto bedrag ad € 250.728 opgenomen voor bijdrage voor OVIJ. Dit budget is tot stand gekomen onder gelijktijdige verlaging van andere kosten binnen de begroting. Met de hoogte van de bijdrage is rekening gehouden met de vereveningsbijdrage van de 'gastheer' Apeldoorn. Gedurende 2 jaar ontvangen de deelnemers deze bijdrage ter dekking van de achterblijvende overhead.

Duurzaamheid en veerkracht

In de afgelopen jaren is in de gemeente Brummen al een begin gemaakt met het inzetten van een nieuwe koers op weg naar een meer toekomstbestendige lokale samenleving. Het bestuursakkoord sluit aan bij deze koerswijziging en vraagt om meer integrale aandacht voor zowel de ecologische als de sociale en economische aspecten van de weg vooruit. Het collegeprogramma biedt een integraal plan van aanpak.

De doelen en activiteiten van dit programma dragen als volgt bij aan het totaalplaatje van duurzame ontwikkeling en veerkracht in de gemeente Brummen:

- **Inrichting en onderhoud van de openbare ruimte**

Via de inrichting en het onderhoud van de openbare ruimte werkt de gemeente aan een duurzaam leefklimaat dat bijdraagt aan welzijn en welvaart van mensen die in de gemeente Brummen wonen, werken en recreëren. Door toepassing van voortschrijdend inzicht op het gebied van ecologisch groenbeheer en wegbeheer neemt de biodiversiteit toe en worden de Brummense ecosystemen veerkrachtiger.

- **Afval 2030**

Het gemeentelijke afvalbeleid is gericht op het verminderen van de hoeveelheid ongescheiden restafval en grof vuil per inwoner per jaar. Daarnaast is BerkelMilieu actief op zoek naar mogelijkheden om te komen tot vermindering van de CO₂-uitstoot tijdens hun processen om zo bij te dragen aan de klimaatsdoelstellingen.

Voor de vermindering van de hoeveelheid restafval lopen er acties op vier aandachtgebieden:

- *Communicatie*: gedragsondersteunende en beïnvloedende communicatie (campagne afvalvrij en educatie);
- *Preventie*: voorkomen van afval in de productie en consumptie (BerkelMilieu participeert in de pilot van het ministerie van VROM voor de preventie van voedselverspilling, waarbij bijvoorbeeld getracht wordt verspilling te voorkomen en het milieu minder te belasten);
- *Bronscheiding*: inzameling van nuttige deelstromen zo dicht mogelijk bij de burger;
- *Ketenbeheer*: optimalisatie in de keten van inzameling, bewerking en eindverwerking van alle afval- en nuttige deelstromen (onderzoek naar 'nabij scheiding' in combinatie met bronscheiding en recycling);

- **Dimmen en LED-verlichting**

Om aan milieu- en besparingsdoelstellingen te voldoen, zal de gemeente de openbare verlichting meer dan voorheen dimmen op bepaalde plaatsen en uren van de dag en nacht.

Het beheerplan Openbare Verlichting 2011-2015 laat zien, op basis van het vastgestelde beleidsprogramma Openbare Verlichting 2009-2014, waar vervanging of onderhoud nodig is. Op basis van dit plan is in 2012 gestart met een vervangingsplan OV in Eerbeek. Er zijn 145 lichtmasten voorzien van LED-armaturen.

- **Riolering**

De gemeentelijke ambitie is gericht op het schoonhouden van schoon hemelwater en, waar mogelijk, gescheiden afvoeren van hemelwater en afvalwater. Als uitgangspunt geldt dat bij het afkoppelen van bestaande verhard oppervlak meegelift wordt met andere projecten (bijvoorbeeld rioolvervangingen, herbestratingen en herstructureringen). Bij nieuw verhard oppervlak wordt gestreefd naar het volledig niet aankoppelen.

Wat gaan we doen in 2013 en wanneer zijn we tevreden**Groenbeheer**

- Veiligheid van de inrichting van de openbare ruimte
De gemeente zal de veiligheid van openbare speeltoestellen controleren. De veiligheid rondom bomen in de openbare ruimte wordt gecontroleerd met behulp van een Virtual Tree Assessment (VTA).
- Onderzoek begraafplaats Eerbeek.
Om voldoende begraafcapaciteit te houden op de gemeentelijke begraafplaatsen wordt het in 2007 begonnen onderzoek naar de belangstelling voor oude graven in 2013 voortgezet. In 2013 worden de eerste graven in Eerbeek geruimd waarvoor geen belangstelling meer bestaat en een gedeelte van de begraafplaats in Eerbeek heringericht om zo (op termijn) voldoende begraafcapaciteit te houden op de bestaande begraafplaatsen. Het onderzoek in Brummen is uitgesteld gezien de nog beschikbare grafruimte.

We zijn tevreden als;

- de inrichting en het onderhoud van de openbare ruimte hebben bijgedragen aan de verduurzaming van het leefklimaat en de ecosystemen in de gemeente Brummen.
- de gemeente heeft voldaan aan de vastgestelde (beeld)kwaliteit bij het onderhoud van de openbare ruimte en van gemeentelijke eigendommen.
- de gemeente Brummen heeft voldaan aan alle wettelijke veiligheidseisen met betrekking tot de inrichting van de openbare ruimte.
- door proactief stimuleren van burgerparticipatie meer groen in de openbare ruimte wordt onderhouden door derden.

Monumentenbeheer

- Toezicht
Het gemeentelijke team handhaving zal erop toezien dat monumenten, archeologische waarden en cultuurhistorische elementen in het landschap worden beschermd volgens de normen van de landelijke wetgeving en van de plaatselijk geldende Erfgoedverordening.
- Om te zorgen dat particulieren, bedrijven en instellingen eenvoudig te weten kunnen komen waar de gemeentelijke monumenten en archeologische locaties zich bevinden en welke zorgplicht op deze locaties geldt, zal de gemeente een archeologische kaart publiceren (in samenwerking met de regio Stedendriehoek).
- We zijn tevreden als monumenten, archeologische waarden en cultuurhistorische elementen in het landschap volgens wettelijke normen zijn beschermd. Particulieren, bedrijven en instellingen kunnen eenvoudig te weten komen waar de monumenten en archeologische locaties van de gemeente zich bevinden en welke zorgplicht op deze locaties geldt.

Beheer van de infrastructuur:

- Onderhoud van wegen, fiets- en voetpaden in overeenstemming met landelijke normen
Op basis van de tweejaarlijkse inspectie wordt de begroting en planning voor 2013 opgesteld. Hierin zijn asfaltonderhoud, herstraat- en andere werkzaamheden opgenomen. Een overzicht van geplande onderhouds- en herstelwerkzaamheden is te vinden in paragraaf C- Onderhoud kapitaalgoederen.
- Verkeersborden
De gemeente zal zich in 2013 inspannen om de hoeveelheid verkeersborden planmatig terug te brengen. Wanneer bestaande borden het einde van hun levensduur hebben bereikt, wordt de noodzaak van vervanging kritisch bekeken.
- We zijn tevreden als wegen, fiets- en voetpaden en bruggen in de gemeente Brummen volgens wettelijke normen zijn onderhouden.

Milieubeheer

- **Duurzame ontwikkeling**
Bij het beheren van de kwaliteit van de buitenruimte zal de gemeente zich inspannen om mogelijkheden voor duurzame verbetering van het milieu te identificeren. Richtlijnen voor duurzame ontwikkeling zijn al opgenomen in een aantal gemeentelijke beleidsdocumenten en zullen als uitgangspunt dienen (o.a. het Waterplan biedt richtlijnen voor de ontwikkeling van een toekomstbestendig leefmilieu). Het "Projectplan Duurzame Ontwikkeling biedt houvast voor een duurzame ontwikkeling van de gebouwde omgeving.
- **Riolering**
De gemeente zal de projecten voorbereiden die in het Basisrioleringsplan en het Gemeentelijk Rioleringsplan voor 2013 worden benoemd. Het betreft renovatie en vervangingen, verbetermaatregelen en onderzoeken. Bijvoorbeeld het voorbereiden van het afkoppelen van hemelwater van 3,1 hectare in Eerbeek. Een overzicht van de werkzaamheden is opgenomen in paragraaf C – Onderhoud kapitaalgoederen.
- **Afval**
In de hele gemeente wordt in 2013 groente-, fruit- en tuinafval, restafval en oud papier ingezameld. Ook de centrale inzameling van glas, sappakken, textiel en kunststoffen wordt voortgezet.

We zijn tevreden als;

- de gemeente voldaan heeft aan alle wettelijke normen op het gebied van milieubeheer. Milieuproblemen zijn in afstemming met de betrokkenen zo goed mogelijk opgelost of duurzaam beheersbaar gemaakt.
- in de gemeente duurzame ontwikkelingen hebben plaatsgevonden op het gebied van bodem, water- en geluidsbeheer. Ontwikkelingen op het gebied van ruimtelijke ordening zijn afgestemd op deze duurzame koers. Lokale burgers, bedrijven en instellingen zijn meer betrokken bij de zorg voor een goed milieu en bij de ontwikkeling van infrastructuur voor duurzame energieproductie en - distributie.
- de gemeente voldaan heeft aan de doelstelling en basisinspanning van het Gemeentelijk Rioleringsplan
- de gemeente voldaan heeft aan de doelstelling en basisinspanning van het Afvalbeleidsplan. Afval van Brummense huishoudens, instellingen, bedrijven en openbare ruimtes is doelmatig gescheiden. Een groter percentage van de afvalstromen (inclusief afvalwater) is lokaal en duurzaam verwerkt tot bruikbare producten en energie. De hoeveelheid restafval is verder afgenomen.

Regionale samenwerking

- Voor taken binnen programma 3 zal de gemeente samenwerking zoeken met andere gemeentes. Indien duidelijk is dat werkzaamheden daardoor doelmatiger *en* doeltreffender kunnen worden uitgevoerd. De gemeente Brummen zal bij deze beoordeling selectief te werk gaan en onderscheid maken tussen:
  - uitvoering van taken (bijvoorbeeld intergemeentelijke samenwerking, regionale expertdienst, regionale uitvoeringsdienst);
  - kwaliteitsmanagement (bijvoorbeeld intergemeentelijke afstemming van werkprocessen, regionale franchiseformule);
  - bestuurlijke verantwoordelijkheid (bijvoorbeeld over laten aan het regiobestuur of aan de provincie).

Burgerparticipatie

- De gemeente zal particulieren en instellingen gericht gaan betrekken bij onder andere het uitvoeren van werkzaamheden rondom groenbeheer, landschapsbeheer en milieubeheer. De mogelijkheden voor adoptie van groen en reclame wordt onderzocht.

Vastgoedbeheer

- We zijn tevreden als de gemeentelijke huisvesting voldoet aan de wettelijke eisen (o.a. ARBO en brandveiligheid).

Wat mag het kosten

Programma 3 - Ruimtelijk Beheer						
<i>bedragen x € 1.000</i>	Jaarrekening 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016
Lasten						
Incidenteel	€ 31	€ 0	€ 0	€ 125	€ 0	€ 0
Structureel (incl. organisatie)	€ 9.168	€ 8.803	€ 8.804	€ 8.933	€ 9.206	€ 9.370
Totale lasten (excl. bestemming)	€ 9.199	€ 8.803	€ 8.804	€ 9.058	€ 9.206	€ 9.370
Baten						
Incidenteel	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Structureel	€ 7.438	€ 4.898	€ 5.392	€ 5.457	€ 5.714	€ 5.923
Totale baten (excl. bestemming)	€ 7.438	€ 4.898	€ 5.392	€ 5.457	€ 5.714	€ 5.923
Saldo excl. bestemmingen	€ 1.761	€ 3.905	€ 3.412	€ 3.601	€ 3.492	€ 3.447
Bestemmingen						
Toevoeging aan reserves	€ 1.759	€ 111	€ 114	€ 2	€ 0	€ 6
Onttrekking aan reserves	€ 76	€ 220	€ 97	€ 48	€ 51	€ 58
Bestemmingen per saldo	€ 1.683	-€ 109	€ 17	-€ 46	-€ 51	-€ 52
Saldo incl. bestemmingen	€ 3.444	€ 3.796	€ 3.429	€ 3.555	€ 3.441	€ 3.395

Productinformatie:

Bij het programma horen de volgende producten van het college van burgemeester en wethouders. De bedragen betreffen de saldi na bestemming.

Producten x €1.000	Begroting 2012			Begroting 2013		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Rioleringen	€ 2.452	€ 2.742	-€ 290	€ 2.669	€ 2.991	-€ 322
Wegen	€ 1.654	€ 6	€ 1.648	€ 1.409	€ 13	€ 1.396
Verkeer en openbaar vervoer	€ 381	€ 34	€ 347	€ 366	€ 34	€ 332
Monumenten en oudheidkunde	€ 189	€ 0	€ 189	€ 216	€ 15	€ 201
Afvalverwijdering	€ 1.808	€ 2.124	-€ 316	€ 1.853	€ 2.174	-€ 321
Milieu	€ 619	€ 123	€ 495	€ 762	€ 115	€ 646
Openbaar groen	€ 1.499	€ 23	€ 1.476	€ 1.399	€ 23	€ 1.375
Lijkbezorging	€ 348	€ 100	€ 247	€ 246	€ 124	€ 123
Totaal ruimtelijk beheer	€ 8.950	€ 5.152	€ 3.796	€ 8.920	€ 5.489	€ 3.430

Portefeuillehouder: F.L.J. Bruning**Korte omschrijving van het programma**

Het programma omvat de onderdelen arbeidsmarktbeleid, sociale voorzieningen, vreemdelingenbeleid en participatiebeleid.

Bedrijvigheid is van groot belang. Ook voor de toekomst van onze gemeente.

Wat is onze visie

1. Binnen de mogelijkheden van de gemeente stellen we de bestaande werkgelegenheid veilig.
2. Het realiseren van lokale arbeidsintensieve en ecologisch extensieve werkgelegenheid.
3. Mensen die een afstand tot de arbeidsmarkt hebben ondersteunen we om deze afstand te overbruggen, of we bieden de mogelijkheid aan het maatschappelijk verkeer deel te nemen. Het doel hiervan is gewone arbeid of participatie in de maatschappij.
4. Mensen met lage inkomens ondersteunen we door middel van de individuele bijzondere bijstand en minimaregelingen.
5. Aan ouderen, chronisch zieken, gezinnen of alleenstaanden met jonge kinderen in de Brummense samenleving geven we extra aandacht.
6. De ontwikkeling en integratie van nieuwkomers in onze gemeente op de arbeidsmarkt en in de Brummense samenleving ondersteunen we.
7. De in de gemeente gevestigde bedrijven kunnen groeien.

Beleidsontwikkelingen

De toekomst van de Wet werken naar vermogen is onzeker. De gemeente Brummen wil echter wel doorgaan met een aantal ontwikkelingen dat al in gang is gezet, zoals 'de Kanteling' en 'Welzijn nieuwe stijl'. Dit kan door aan te sluiten bij de huidige Wet werk en bijstand.

In 2013 gaan we aan de slag met het ontwikkelen van een Brummense aanpak 'Werken naar vermogen'. Immers, momenteel staan nog teveel mensen aan de kant. Hierbij houden we vast aan de gedachte achter de Wet werken naar vermogen: kijken naar wat mensen wel kunnen.

We willen ervoor zorgen dat zoveel mogelijk Brummense burgers met en zonder arbeidsbeperking participeren in de samenleving, waar mogelijk met een baan in het reguliere bedrijfsleven en daar naar vermogen werkzaam zijn. De komende jaren is de verwachting dat Nederland onvoldoende werkzame mensen krijgt om al het beschikbare werk te vervullen. We zullen daarom blijven investeren in mensen die nu werkloos een uitkering van de gemeente Brummen ontvangen maar wel kunnen werken. Het is en blijft nodig en wenselijk dat zoveel mogelijk mensen meedoen. Daarnaast willen we dat mensen minder vaak een beroep doen op uitkeringen en voorzieningen.

Sociaal Aanbesteden zal de komende jaren een belangrijke bijdrage gaan leveren. Begin 2012 is door het college in Brummen bepaald dat de gemeente Brummen ingaande 2012 bij aanbestedingen van werken en diensten als eis gaat opnemen dat 5% van de projectsom dan wel 10% van de loonsom besteed moet worden aan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Zo moeten extra kansen ontstaan voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Verwacht wordt dat de eerste resultaten van dit gewijzigde beleid in 2013 merkbaar zullen zijn.

Duurzaamheid en veerkracht

In de afgelopen jaren is in de gemeente Brummen een begin gemaakt met het inzetten van een nieuwe koers op weg naar een meer toekomstbestendige lokale samenleving. Het bestuursakkoord sluit aan bij deze koerswijziging en vraagt om meer integrale aandacht voor zowel de ecologische als de sociale en economische aspecten van de weg vooruit. Het collegeprogramma biedt een integraal plan van aanpak.

De doelen en activiteiten van dit programma dragen als volgt bij aan het totale beeld van duurzame ontwikkeling en veerkracht in de gemeente Brummen:

- We zetten in op lokale, kleinschalige, milieuvriendelijke bedrijvigheid en distributie om de veerkracht van de lokale arbeidsmarkt te vergroten.
- De gemeente zet zich in voor arbeidsintensieve en milieu-extensieve werkgelegenheid.
- Bij reïntegratie naar de arbeidsmarkt streven we naar een doorgaande positieve lijn qua uitstroom. De arbeidsmarkt is echter veranderd, die vraagt om meer flexibiliteit van werknemers waarbij minder arbeidscontracten te verdelen zijn en meer mensen solliciteren naar banen waar andere competenties voor gevraagd worden. De inzet van Brummen zal zich meebewegen in deze richting door ook in te zetten op parttime werk, tijdelijk werk en uitzendwerk, om zo enerzijds het tekort op het Inkomensdeel te beperken en anderzijds vanuit het uitgangspunt dat al het werk beter is dan geen werk en dat het hebben van werk in welke vorm dan ook de kansen op de arbeidsmarkt vergroot.

Wat gaan we doen in 2013 en wanneer zijn we tevreden**Uitvoering van de Wet werk en bijstand (Wwb), Wet Inburgering (Wi), Wet sociale werkvoorziening**

- De gemeente Brummen heeft de uitvoering van de bijstandswetgeving sinds 2007 uitbesteed aan de gemeente Apeldoorn. Dit blijft ook na 1 januari 2013 zo. Hierover vindt periodiek overleg en afstemming plaats.
- De gemeente Brummen heeft de uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening ondergebracht binnen de Gemeenschappelijke Regeling Delta. Dit blijft ook na 1 januari 2013 zo. Hierover vindt periodiek overleg en afstemming plaats.

- We ontwikkelen een Brummense aanpak 'Werken naar vermogen'.
- Van uitkeringsgerechtigden wordt geëist dat zij, indien daartoe geschikt, zo snel mogelijk weer participeren in het arbeidsproces. Dit kan ook door vrijwilligerswerk te gaan doen. Er zal indien nodig een tegenprestatie voor de uitkering gevraagd gaan worden.

Werkgelegenheid

We zijn tevreden als;

- de gemeente naast de prominente Eerbeekse papierindustrie, die aan veel inwoners werk geeft, een vestigingsbeleid kent van meer diversiteit in kleine en middelgrote bedrijven.
- passend binnen de Brummense leefomgeving kleinschalige, milieuvriendelijke bedrijvigheid, zowel agrarisch als op het gebied van toerisme en recreatie gerealiseerd is.

Maximaal bereik van het minimabeleid

- Er zal de nodige aandacht worden geschonken aan de sociaal zwakkeren in onze samenleving.
- Er wordt maximaal ingezet op het wettelijk minimabeleid voor diegenen die daarvan afhankelijk zijn.

We zijn tevreden als;

- aan de sociaal zwakkeren in onze samenleving de nodige aandacht is geschonken. Het huidige Brummense wettelijke minimabeleid is gehandhaafd.
- maatschappelijke participatie van schoolgaande kinderen een belangrijk uitgangspunt is binnen het minimabeleid.

Benutten van mogelijkheden toetreding op de arbeidsmarkt

- Met de Brummense aanpak "werken naar vermogen" is er integrale aandacht voor verbetering van de mogelijkheden voor toetreding van de arbeidsmarkt en maatschappelijke participatie.
- We streven naar op de persoon afgestemde zo lokaal mogelijk georganiseerde participatietrajecten. Daarvoor hebben we toetsbare afspraken met de gemeente Apeldoorn, Delta en Stichting Welzijn Brummen

Benutten verruiming wettelijke mogelijkheden arbeidsmarktbeleid

- We volgen de wijzigingen en ontwikkelingen in wetgeving waarmee mogelijkheden voor het arbeidsmarktbeleid worden verruimd. Dit past in het streven naar een duurzame veerkrachtige gemeente.

Arbeidsparticipatie

We zijn tevreden als;

- de uitvoering door de gemeente Apeldoorn van de Wet werk en bijstand en de Wet inburgering volgens afspraken wordt uitgevoerd.
- de uitvoering door Delta van de Wet sociale werkvoorziening volgens afspraken wordt uitgevoerd.
- de gemeente lokaal gerichte en ingerichte dienstverlening kent, deze is toegankelijk voor alle inwoners.
- de middelen van het afgenomen Participatiebudget doeltreffend, doelmatig en efficiënt zijn ingezet.

Integratie

We zijn tevreden als;

- iedere inwoner van de gemeente veilig is in Brummen, wordt geaccepteerd en volwaardig meedoet aan de samenleving.
- gelijkwaardigheid voor etnische en religieuze verschillen tussen groepen in de gemeente uitgangspunt is.

Wat mag het kosten

Programma 4 - Werk en Inkomen						
<i>bedragen x € 1.000</i>	Jaarrekening 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016
Lasten						
Incidenteel	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Structureel (incl. organisatie)	€ 7.337	€ 7.304	€ 6.730	€ 6.650	€ 6.609	€ 6.618
Totale lasten (excl. bestemming)	€ 7.337	€ 7.304	€ 6.730	€ 6.650	€ 6.609	€ 6.618
Baten						
Incidenteel	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Structureel	€ 5.868	€ 5.652	€ 5.190	€ 5.190	€ 5.190	€ 5.190
Totale baten (excl. bestemming)	€ 5.868	€ 5.652	€ 5.190	€ 5.190	€ 5.190	€ 5.190
Saldo excl. bestemmingen	€ 1.469	€ 1.652	€ 1.540	€ 1.460	€ 1.419	€ 1.428
Bestemmingen						
Toevoeging aan reserves	€ 58	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Onttrekking aan reserves	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Bestemmingen per saldo	€ 58	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Saldo incl. bestemmingen	€ 1.527	€ 1.652	€ 1.540	€ 1.460	€ 1.419	€ 1.428

Productinformatie:

Bij het programma horen de volgende producten van het college van burgemeester en wethouders. De bedragen betreffen de saldi na bestemming.

Producten x €1.000	Begroting 2012			Begroting 2013		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Arbeidsmarktbeleid	€ 3.350	€ 3.165	€ 185	€ 2.828	€ 2.679	€ 148
Sociale voorzieningen	€ 3.954	€ 2.487	€ 1.467	€ 3.903	€ 2.511	€ 1.392
Totaal werk en inkomen	€ 7.304	€ 5.652	€ 1.652	€ 6.731	€ 5.190	€ 1.540

Portefeuillehouder: F.L.J. Bruning**Korte omschrijving van het programma**

Het programma omvat alle activiteiten die te maken hebben met de uitvoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Hierbij kan onder andere worden gedacht aan activiteiten op het gebied van de deelname aan het maatschappelijk verkeer, voorzieningen voor mensen met een beperking, de maatschappelijke opvang en preventieve ondersteuning van jeugdigen.

Deelnemen aan de samenleving, een belangrijk motto voor jong en oud.

Wat is onze visie

We willen actieve deelname van inwoners aan de samenleving bevorderen en gezond leven bevorderen. Zo willen we een groter beroep op professionele ondersteuning terugdringen. En daar waar het nodig is mensen betrekken en keuzevrijheid op het gebied van zorg- en dienstverlening bieden. Concreet willen we bereiken:

1. Inwoners nemen meer initiatieven en hebben eigen verantwoordelijkheid voor hun leefomgeving.
2. Er is een onafhankelijk, geïntegreerd en laagdrempelig advies en informatiepunt Wmo en CJG, voor alle inwoners.
3. Er is goede samenwerking tussen jeugdvoorzieningen zoals schoolarts, maatschappelijk werk en scholen.
4. Dienstverlening in dorpen en kernen is behouden dankzij ambulante dienstverlening en digitale producten en diensten.
5. Mantelzorgers en vrijwilligers zijn in staat een kwalitatieve bijdrage te leveren aan hun eigen leefomgeving of die van anderen.

6. Mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en mensen met een psychosociaal probleem nemen deel in en aan het maatschappelijk verkeer.
7. De gemeente kent een goed (collectief) voorzieningenpakket waar mensen op basis van indicatie gebruik van kunnen maken. Voor het leveren van de (collectieve) voorzieningen worden gespecialiseerde partijen ingeschakeld. De voorziening is betaalbaar en laagdrempelig.
8. Er is een goede samenhang met voorzieningen vanuit de Awbz en bijvoorbeeld welzijnsvoorzieningen. Voorzieningen sluiten zoveel mogelijk aan op de vraag van de klant.
9. Maatschappelijke opvang en verslavingszorgbeleid wordt in regionaal verband (en deels lokaal) uitgevoerd en wordt ondersteund.

Beleidsontwikkelingen

Wet maatschappelijke ondersteuning

Het rijk was van plan de extramuraal begeleiding en kortdurend verblijf overhevelen van de Awbz naar de Wmo. De gemeente wordt dan verantwoordelijk voor deze zaken. Maar na de val van het kabinet is het wetsvoorstel om dit te regelen controversieel verklaard en de ingangsdatum van 1 januari 2013 ingetrokken. Een nieuw kabinet zal de besluitvorming opnieuw in gang moeten zetten. Concrete voorbereiding op de invoering stellen we dan ook uit. Toch kunnen we er van uitgaan dat ons de volgende veranderingen staan te wachten:

- Gemeenten worden verantwoordelijk voor de begeleiding van mensen zonder Awbz-verblijfsindicatie en voor kortdurend verblijf van mensen die permanent toezicht nodig hebben.
- Mensen met een verblijfsindicatie houden recht op zorg vanuit de Awbz. Ze kunnen er wel voor kiezen om zelfstandig te blijven wonen met ambulante begeleiding. Ook dan houden ze recht op begeleiding vanuit de Awbz.
- Mensen met een indicatie extramuraal krijgen soms - naast ambulante begeleiding - ook ambulante Awbz-zorg, zoals verpleging of persoonlijke verzorging. Zij vallen straks voor de ambulante begeleiding onder de Wmo en voor ambulante zorg onder de Awbz.
- Komt iemand op grond van de Wmo in aanmerking voor begeleiding buitenshuis maar kan hij of zij daar niet zelfstandig naar toe? Dan valt ook het vervoer onder de begeleiding. Dit geldt voor locaties binnen én buiten de gemeentegrenzen.

Mede in verband met de overgang van Awbz naar Wmo moet de analyse van de doelgroepen leiden tot een betere afstemming van vraag en aanbod. Dit doen we samen met partners zoals adviesorganen en professionals.

Centra voor Jeugd en Gezin

In Brummen en in Eerbeek is een loket CJG waarin verschillende organisaties als GGD, V érian en SWB samenwerken. Het CJG is geïntegreerd in loket Wegwijs. Het CJG wordt verder doorontwikkeld. Het doel van de decentralisatie van de jeugdzorg is een goede, tijdige jeugdzorg met optimale afstemming tussen de verschillende hulpverleners. Hier werken we aan met zes andere gemeenten uit de regio. Overigens werken we natuurlijk al samen, bijvoorbeeld bij het verzamelen van cijfers over het gebruik van jeugdzorg. En we overleggen met de provincie Gelderland over de financiële aspecten en de uitvoering van het huidige stelsel. Verder is er in de regio een pilot in ontwikkeling om via het lokale Centrum voor Jeugd en Gezin vrijwillige jeugdzorg in te zetten. Onder de naam CJG4Kracht doen we zo alvast ervaring op met de nieuwe taken.

Duurzaamheid en veerkracht

In de afgelopen jaren is in de gemeente Brummen een begin gemaakt met het inzetten van een nieuwe koers op weg naar een meer toekomstbestendige lokale samenleving. Het bestuursakkoord sluit aan bij deze koerswijziging en vraagt om meer integrale aandacht voor zowel de ecologische als de sociale en economische aspecten. Het collegeprogramma biedt een integraal plan van aanpak.

De doelen en activiteiten van dit programma dragen als volgt bij aan het totale beeld van duurzame ontwikkeling en veerkracht in de gemeente Brummen:

- Op het terrein van maatschappelijke ondersteuning staat duurzaamheid in voorzieningen en in leefbaarheid centraal.
- Daar waar collectieve en preventieve voorzieningen en maatregelen worden genomen zijn deze gebaseerd op een duurzame maatschappij. De te treffen maatregelen, met het oog op de verdere verschraving van de Awbz-voorzieningen en de daardoor noodzakelijke (collectieve) voorzieningen en maatregelen die lokaal genomen moeten worden, vragen een grote veerkracht. Immers met minder geld zullen meer voorzieningen getroffen moeten worden. De gemeente zet in op het vergroten van de veerkracht van burgers, zodat ze zelf meer kunnen oppakken. Hierdoor ontstaat meer betrokkenheid. Dit zit op één lijn met het principe van de burgermaatschappij of 'civil society'. Dit is een aanduiding van organisaties of instituties buiten de sfeer van de overheid, de markt en de verbanden van familie en vrienden.

Wat gaan we doen in 2013 en wanneer zijn we tevreden**'Zorgbehoevenden'**

- Mensen die zorg nodig hebben zijn in beeld bij hulpverleningsinstellingen in de gemeente Brummen.
- Het aanbod aan zorg is maximaal afgestemd op de behoeften van zorgvragers.

Wmo

- Veranderingen in wetgeving worden adequaat aangepakt en vertaald in concrete besluiten en beleidsregels.
- De gemeente heeft de opdracht de beperkingen van burgers te compenseren. Hiervoor wordt uitvoering gegeven aan onder andere het uitvoeringsplan 'deelnemen aan de samenleving'. Het is aan ons het compensatiebeginsel vorm te geven. Dat vraagt om een nieuwe werkwijze, een kanteling in denken en doen. Daarvoor gaan we samen met cliënten op zoek naar nieuwe mogelijkheden om diensten en voorzieningen, welzijn en zorg en collectief en individueel aanbod in samenhang aan te bieden.
- Het team Wmo blijft op de hoogte van ontwikkelingen, speelt daar op in, weet wat mensen nodig hebben.
- Loket Wegwijs heeft een dienstverlenende taak. De uitgangspunten van de kanteling zoals hierboven beschreven, zijn daarbij leidend.

We zijn tevreden als;

- individuele verstrekkingen gedaan zijn binnen de geldende termijnen en kaders en afgestemd op de persoonlijke noden van de aanvrager.
- er gelijke kansen zijn voor jongeren in de gemeente. Jeugd en jongeren worden actief betrokken bij het ontwikkelen van beleid voor hun leeftijdsgroep.
- nieuwe stappen zijn gezet in de verbetering van de ketenaanpak wonen, zorg en welzijn.
- risicodrag voorkomen is door informatie, vroegtijdige signalering en ondersteuning van jongeren en ouders.
- Loket Wegwijs, het integrale loket voor informatie en advies over zorg, welzijn, inkomen en wonen en waarin alle ketenpartijen samenwerken, is voortgezet.
- de gemeentelijke regie voor jeugdbeleid keten georiënteerd is.
- samen met de Jeugdgezondheidszorg een belangrijke bijdrage is geleverd aan het opgroeien van kinderen. Dit gebeurt door afspraken met de SWB en andere organisaties over ondersteuning van jongeren en hun ouders bij de opvoeding.
- nieuwe taken die naar verwachting worden overgeheveld van de Awbz naar de Wmo, zijn opgepakt en worden uitgevoerd.

Centrum voor Jeugd en Gezin

- Het Centrum voor Jeugd en Gezin wordt verder doorontwikkeld.
- In 2015 vindt de invoering plaats van de nieuwe wet op de Jeugdzorg. De verantwoordelijkheid voor de jeugdzorg gaat daarbij over naar de gemeenten. 2016 en 2017 zijn aangemerkt als implementatiejaren. Hierop zal worden geanticipeerd.

- Aan burgers wordt een goede voorlichting gegeven over gezonde levenswijzen en schadelijke effecten van gebruik van genotsmiddelen, zoals drugs en alcohol. De jeugd heeft daarbij onze speciale aandacht. Er is een gerichte aanpak van jongeren met opgroeioproblemen.

Integrale samenwerking tussen verschillende beleidsterreinen

- De prestatievelden hangen nauw met elkaar samen. Maar ook is er samenhang met ruimtelijke en fysieke ontwikkelingen. Hierbij wordt afstemming en samenwerking gezocht.

Wat mag het kosten

Programma 5 - Maatschappelijke Ondersteuning						
<i>bedragen x € 1.000</i>	Jaarrekening 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016
Lasten						
Incidenteel	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Structureel (incl. organisatie)	€ 4.771	€ 4.570	€ 4.974	€ 5.063	€ 4.986	€ 5.007
Totale lasten (excl. bestemming)	€ 4.771	€ 4.570	€ 4.974	€ 5.063	€ 4.986	€ 5.007
Baten						
Incidenteel	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Structureel	€ 461	€ 303	€ 370	€ 385	€ 400	€ 400
Totale baten (excl. bestemming)	€ 461	€ 303	€ 370	€ 385	€ 400	€ 400
Saldo excl. bestemmingen	€ 4.310	€ 4.267	€ 4.604	€ 4.678	€ 4.586	€ 4.607
Bestemmingen						
Toevoeging aan reserves	€ 305	€ 141	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Onttrekking aan reserves	€ 222	€ 134	€ 241	€ 324	€ 236	€ 0
Bestemmingen per saldo	€ 83	€ 7	-€ 241	-€ 324	-€ 236	€ 0
Saldo incl. bestemmingen	€ 4.393	€ 4.274	€ 4.363	€ 4.354	€ 4.350	€ 4.607

Productinformatie

Bij het programma horen de volgende producten van het college van burgemeester en wethouders. De bedragen betreffen de saldi na bestemming.

Producten x €1.000	Begroting 2012			Begroting 2013		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Sociale samenhang en leefbaarheid	€ 61	€ 0	€ 61	€ 38	€ 0	€ 38
Preventieve ondersteuning jeugdigen	€ 161	€ 0	€ 161	€ 185	€ 0	€ 185
Informatie, advies en cliëntenondersteuning	€ 5	€ 0	€ 5	€ 10	€ 5	€ 5
Ondersteuning mantelzorg en vrijwilliers	€ 80	€ 0	€ 80	€ 54	€ 0	€ 54
Deelname aan het maatschappelijk verkeer	€ 396	€ 0	€ 396	€ 369	€ 32	€ 337
Voorzieningen voor mensen met een beperking	€ 3.812	€ 417	€ 3.395	€ 4.090	€ 534	€ 3.556
Maatschappelijke opvang	€ 195	€ 20	€ 175	€ 228	€ 40	€ 188
Totaal maatschappelijke ondersteuning	€ 4.710	€ 437	€ 4.273	€ 4.974	€ 611	€ 4.363

Portefeuillehouders: G.J. Verver-Drenth en F.L.J. Bruning**Korte omschrijving van het programma**

Het programma omvat onderwerpen als onderwijsbeleid en -beheer, leerplicht en leerlingenvervoer. Daarnaast zijn ook opgenomen sport, cultuur, het bibliotheekwerk, het muziekonderwijs, de beoefening van amateurkunst en de gezondheidszorg.

Wat is onze visie

1. Er is constructieve samenwerking met en tussen het openbaar en bijzonder onderwijs. Onze kinderen krijgen les in goede schoolgebouwen die gerealiseerd zijn in overleg met de schoolbesturen.
2. Er is een harmonisatie van kwalitatief goede voorschoolse opvang. Ieder kind heeft gelijke kansen voor een goede toekomst.
3. Er is een optimale aansluiting tussen het jeugdbeleid, inclusief jeugdgezondheidszorg, onderwijsbeleid, sport en veiligheidsbeleid.
4. Er zijn kwalitatief hoogwaardige sportaccommodaties die zo laagdrempelig mogelijk zijn voor jongeren.
5. De bibliotheekvoorziening is multifunctioneel – een combinatie van een grotendeels digitale informatiebank, een digitaal uitleenpunt van boeken en een gezellige openbare leesplek met kranten en tijdschriften. Boeken worden nog maar beperkt aangeboden.
6. De gemeente heeft kwalitatief goede culturele voorzieningen, zoals de culturele stichting en amateurkunst. De mix van culturele voorzieningen draagt bij aan de kwaliteit van leven voor de

plaatselijke bevolking, stimuleert de plaatselijke economie en draagt bij aan een aantrekkelijk vestigingsklimaat.

7. We geven uitvoering aan de preventieve zorg binnen de kaders van de Wet publieke gezondheid (Wpg).

Beleidsontwikkelingen

Vanaf 2013 vindt de uitvoering plaats van het Integraal Huisvestingsplan, rekening houdend met de krimp in leerlingenaantallen. Er zal landelijk een herijking plaatsvinden van het Onderwijsachterstandenbeleid en de voorbereiding op de invoering van Passend Onderwijs in 2014 krijgt verder vorm. Afhankelijk van de landelijke ontwikkelingen wordt de decentralisatie van de jeugdzorg voorbereid. Samen met jongeren wordt nieuw jeugdbeleid voorbereid waarbij rekening gehouden wordt met de decentralisatie van de jeugdzorg en de ontwikkelingen in de jeugdgezondheidszorg. Er wordt onderzoek gedaan naar de mogelijkheden van privatisering en/of verdere verzelfstandiging van (buiten)sportaccommodaties die nog in beheer van de gemeente zijn.

Duurzaamheid en veerkracht

In de afgelopen jaren is in de gemeente Brummen al een begin gemaakt met het inzetten van een nieuwe koers naar een meer toekomstbestendige lokale samenleving. Het bestuursakkoord sluit aan bij deze koerswijziging en vraagt om meer integrale aandacht voor zowel de ecologische als de sociale en economische aspecten. Het collegeprogramma biedt een integraal plan van aanpak.

De doelen en activiteiten van dit programma dragen als volgt bij aan het totaalbeeld van duurzame ontwikkeling en veerkracht in de gemeente Brummen:

- Het integraal huisvestingsplan onderwijs is er op gericht om de langere termijn schommelingen in het leerlingenaantal op te vangen.
- Preventief (gezondheids) beleid is er op gericht om dure voorzieningen op termijn te voorkomen, en ook om mensen gezonder en actiever te houden.
- Een energiezuinig en gezond binnenklimaat is uitgangspunt voor alle te realiseren verbouwingen, nieuwbouw en aanpassingen.

Wat gaan we doen in 2013 en wanneer zijn we tevreden

Uitvoering van het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs

- Uitvoeren van de bestuursovereenkomsten die per cluster zijn opgesteld volgens het geactualiseerde Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP).
- We zijn tevreden als we conform de planning binnen het beschikbare budget uitvoering geven aan het geactualiseerde Integraal Huisvestingsplan.
- We zijn tevreden als de samenwerking tussen het openbaar onderwijs, bijzonder onderwijs en de samenwerkingspartners vanuit jeugd en veiligheid constructief is met waardering voor elkaars positie en overtuiging.

Herijking Onderwijsachterstandenbeleid

- Uitvoering geven aan de herijking van het Onderwijsachterstandenbeleid conform de nieuwe richtlijnen van het Ministerie.
- We zijn tevreden als in overeenstemming met de projectgroep Onderwijsachterstandenbeleid een uitvoerbaar meerjarenplan wordt opgesteld binnen het beschikbare budget.

Kinderopvang

- Mede op basis van de Wet OKE (Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie) invulling geven aan de voorschoolse opvang.

Jeugdbeleid

- We gaan nieuw jeugdbeleid ontwikkelen.
- Doorontwikkelen CJG en voorbereiden decentralisatie jeugdzorg.
- Regie voeren volgens het regiemodel jeugd-onderwijs-veiligheid.
- We zijn tevreden als er in 2013 nieuw jeugdbeleid kan worden vastgesteld. In het kader van de burgerparticipatie worden jongeren hierbij actief betrokken, evenals wijkraden en organisaties die betrokken zijn bij jeugdwerk en jeugdgezondheidszorg als SWB, Verian en GGD.
- We zijn tevreden als het gebruik van alcohol en drugs bij met name de jeugd afgenomen is.

Stimulering van sport en cultuur

- Bevorderen van actieve sportparticipatie voor zoveel mogelijk burgers met nadruk op jongeren, conform het nieuwe sportbeleid
- De prioriteiten binnen het sportbeleid voor 2013 zijn sportondersteuning, inzetten op bewegen van onze inwoners door het BALM-project (Brummens Actief Leven Model) en de continuering van de sportpas.
- Doorontwikkelen van de combinatiefunctie door middel van actieve ondersteuning van het verenigingsleven. Immers verenigingen zijn een belangrijk bindmiddel in de samenleving.
- Sportverenigingen, scholen en buitenschoolse opvang nauw laten samenwerken en ondersteunen.
- Het stimuleren van vrijwilligerswerk.
- Faciliteren van cultuuruitingen in de gemeente – openstaan m.b.t. vergunningen, kunstenaarsmarkt, atelierdagen en andere culturele evenementen.
- Het muziekonderwijs wordt in het basisonderwijs vormgegeven door de inzet van de lokale muziekverenigingen.
- Overleg voeren met de bibliotheek over een mogelijke transitie naar een kenniscentrum.
- We zijn tevreden als de bibliotheekvoorziening, ondanks de bezuinigingen, veerkrachtig is gebleven door een multifunctioneel programma.
- De tarieven voor het gebruik van de sportaccommodaties worden geëvalueerd en de tarieven worden voor een nieuwe periode vastgesteld.
- Met (sport)verenigingen wordt overleg gevoerd over verzelfstandiging, dan wel privatisering, van (buiten)sportaccommodaties die nog in beheer van de gemeente zijn.
- Met Stichting Rhienderoord Zwem en Sportplezier wordt verdere verzelfstandiging van de sportaccommodatie Rhienderoord vorm gegeven.

Leerplicht en aanpak schoolverlatersoffensief (SOS)

- De uitvoering van de leerplichtwet is ondergebracht bij de gemeente Apeldoorn. Voor de gemeente Brummen is een leerplichtambtenaar benoemd.
- We zijn tevreden als de uitvoering van de leerplichtwet door de gemeente Apeldoorn volgens de afspraken plaatsvindt.
- Aanvullend op het convenant voortijdig schoolverlaten 2012 - 2015 over het terugdringen van het aantal nieuwe voortijdig schoolverlaters, willen we een stap verdergaan. Gezamenlijk met het onderwijs willen we dat er in de regio Stedendriehoek geen enkel kind tussen wal en schip valt onder het adagium: ieder kind een maximaal resultaat, een zo hoog mogelijk diploma of (aangepast) werk. Er wordt invulling gegeven aan de intentieverklaring hierover.

Leerlingenvervoer

- De afhandeling van aanvragen van het leerlingenvervoer is ondergebracht bij de gemeente Zutphen.
- We zijn tevreden als de uitvoering van het leerlingenvervoer plaatsvindt volgens het vastgestelde contract en volgens de gemaakte afspraken met de gemeente Zutphen.

Huisvesting bibliotheek

- Afhankelijk van de besluitvorming over de invulling van de MFC's zal in 2013 besluitvorming plaatsvinden over de toekomstige huisvesting van de bibliotheek. Het streven is een gezamenlijke huisvesting met partners als welzijn- en zorgvoorzieningen.

Versobering en fasering

- Ten behoeve van het subsidiebeleid zal bij de vaststelling in 2013 van de beleidsregels 2014 rekening gehouden worden met besluitvorming over de versobering en fasering.
- Met besturen van (culturele- en welzijns)organisaties wordt overleg gevoerd over de uitvoering van de opgelegde bezuinigingen op gemeentelijke subsidies.

Wat mag het kosten

Programma 6 - Samenleving						
<i>bedragen x € 1.000</i>	Jaarrekening 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016
Lasten						
Incidenteel	€ 0	€ 294	€ 117	€ 1.040	€ 0	€ 371
Structureel (incl. organisatie)	€ 6.268	€ 5.665	€ 5.747	€ 5.959	€ 5.774	€ 5.833
Totale lasten (excl. bestemming)	€ 6.268	€ 5.959	€ 5.864	€ 6.999	€ 5.774	€ 6.204
Baten						
Incidenteel	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Structureel	€ 2.042	€ 827	€ 847	€ 853	€ 860	€ 869
Totale baten (excl. bestemming)	€ 2.042	€ 827	€ 847	€ 853	€ 860	€ 869
Saldo excl. bestemmingen	€ 4.226	€ 5.132	€ 5.017	€ 6.146	€ 4.914	€ 5.335
Bestemmingen						
Toevoeging aan reserves	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Onttrekking aan reserves	€ 70	€ 301	€ 129	€ 1.052	€ 12	€ 371
Bestemmingen per saldo	-€ 70	-€ 301	-€ 129	-€ 1.052	-€ 12	-€ 371
Saldo incl. bestemmingen	€ 4.156	€ 4.831	€ 4.888	€ 5.094	€ 4.902	€ 4.964

Productinformatie:

Bij het programma horen de volgende producten van het college van burgemeester en wethouders. De bedragen betreffen de saldi na bestemming.

Producten x €1.000	Begroting 2012			Begroting 2013		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Onderwijs als bevoegd gezag	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Lokaal onderwijsbeleid	€ 1.817	€ 453	€ 1.364	€ 1.618	€ 277	€ 1.341
Leerplicht en leerlingenvervoer	€ 512	€ 1	€ 511	€ 609	€ 1	€ 608
Kinderopvang	€ 220	€ 0	€ 220	€ 228	€ 0	€ 228
Bibliotheek en media	€ 434	€ 0	€ 434	€ 441	€ 0	€ 441
Muziekonderwijs en kunsteducatie	€ 123	€ 0	€ 123	€ 36	€ 0	€ 36
Amateurkunst en overige cultuur	€ 59	€ 0	€ 59	€ 79	€ 0	€ 79
Sport	€ 1.550	€ 521	€ 1.028	€ 1.623	€ 524	€ 1.099
Welzijnsaccommodaties	€ 189	€ 153	€ 37	€ 188	€ 170	€ 19
Integraal ouderenwerk	€ 151	€ 0	€ 151	€ 146	€ 0	€ 146
Jeugd- en jongerenwerk	€ 109	€ 0	€ 109	€ 47	€ 0	€ 47
Gezondheidszorg	€ 794	€ 0	€ 794	€ 848	€ 5	€ 843
Totaal samenleving	€ 5.958	€ 1.128	€ 4.830	€ 5.863	€ 977	€ 4.887

Portefeuillehouder: J.A.C.M. Elbers**Korte omschrijving van het programma**

De dekking van de lasten van het voorzieningenniveau in onze gemeente wordt voor een groot deel gevonden in dit programma. Het gaat dan vooral om de onroerende-zaak belastingen (OZB) en de algemene uitkering uit het Gemeentefonds. Deze middelen hebben, in tegenstelling tot heffingen als de rioolrechten of de afvalstoffenheffing, geen vooraf bestemd bestedingsdoel. Ze zijn dus niet geoormerkt.

Verder zijn in dit programma opgenomen de lasten van een aantal ondersteunende functies en de documentaire en financiële informatievoorziening.

Wat is onze visie

1. Jaarlijks begrotingsevenwicht, zonder (structurele) inzet van de algemene vrije reserve.
2. De door de gemeente te maken en gemaakte kosten worden geheel kostendekkend aan de gebruiker of aanvrager doorberekend.
3. Een algemene vrije reserve van € 1 miljoen naast de jaarlijks te herijken weerstandsreserve.
4. Enkel indien alle besparingsmogelijkheden zijn uitgeput of onaanvaardbare maatschappelijke gevolgen zich voordoen, kan verhoging van de OZB-tarieven boven inflatiecorrectie worden overwogen.
5. De financiële risico's van de grondexploitaties zijn adequaat gedekt.

Beleidsontwikkelingen

Nieuwe aanbestedingswet

Volgens het nieuwe wetsvoorstel Aanbestedingswet mogen opdrachten niet meer zonder goede reden worden geclusterd tot een grotere omvang. Die wijziging speelt in op de belangen van het midden- en kleinbedrijf.

Verder moeten aanbestedende diensten (zoals een gemeente) meer nog dan voorheen erop letten dat zij alleen proportionele eisen stellen aan ondernemers en aan hun aanbiedingen. Voorwaarden in af te sluiten contracten moeten redelijk zijn. Ook moeten de kosten voor deelname aan een aanbesteding worden beperkt.

Jaarlijkse herziening van de WOZ-waarde. (Wet Onroerende Zaken)

Bij het opleggen aan de aanslagen 2013 zal worden uitgegaan van de nieuwe waardepeildatum 1 januari 2012. Deze peildatum wordt jaarlijks aangepast.

Lenteakkoord van de het Rijk en de gevolgen voor de gemeenten

Het akkoord stond in het teken van de moeilijke financiële situatie van de centrale overheid. In het akkoord zijn daarom keuzes gemaakt om de financiële positie van Nederland te verbeteren door middel van een pakket aan maatregelen van afgerond € 12 miljard in 2013. Iedereen wordt dan ook geraakt door het Lenteakkoord, ook provincies en gemeenten. In juni 2012 zijn gemeenten geïnformeerd over de gevolgen van het akkoord. Hieronder de meest relevante punten.

De ontwikkeling van het accres

De doorwerking van de voorjaarsbesluitvorming en de maatregelen uit het akkoord leiden via de trap-op-trap-af-systematiek tot afnemende accessen voor 2012 en verder. Onder invloed van besluiten van een nieuw Kabinet kunnen deze bedragen nog gewijzigd worden.

Uitkeringsjaar	2012	2013	2014	2015	2016	2017
jun-12	-342	-69	571	164	506	343
sep-11	-88	144	405	92	561	nvt.
Vershil	-254	-213	166	72	-55	343
Cumulatief verschil	-254	-467	-301	-229	-284	59

Uit het overzicht wordt duidelijk dat het gemeenten met name voor de jaren 2012 en 2013 behoorlijk meedelen in de bezuinigingstaakstelling van de rijksoverheid. Vanaf 2014 is een positieve trend zichtbaar, die zich doorzet naar 2017. Over de totale periode 2012-2017 is er in feit sprake van een "nullijn". Bij het opstellen van de Kadernota was al rekening gehouden met een aandeel in de rijksbezuinigingen.

Decentralisatie AWBZ

Het kabinet heeft gemeenten middelen ter beschikking gesteld voor de invoeringskosten die samenhangen met de decentralisatie van de functie begeleiding uit de AWBZ. In het Lenteakkoord is afgesproken dat de geplande overheveling per 2013 niet doorgaat. De komende kabinetsformatie zal helderheid geven over de plannen ten aanzien van decentralisatie van taken. In afwachting daarvan zullen deze middelen binnen het gemeentefonds beschikbaar blijven voor de met de decentralisatie samenhangende kosten voor gemeenten. Na de Kabinetsformatie zal duidelijk worden of de decentralisatie doorgaat. Als een nieuw kabinet afziet van de decentralisatie van begeleiding zullen de middelen voor 2013 door de gemeenten terugbetaald moeten worden. In de gemeentebegroting 2013-2016 is nog geen rekening gehouden met de effecten van de decentralisatie.

Integratie-uitkering WMO

De integratie-uitkering Wet Maatschappelijke Ondersteuning wordt met ingang van 2013 verlaagd met € 34 miljoen. Dit is het gevolg van de verhoging van de vermogensinkomensbijtelling bij de vaststelling

van de eigen bijdragen, waardoor gemeenten een hogere eigen bijdrage van cliënten kunnen vragen. Op deze wijze manier blijft voor gemeenten een even groot budget beschikbaar voor de uitvoering van de Wmo. Gemeenten zijn zelf verantwoordelijk voor het innen van de eigen bijdragen. Omdat er nog wel sprake is van enige volumestijging blijft het effect op de hoogte van de uitkering WMO uiteindelijk beperkt.

Regionale Uitvoeringsdiensten RUD's

In 2012 is het gemeentefonds voor het eerst met € 50 miljoen gekort vanwege de invoering van de RUD's. In 2013 loopt deze korting op naar € 80 miljoen, waarna vanaf 2014 de uiteindelijke structurele korting van € 100 miljoen wordt bereikt. Voor Brummen betekent dit voor 2013 een lagere uitkering van rond de € 80.000.

Herijking en herverdeling Gemeentefonds.

De herijking van de verdeling van het gemeentefonds staat voorlopig gepland om per 2014 in te gaan. Wat hiervan de gevolgen voor de Brummense uitkering zijn is nu nog niet te zeggen. Dus een risico-post in positieve- of negatieve zin.

Duurzaamheid en veerkracht

In de afgelopen jaren is in de gemeente Brummen al een begin gemaakt met het inzetten van een nieuwe koers op weg naar een meer toekomstbestendige lokale samenleving. Het bestuursakkoord sluit aan bij deze koerswijziging en vraagt om meer integrale aandacht voor zowel de ecologische als de sociale en economische aspecten van de weg vooruit. Het collegeprogramma biedt een integraal plan van aanpak.

De doelen en activiteiten van dit programma dragen als volgt bij aan het totaalplaatje van duurzame ontwikkeling en veerkracht in de gemeente Brummen:

- Wij streven ernaar uiterlijk in 2015 honderd procent duurzaam in te kopen. Na het vaststellen van de 0-meting, worden in alle inkoop- en aanbestedingstrajecten kwaliteitseisen m.b.t. duurzaamheid opgenomen.
- De gemeente streeft naar eerlijke handel. In dit kader willen we een Fair Trade gemeente worden.

Wat gaan we doen in 2013 en wanneer zijn we tevreden

Een sluitende begroting

- We gaan in 2013 gebruik maken van een stijging van het OZB-tarief om daarmee ook voor 2013 te kunnen komen met een sluitende begroting

We zijn tevreden als;

- jaarlijks een sluitende begroting gepresenteerd wordt, waarin bijbehorende risico's worden afgedekt. Voor de jaren 2013 t/m 2016 wordt gestreefd naar een jaarlijks begrotingsoverschot, waarmee het eigen vermogen van de gemeente weer kan worden versterkt.
- op basis van de notitie bij de Kadernota 2013-2016 rond de wenselijke stand van de algemene vrije reserve, gestreefd wordt naar een vrije reserve met een ondergrens van € 1.000.000.
- alle tarieven zoveel mogelijk kostendekkend zijn.

Duurzaam, sociaal en professioneel inkopen

- Criteria met betrekking tot duurzaamheid worden opgenomen bij alle aanbestedingen van productgroepen waarvoor zulke criteria beschikbaar zijn als richtsnoer voor aanbestedende diensten. Ook worden mogelijkheden voor sociaal aanbesteden toegepast. Bij aanbestedingen van werken en diensten gaat Brummen uit van dat 5% van de projectsom dan wel 10% van de loonsom besteed moet worden aan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.
- De inkoop samenwerking in de regio Stedendriehoek waar Brummen aan deelneemt is gericht op doelmatigheid van de inkoop, ontwikkeling van medewerkers die bij inkoop betrokken zijn, verbetering van netwerken, gezamenlijk management van leveranciers en contracten, uniformiteit van inkoopprocessen.

Wat mag het kosten

Financiering	Jaarrekening 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016
<i>bedragen x € 1.000</i>						
Lasten						
Incidenteel	€ 2	€ 0	€ 298	€ 0	€ 0	€ 173
Structureel (incl. organisatie)	€ 1.089	€ 1.481	€ 768	€ 363	€ 265	€ 186
Totale lasten (excl. bestemming)	€ 1.091	€ 1.481	€ 1.066	€ 363	€ 265	€ 359
Baten						
Incidenteel	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 173
Structureel	€ 21.596	€ 21.995	€ 21.880	€ 22.216	€ 22.337	€ 22.900
Totale baten (excl. bestemming)	€ 21.596	€ 21.995	€ 21.880	€ 22.216	€ 22.337	€ 23.073
Saldo excl. bestemmingen	-€ 20.505	-€ 20.514	-€ 20.814	-€ 21.853	-€ 22.072	-€ 22.714
Bestemmingen						
Toevoeging aan reserves	€ 145	€ 308	€ 205	€ 950	€ 2.655	€ 2.039
Onttrekking aan reserves	€ 176	€ 225	€ 19	€ 19	€ 19	€ 19
Bestemmingen per saldo	-€ 31	€ 83	€ 186	€ 931	€ 2.636	€ 2.020
Saldo incl. bestemmingen	-€ 20.536	-€ 20.431	-€ 20.628	-€ 20.922	-€ 19.436	-€ 20.694

Productinformatie:

Bij het programma horen de volgende producten van het college van burgemeester en wethouders. De bedragen betreffen de saldi na bestemming.

Producten x €1.000	Begroting 2012			Begroting 2013		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Financieringen en beleggingen	-€ 1.678	€ 170	-€ 1.848	-€ 1.469	€ 184	-€ 1.653
Belastingen	€ 499	€ 3.672	-€ 3.173	€ 525	€ 3.916	-€ 3.392
Algemene uitkering	€ 47	€ 17.814	-€ 17.767	€ 46	€ 17.625	-€ 17.579
Organisatiebeleid	€ 153	€ 0	€ 153	€ 188	€ 0	€ 188
Beleidsinstrumentarium	€ 676	€ 0	€ 676	€ 643	€ 0	€ 643
Documentaire informatievoorziening	€ 838	€ 1	€ 836	€ 823	€ 1	€ 823
Financiële informatievoorziening	€ 591	€ 25	€ 566	€ 560	€ 30	€ 530
Stelposten	€ 275	€ 171	€ 104	€ 20	€ 146	-€ 126
Kostenplaatsen	€ 400	€ 367	€ 33	-€ 73	-€ 2	-€ 70
Afdelingskosten	-€ 38	€ 0	-€ 38	-€ 48	€ 0	-€ 48
Begrotingsuitkomst	€ 27	€ 0	€ 27	€ 57	€ 0	€ 57
Totaal financiering	€ 1.790	€ 22.220	-€ 20.431	€ 1.272	€ 21.900	-€ 20.627

De paragrafen

De inhoud van deze paragraaf.

In deze paragraaf worden de beleidslijnen beschreven die van belang zijn voor de gemeentelijke belastingen en heffingen. De redactionele en technische wijzigingen van de belastingverordeningen worden in de jaarlijkse, afzonderlijke, raadsvoorstellen nader toegelicht.

De onroerende-zaak belastingen (OZB.)**De wettelijke bepalingen ten aanzien van de tarieven**

Sinds een aantal jaren geldt een macronorm voor de OZB. Deze norm is ingesteld om een maximaal wenselijk geachte gemiddelde landelijke stijging van de opbrengst OZB. aan te geven. Als de gemiddelde landelijke stijging boven deze norm uitkomt dan kan het Rijk ingrijpen via een verlaging van het volume van het gemeentefonds.

De norm voor 2013 is vastgesteld op een percentage van 3,00%. In 2012 is de landelijke norm voor een bedrag van €7,7 miljoen overschreden. In het Bestuurlijk overleg financiële verhoudingen in mei 2012 heeft het Rijk aangekondigd dat deze overschrijding in mindering wordt gebracht op de ruimte voor 2013.

Het beleid van de gemeenteraad van Brummen.

Via het Bestuursakkoord 2010-2014 is het bestaande beleid van alleen inflatiecorrectie bij de tarieven herbevestigd. Voor de jaarlijkse tariefsstijging OZB binnen onze gemeente is het indexeringscijfer voor de consumentenprijsindices (CPI) over het jaarvak juli vorig jaar – juni lopend jaar van belang. Dit percentage komt voor 2011-2012 uit op 2,5%.

De Onroerende Zaakbelastingen als percentage van de waarde.

Vanaf 2009 worden de onroerende zaakbelastingen (OZB) geheven als een percentage van de WOZ-waarde van de betreffende onroerende zaken. Eenzelfde systematiek als bij de berekening van het huurwaardeforfait bij de inkomstenbelasting.

Bij de vaststelling van de percentages voor 2013 is rekening gehouden met de verschuiving van de waardeprijddatum van 1 januari 2011 naar 1 januari 2012. De waarden van de woningen zijn, gemiddeld genomen met 5 % gedaald. Bij niet-woningen is er een gemiddelde daling met 2,5 %.

Op basis van de Kadernota 2013-2016 is de raming 2013, behalve voor inflatie, ook gecorrigeerd met een tweetal extra verhogingen die structureel doorwerken naar komende jaren:

- a. € 100.000 voor eigenaren van woningen en
- b. € 50.000 voor eigenaren en gebruikers van bedrijven (niet-woningen).

<i>Onroerende-zaakbelastingen</i>	2011	2012	2013
Netto gerealiseerde cq. te realiseren opbrengst, inclusief jaarlijks accres	€ 2.963.246	€ 3.004.999	€ 3.249.024
Het jaarlijkse accres dat in bovenstaande opbrengst is opgenomen *	€ 50.000	€ 25.000	€ 15.000
Inflatiecorrectie op basis ontwikkeling CPI.	0,8%	1,9%	2,5%
Voorgesteld inflatiepercentage	0,8%	1,9%	2,5%
Woningen, eigenarenheffing in %	0,0785 %	0,085%	0,094%
Niet-woningen, gebruikersheffing in %	0,123 %	0,130%	0,138%
Niet-woningen, eigenarenheffing in %	0,155 %	0,163%	0,174%

* De stijging van het accres 2013 met € 15.000 komt voort uit stijging van de WOZ-waarde vanwege aan- en verbouwactiviteiten bij bestaande panden. Vanwege de crisis op de woningmarkt is het bedrag vanaf 2013 verlaagd ten opzichte van voorgaande jaren.

De toeristenbelasting.

Bepalend voor de hoogte van de aanslagen toeristenbelasting is het aantal overnachtingen door personen die niet in onze gemeente woonachtig zijn en het tarief per overnachting. Gelet op het lage tarief in vergelijking met veel andere gemeenten geldt vanaf 2012 een tarief van € 1,35. De meeropbrengst toeristenbelasting komt voor 50% ten gunste van de algemene middelen van de gemeente. Het resterende bedrag wordt toegevoegd aan een bestemmingsreserve Toerisme. Deze reserve wordt vervolgens ingezet voor de bekostiging van de kosten van al bestaande en nieuwe recreatieve voorzieningen. De totale opbrengst toeristenbelasting is voor 2013 geraamd op een bedrag van € 654.000.

De woonforensenbelasting.

De belasting wordt geheven van personen die een tweede woning in onze gemeente bezitten. Grondslag voor de heffing is de WOZ-waarde van het betreffende pand. Via een promillage van deze waarde wordt de hoogte van de aanslag bepaald. Het promillage voor 2012 is vastgesteld op 2,68 promille.

Bij raadsbesluit van 22 mei 2003, nr. 6 is besloten om met ingang van het belastingjaar 2003 het aanslagbedrag aan een maximum te koppelen. Voor 2012 is het maximum vastgesteld op € 1.390.

Voor 2013 is een inflatiecorrectie met 2,5 % voorzien. Daarnaast wordt bij de tariefstelling rekening gehouden met de ontwikkeling van de WOZ-waarde. Voor 2013 leidt dit tot een tarief van 2,88 promille en een maximum aanslag van € 1.425. De totale opbrengst van deze belasting blijft voor 2013 geraamd op € 12.000.

De afvalstoffenheffing.

Beleidsuitgangspunt is 100% dekking van de relevante kosten. Dekkingstekorten of –overschotten worden aan het eind van het jaar verrekend met de reserve afvalstoffenheffing. In 2011 kon een bedrag van ruim € 365.000 aan de reserve worden toegevoegd. Mede hierdoor bedroeg de stand van de voorziening per 1 januari 2012 bijna € 1.111.000. In het kader van de bezuinigingsmaatregelen vanuit de Kadernota wordt voorgesteld dit bedrag helemaal in te zetten voor de versterking van de positie van de algemene vrije reserve van de gemeente. Daarmee is de reserve geheel ingezet en kan niet meer worden gebruikt voor afvlakking van kostenontwikkelingen bij de afvalverwijdering. Deze ontwikkelingen moeten daarom vanaf 2013 direct voor 100% worden betrokken bij de tariefstelling in de komende jaren.

<i>Afvalstoffenheffing</i>	<i>Werkelijk 2011</i>	<i>Begroot 2012</i>	<i>Begroot 2013</i>
Gerealiseerde cq. te realiseren opbrengst via tarieven	€ 2.020.360	€ 1.972.625	€ 2.138.326
Vast recht per perceel per maand of een deel daarvan	€ 11,14	€ 11,14	€ 12,08
Container hoogbouw 30 liter voor restafval	€ 0,90	€ 0,90	€ 0,98
Container hoogbouw 60 liter voor restafval	€ 1,70	€ 1,70	€ 1,84
Een container van 80 liter bestemd voor restafval	€ 2,58	€ 2,58	€ 2,80
Een container van 140 liter bestemd voor restafval	€ 4,09	€ 4,09	€ 4,43
Een container van 240 liter bestemd voor restafval	€ 6,61	€ 6,61	€ 7,16
Een container van 80 liter bestemd voor gft-afval	€ 1,84	€ 1,84	€ 1,99
Een container van 140 liter bestemd voor gft-afval	€ 2,95	€ 2,95	€ 3,20
Procentuele stijging tov. het voorgaande jaar.	0,00 %	0,00 %	8,40 %

De rioolheffing.

Net als bij de afvalstoffenheffing wordt ook bij de rioolrechten het beleidsuitgangspunt 100% kostendekkendheid gehanteerd. Ook hier wordt met een reserve gewerkt, met een stand van ruim € 323,000 per 1 januari 2012. Ook dit bedrag wordt in het kader van de bezuinigingsmaatregelen vanuit de Kadernota helemaal ingezet ter versterking van de positie van de algemene vrije reserve en kan daardoor niet meer worden gebruikt op de kostenontwikkeling bij de rioleringen af te vlakken. Daarom geldt ook hier net als bij de afvalstoffenheffing: Kostenontwikkelingen worden vanaf 2013 direct voor de volledige 100% betrokken bij de tariefstelling in de komende jaren.

<i>Rioolheffing</i>	<i>Werkelijk 2011</i>	<i>Begroot 2012</i>	<i>Begroot 2013</i>
Gerealiseerde cq. te realiseren opbrengst via tarieven	€ 2.831.105	€ 2.724.211	€ 2.987.649
Aantal m3 waterverbruik voor heffing	1.052.910 m3	950.000 m3	1.050.000 m3
Vastrecht per rioolaansluiting obv. 10.500 aansluitingen	€ 42,--	€ 42,--	€ 42,36
Variabel tarief per m3 waterverbruik	€ 2,27	€ 2,40	€ 2,42
Procentuele stijging tarief tov. het voorgaande jaar.	12,40 %	5,7%	0,9%

<i>Onderdeel</i>	<i>Afvalstoffenheffing</i>	<i>Rioolrechten</i>
Berekende heffing voor de gebruikers, inclusief btw.	€ 2.138.326	€ 2.987.649
Aandeel btw. in bovenstaande heffing	€ 320.731	€ 322.943
Heffing exclusief btw.	€ 1.817.595	€ 2.664.706
Relevante kosten exclusief btw.	€ 1.811.532	€ 2.556.316
Over/onderdekking te verrekenen met de reserve	€ 6.063	€ 108.390

Marktgelden.

De kosten van de wekelijkse markt in de kern Eerbeek moeten voor 100% gedekt worden via de tarieven. Op basis van de tariefstelling 2013, inclusief inflatiecorrectie, wordt ruim 32% van de kosten gedekt.

<i>Marktgelden</i>	<i>Werkelijk 2011</i>	<i>Begroot 2012</i>	<i>Begroot 2013</i>
Gerealiseerde cq. te realiseren opbrengst	€ 13.504	€ 19.255	€ 14.481
Tarief per strekkende meter frontbreedte	€ 1,85	€ 1,90	€ 1,95
Minimum heffing	€ 5,55	€ 5,70	€ 5,85

Leges.

Om de opbrengst inflatiebestendig te houden worden de tarieven jaarlijks aangepast met de inflatie in Nederland. Bij de ramingen voor 2013 is rekening gehouden met een inflatiecorrectie van 2,5%.

<i>Opbrengst leges</i>	<i>Werkelijk 2011</i>	<i>Begroot 2012</i>	<i>Begroot 2013</i>
Rijks- en gemeentelijke leges productgroep burgerzaken	€ 314.005	€ 305.789	€ 319.899
Leges naturalisaties	€ 3.369	€ 7.248	€ 7.314
Leges burgerlijke stand	€ 45.118	€ 42.138	€ 44.210
Leges obv. de Algemene Plaatselijke Verordening (APV)	€ 24.945	€ 14.366	€ 34.576
Leges omgevingsvergunningen bouwen	€ 407.052	€ 518.660	€ 531.627
Leges gebruiksvergunningen van gebouwen	€ 461	€ 2.000	€ 1.000

Begravenisrechten.

Om de opbrengst inflatiebestendig te houden worden de tarieven jaarlijks aangepast met de inflatie in Nederland. Bij de ramingen voor 2013 is rekening gehouden met een inflatiecorrectie van 2,5%. Op basis van de Kadernota 2013-2016 is de raming vanaf 2013 structureel verhoogd met € 20.800.

<i>Opbrengst leges</i>	<i>Werkelijk 2011</i>	<i>Begroot 2012</i>	<i>Begroot 2013</i>
Gerealiseerde cq. te realiseren opbrengst	€ 88.379	€ 100.382	€ 123.692

Het kwijtscheldingsbeleid.

Gemeenten hebben de mogelijkheid om in individuele gevallen belastingvorderingen kwijt te schelden als belastingplichtigen niet in staat zijn te betalen.

In het kader van de vaststelling van het gemeentelijk minimabeleid is er, tot en met 2012, voor gekozen om geen kwijtscheldingsbeleid te voeren. Op basis van de Kadernota 2012 is de tegemoetkoming lokale belastingen omgezet in een vorm van kwijtschelding.

De lokale lastendruk.

Met het weergeven van de lastendruk wordt beoogd aan te geven met welke belastingaanslag een gemiddeld huishouden in onze gemeente te maken krijgt. Hierbij worden een aantal algemene heffingen meegerekend, te weten de onroerende zaakbelastingen, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing.

Het gemeentelijke beleid richt zich niet op de ontwikkeling van de lastendruk van een individuele gezinshuishouding, maar veel meer op de samenstellende delen van de lastenontwikkeling. Bij de afvalstoffenheffing en de rioolrechten is 100% kostendekking uitgangspunt en bij de onroerende-zaakbelastingen normaliter de inflatiecorrectie. De aanslag die op basis daarvan ontstaat is dan puur een resultaat en geen onderwerp waarop wordt gestuurd.

Daarnaast is het zo dat het berekenen van een belastingaanslag in praktische zin wordt bemoeilijkt omdat er geen gemiddeld huishouden bestaat. De gezinnen kunnen de hoogte van hun aanslag zelf mede bepalen door hun gedrag aan te passen. Het waterverbruik, de keuze voor een bepaalde containeromvang en het aanbieden daarvan ter lediging zijn hierbij heel bepalend. Om een berekening te kunnen maken moeten de volgende gegevens bekend zijn:

- a. Wat is de Woz-waarde van de woning waarin het gezin woont;
- b. Is het gezin eigenaar van de woning;
- c. Welke containergrootte heeft het gezin voor het restafval en hoe vaak wordt deze aan de weg gezet;
- d. Welke containergrootte heeft het gezin voor het gft-afval en hoe vaak wordt deze aan de weg gezet;
- e. Wat is het waterverbruik van het gezin.

Uit het voorafgaande blijkt dat er niet zonder meer een gemiddelde aanslag kan worden berekend en zeker geen aanslag die iets zegt over de lastendruk voor de inwoners van onze gemeente. Hooguit kan een arbitraire aanslag in de tijd gezien als statistisch materiaal worden gebruikt. Zo berekent de provincie Gelderland jaarlijks de lastendruk op basis van een aantal eigen uitgangspunten. Het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) heeft weer andere uitgangspunten en dus uitkomsten.

Net als in 2011 staat onze gemeente in 2012 in het overzicht van de Provincie Gelderland rond de ontwikkeling van de gemeentelijke heffingen in Gelderland op plaats één als het gaat om de belastingdruk voor huishoudens die *eigenaar/bewoner* zijn van een pand.

De provincie hanteert bij het samenstellen van de lijst andere uitgangspunten dan wij in onze berekeningen aanhouden en komt daardoor uiteraard tot andere uitkomsten. Wat verder in de vergelijking meespeelt zijn de verschillen in tariefstructuur en –opbouw tussen de diverse gemeenten in Gelderland. Is er sprake van gedifferentieerde tarieven (Diftar) bij de afvalstoffenheffing of niet, wordt er gewerkt met containers of plastic zakken. Wie wordt op welke wijze belast bij de rioolrechten: de eigenaar, de gebruiker, beiden en voor welk bedrag, een vast bedrag of een bedrag per m³, met of zonder schijventarief, al dan niet progressief.

Uitgedrukt in een *bedrag per inwoner* bedraagt de gemiddelde belastingdruk 2012 in Gelderland € 368 (2011 € 356, 2010 € 345). Onze gemeente zit met € 363 (2011 € 349 en 2010 € 330) onder het gemiddelde.

Zoals in deze paragraaf al eerder duidelijk is gemaakt richt ons beleid zich niet op de ontwikkeling van de lokale lastendruk zelf. Het overzicht dat hieronder wordt gepresenteerd is daarom arbitrair en gebaseerd op de volgende uitgangspunten/berekeningsfactoren:

- a. Een gezin bestaande uit 4 personen, met een waterverbruik van 150 m3 totaal;
- b. Gehanteerde WOZ-waarden:
  - 2011 - € 258.000 peildatum 1-1-2010 (1-1-2009 minus 1,15 %)
  - 2012 - € 245.100 peildatum 1-1-2011 (1-1-2010 minus 5%)
  - 2013 - € 232.845 peildatum 1-1-2012 (1-1-2011 minus 5 %)
 Het gezin is eigenaar/bewoner;
- c. Het gezin heeft een container voor groenafval met een inhoud van 140 liter en biedt deze container per jaar 6 maal ter lediging aan;
- d. Het gezin heeft een container voor restafval met een inhoud van 240 liter en biedt deze container per jaar 16 maal ter lediging aan.
- e. 100% kostendekkend tarief bij zowel rioolrechten als afvalstoffenheffing.

Op basis van deze uitgangspunten ontstaat het volgende lokale kostenplaatje:

De Brummense Lokale Lasten Monitor.

Onderdeel	2011	2012	2013
Rioolheffing: 150 m3 waterverbruik	€ 340,50	€ 360,--	€ 363,--
Rioolheffing: vastrecht, geheven vanaf 2011	€ 42,--	€ 42,--	€ 42,36
OZB-aanslag eigenaren gedeelte	€ 202,53	€ 208,33	€ 218,87
Afvalstoffenheffing: vastrecht 12 maanden	€ 133,68	€ 133,68	€ 144,96
Afvalstoffenheffing: groene container 140 liter, 6 maal per jaar ledigen	€ 17,70	€ 17,70	€ 19,20
Afvalstoffenheffing: grijze container 240 liter, 16 maal per jaar ledigen	€ 105,76	€ 105,76	€ 114,56
Totale aanslag	€ 842,17	€ 867,47	€ 902,95
Procentuele stijging/ daling tov. het voorgaande jaar	10,83 %	3,00%	4,09 %

De inhoud van deze paragraaf.

Deze paragraaf gaat in op het weerstandsvermogen van de gemeente Brummen. Uitgangspunt is de op 3 november 2011 door de gemeenteraad vastgestelde Nota weerstandsvermogen 2011. Deze paragraaf bevat volgens artikel 11. lid 1 van het BBV tenminste:

- a. een inventarisatie van de weerstandscapaciteit
- b. een inventarisatie van de risico's
- c. het beleid betreffende de weerstandscapaciteit en de risico's

Bij het weerstandsvermogen gaat het om het vermogen om risico's te kunnen opvangen, zodat het afgesproken takenpakket toch onverkort kan worden uitgevoerd. Of anders gezegd: "de mate waarin de gemeente in staat is middelen vrij te maken zonder het beleid te veranderen". Dit is enerzijds afhankelijk van de weerstandscapaciteit (welke middelen zijn voorhanden) en anderzijds van de risico's die worden gelopen (het risicoprofiel).

De weerstandscapaciteit.

Er bestaat geen eenduidige definitie van de weerstandscapaciteit. Een vrij algemeen gehanteerde definitie is: "de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt om niet begrote lasten (die onverwachts en substantieel zijn) te dekken, zonder dat de begroting en het beleid aangepast behoeven te worden." Daarbij kan worden uitgegaan van een enge en een ruime interpretatie. Een andere indeling die ook wel wordt gehanteerd is een onderverdeling naar:

- incidentele/ structurele weerstandscapaciteit en;
- direct beschikbare of zogenaamde latente capaciteit.

Incidentele of structurele weerstandscapaciteit

Incidentele weerstandscapaciteit is het vermogen (middelen) om éénmalige tegenvallers op te vangen. Structurele weerstandscapaciteit betreft de middelen die permanent ingezet kunnen worden om tegenvallers in de exploitatie op te vangen.

De nota weerstandsvermogen 2011 heeft als uitgangspunt gediend bij het opstellen van de jaarstukken 2011. In de nota staat dat we in Brummen uit willen gaan van de zogenaamde enge definitie van de weerstandscapaciteit. Het verschil tussen beide zit vooral in de snelle beschikbaarheid van de middelen en de vraag of het beleid moet worden aangepast. In onderstaande tabel wordt dit zichtbaar gemaakt:

Omschrijving	Eng	Ruim
Algemene reserve (inclusief weerstandsreserve)	X	X
Bestemmingsreserves	X	X
Stelpost onvoorzien	X	X
Flexibiliteit van de begroting	X	X
Stille reserves (niet direct beschikbaar)		X
Onbenutte belastingcapaciteit (vraagt beleidswijziging)		X

Dat betekent dat bijvoorbeeld de zogenaamde stille reserves en onbenutte belastingcapaciteit niet worden meegenomen bij de berekening van de weerstandscapaciteit.

De weerstandscapaciteit van onze gemeente bestaat eind 2012 uit de volgende onderdelen:

1. Algemene reserves.

De algemene reserves van de gemeente Brummen bestaan uit de volgende onderdelen en bedragen (prognose per 01-01-2013):

- Weerstandsreserve € 3.031.000
- Algemene vrije reserve € 6.252.000 -/-
- Totaal € 3.221.000 -/-

Weerstandsreserve.

Het bedrag is alleen bedoeld als weerstandscapaciteit om risico's te kunnen afdekken. Het is te beschouwen als een soort ijzeren voorraad. De reserve is op dit moment dus een onderdeel van de totale capaciteit om risico's op te vangen.

Algemene vrije reserve.

De algemene vrije reserve bedraagt per begin 2013 naar verwachting negatief € 6.252.000. Deze negatieve reserve is ontstaan door het treffen van voorzieningen voor de grondexploitaties in 2010 en 2011. Het BBV bepaalt dat reserves geen negatief saldo mogen hebben. Hierdoor is het noodzakelijk de lasten te verlagen en/of de baten te verhogen. De negatieve vermogenspositie dient in een periode van 4 jaar omgebogen te zijn tot een positief saldo. Indien dit niet lukt dan kan preventief toezicht vanuit de provincie worden ingesteld.

2. Bestemmingsreserves

De bestemmingsreserve maken in principe deel uit van de weerstandscapaciteit. In 2012 zijn diverse bestemmingsreserves opgeheven dan wel zijn saldi overgeheveld naar de algemene vrije reserve. De bestemmingsreserves die nu nog reesteren zullen naar verwachting grotendeels ingezet worden in de aankomende 4 jaren en komen daarmee uit op nagenoeg nihil. Daarom zijn de bestemmingsreserves niet meegenomen in de weerstandscapaciteit.

3. De jaarlijks in de begroting opgenomen stelpost voor onvoorziene uitgaven

Op basis van artikel 189 lid 2 van de Gemeentewet is het verplicht om een bedrag voor onvoorziene uitgaven in de begroting op te nemen. De begrotingsvoorschriften (BBV 2004) laten gemeenten de vrijheid om per programma een bedrag op te nemen of hiervoor een centrale stelpost aan te wijzen.

Onze gemeente heeft altijd voor de laatste mogelijkheid gekozen omdat hiermee het meeste recht wordt gedaan aan het karakter van de stelpost als buffer om daarmee onvoorziene ontwikkelingen binnen de totale begroting op te kunnen vangen.

Bij het inzetten van de stelpost wordt een strikte begrotingsdiscipline gehanteerd, waardoor alleen een beroep op de stelpost kan worden gedaan als er sprake is van de zogenaamde drie O's. Alleen onderwerpen die onvoorzien, onafwendbaar en onuitstelbaar zijn komen voor incidentele dekking in aanmerking. Voor 2013 is het bedrag van € 20.000 opgevoerd binnen het onderdeel financiering en algemene dekkingsmiddelen.

4. Flexibiliteit van de begroting

Tot de weerstandscapaciteit rekenen wij ook de flexibiliteit van de begroting. Dat wil zeggen of we in de gemeente Brummen in staat zijn om snel ons inkomsten- en uitgavenpatroon aan te passen. Door de diverse doorlichtingen in de afgelopen jaren is de rek (flexibiliteit) hier nagenoeg uit. Mede gezien de ingezette bezuinigingen bestaat er geen begrotingsruimte meer. Overigens is in de nota Weerstandsvermogen zoveel mogelijk rekening gehouden met de tijd fase die nodig is om bijstellingen in de begroting te kunnen effectueren. Conclusie is dat flexibiliteit op zich wel een onderdeel van de weerstandscapaciteit is, maar qua omvang moet de capaciteit op nul gesteld worden.

5. Aanwezige stille reserves

Van een stille reserve is sprake wanneer de actuele waarde van een bezitting hoger is dan de boekwaarde die op de gemeentelijke balans is opgenomen. Omdat gemeenten deze hogere waarde niet op de balans mogen opnemen ontstaat daardoor een overwaarde die stille reserve wordt genoemd.

In de nota weerstandsvermogen 2012 is herbevestigd dat deze reserves niet worden meegerekend bij het bepalen van de weerstandscapaciteit.

6. De onbenutte belastingcapaciteit

De onbenutte belastingcapaciteit zijn de extra structurele middelen die gegenereerd kunnen worden door de gemeentelijke belastingen en heffingen (OZB, reinigingsrechten, afvalstoffenheffing, rioolrechten en leges) te verhogen. Voor de heffingen zijn overigens regels gesteld: de tarieven mogen maximaal kostendekkend zijn in meerjarenperspectief.

In paragraaf A – Lokale heffingen van de programmabegroting is het beleid ten aanzien van de belastingen en rechten uiteengezet. Uitgangspunt bij de leges en heffingen zijn kostendekkende tarieven. Dit geldt ook voor de afvalstoffenheffing en de rioolrechten. Hierin zit geen ruimte die de weerstandscapaciteit vergroot.

Voor de OZB is de capaciteit te berekenen door de maximale belastingtarieven te vergelijken met de belastingtarieven in de gemeente Brummen. Voor de maximale belastingtarieven is gebruik gemaakt van de normen voor “een redelijk peil van de eigen heffingen” bij het zogenaamde artikel 12 beleid zoals genoemd in de circulaire Gemeentefonds.

Uitgaande van deze maximale tarieven en de voorgestelde Brummense tarieven 2013 kan een onbenutte belastingcapaciteit worden berekend van ca. € 1.419.000.

Deze bedragen zijn niet meegenomen bij het bepalen van de weerstandscapaciteit van de gemeente Brummen. Reden: wijziging van OZB-tarieven vraagt om een beleidswijziging van de Raad.

Totaaloverzicht van de weerstandscapaciteit van de gemeente Brummen

<i>De weerstandscapaciteit</i>	<i>In de exploitatie</i>	<i>In het vermogen</i>
De weerstandsreserve		€ 3.031.000
De algemene vrije reserve		-/- € 6.252.000
Stelpost voor onvoorzien	€ 20.000	

De financiële risico's

De nota weerstandsvermogen van 2012 is als basis gebruikt. Onderstaand volgt een beschrijving van welke potentiële risico's de gemeente Brummen loopt waarvoor geldmiddelen zijn gereserveerd.

Nr	Beleidsstaak	Gebeurtenis	Bedrag
1	Algemene uitkering	(decentralisatie) maatregelen van de rijksoverheid	€ 300.000
2	Bestuurlijke aangelegenheden	Overheveling ineens aan een pensioenfonds voor uitkeringen aan gepensioneerde wethouders door wettelijke regeling	€ 200.000
3	Concern	Ontslag en gevolgen van ontslag	€ 288.000
4	Financiering en beleggingen	Niet meer kunnen voldoen aan betalingsverplichting door instanties voor leningen en garanties	€ 100.000
5	Riolering	Bij zware regenval: gevaarlijke verkeerssituaties vanwege water op straat of verschoven putdeksels	€ 120.000
6	Bouwgrondexploitaties	Minder rendabele exploitaties	P.M.

Nr	Beleidstaak	Gebeurtenis	Bedrag
7	Lokaal onderwijsbeleid	Extra afschrijving geïnvesteerde gelden gebouwen	P.M.
8	Bestuurlijke aangelegenheden	Uitval van collegeleden zowel tussentijds als na afloop van een 4 jarige collegeperiode	€ 120.000
9	Concern	Grote calamiteit zoals natuur-ramp, treinongeluk etc.	€ 252.000
10	Overige risico's < € 100.000		€ 1.651.000
	Totaal weerstandsreserve		€ 3.031.000

Voor een aantal gebeurtenissen is P.M. ingevuld omdat het openbaar maken de gemeente mogelijk zou kunnen schaden. Voor punt 6 is hiernaast via de jaarstukken 2011 een grote voorziening getroffen.

Conclusie

De incidentele weerstandscapaciteit is bepaald op negatief € 3.221.000. Het totaal aan incidentele gewogen risico's is bepaald op € 3.031.000. Hieruit blijkt dat de risico's binnen de huidige weerstandscapaciteit in onvoldoende mate kunnen worden opgevangen.

Het is dus van belang om de algemene reserves op korte termijn (binnen een termijn van 4 jaar) op voldoende niveau te brengen (voor een bedrag van € 6.252.000) om zodoende een gezonde reservepositie te creëren en het voorkomen van preventief toezicht door de provincie Gelderland.

Let wel: De rapportage omtrent het weerstandsvermogen is een momentopname. Nieuwe projecten, economische ontwikkelingen en investeringsbeslissingen kunnen het risicoprofiel beïnvloeden waardoor het weerstandsvermogen een andere waardering kan krijgen.

De inhoud van deze paragraaf

In deze paragraaf gaan wij in op het beleidskader en de daaruit voortvloeiende financiële consequenties met betrekking tot de 'grotere' kapitaalgoederen van de gemeente. Hierbij moeten we denken aan de kosten van aanleg en instandhouding van wegen, riolering, water, groen en gebouwen.

Een groot deel van het 'vermogen' van onze gemeente bestaat uit het bezit van wegen, groenvoorzieningen, rioleringen, gebouwen en aanverwante zaken. Een zorgvuldig beheer en onderhoud hiervan is dan ook van wezenlijk belang. Een tweede, wellicht nog belangrijker aspect, is dat de kwaliteit van het openbaar gebied door de inwoners vaak het meest intensief beleefd wordt. Zwerfvuil, hondenpoep, loszittende stoeptegels, boomwortels, slecht onderhouden schoolgebouwen, moeilijk toegankelijke gemeentelijke gebouwen: deze onderwerpen in de directe omgeving raken de inwoners direct en hier hebben zij vaak een eigen en duidelijke mening over.

De kosten van instandhouding worden berekend aan de hand van onderhoudsplannen (de beheersplannen), voor wegen, groen, riolering en gebouwen. Onderhoudskosten maken een wezenlijk deel van de uitgaven uit en zijn maar deels beïnvloedbaar via het maken van keuze in het niveau van onderhoud.

Om het onderhoudsniveau en de kosten daarvan vast te kunnen stellen is in het kader van de verordening 212, Uitgangspunten financieel beleid en beheer, in artikel 18 kapitaalgoederen, besloten dat er een nota onderhoud openbare ruimte moet worden opgesteld en vastgesteld. In september 2007 is het Beheerkwaliteitsplan Gemeente Brummen opgesteld. In dit plan is de kwaliteit van het beheer van de openbare voorzieningen geanalyseerd en meetbaar gemaakt.

Het vastgestelde kwaliteitsniveau is het toetsingskader voor bestuur, inwoners en medewerkers.

De te onderhouden kapitaalgoederen**Het onderhoud van de wegen**

Vanaf 2001 wordt elk jaar een bedrag toegevoegd aan de voorziening onderhoud wegen. Uit deze voorziening worden het groot onderhoud van de asfalt- en elementenverhardingen bekostigd en ook de op- en afvlakbehandelingen.

Op basis van een twee jaarlijkse inspectie wordt het onderhoudsprogramma gemaakt en in de praktijk benodigde krediet bepaald op basis van onderhoudstoestand van de weg op dat moment. In 2011 is deze inspectie uitgevoerd en is een technisch financiële doorkijk gemaakt voor de eerstkomende jaren waarbij budgetten in beeld zijn gebracht voor de gewenste beeldkwaliteit van de bestrating/wegen.

Voor het onderhoudsprogramma 2013 is een totaal bedrag nodig van € 469.617. Het plaatsen en aanbrengen van grasbetontegels is komen te vervallen, als bezuiniging meegenomen in de kadernota. De storting in de voorziening voor het jaar 2013 bedraagt € 344.296. Voor de ontwikkeling van het wegefonds betekent dit dat het wegefonds onder druk komt te staan. Er zal een discussie moeten worden gestart over het niveau van onderhoud. Aanvullend hierop zijn ook alle financiële middelen voor het uitvoeren van maatregelen benoemd in het vastgestelde GVVP komen te vervallen. Voor het uitvoeren van deze maatregelen zijn in het wegefonds geen middelen gereserveerd en kunnen maatregelen alleen maar uitgevoerd worden als ze binnen de al geplande onderhoudswerkzaamheden vallen.

In 2013 wordt de onderhoudstoestand opnieuw in beeld gebracht door middel van een inspectie.

Asfaltonderhoud, herstraat en andere werkzaamheden aan wegen en fietspaden in 2013

Diverse herstraatwerken, geheel of gedeeltelijk, rijbaan of trottoir
Onderhoudsmaatregelen in combinatie met maatregelen voortvloeiend uit GVVP; Spoorstraat
Reparaties asfalt deklaag; Dorpstraat, Seringenstraat, Troelstralaan, Vosstraat
Herstraatwerkzaamheden; Korteweg
Onderhoudsmaatregelen aan wegen in combinatie rioolvervanging; G.K. Hogendorpstraat, Zeemanstraat,

Voorsterweg, Troelstralaan, Eindhovenstraat

Openbare reiniging

Het onderhoud van de openbare ruimte wordt in 2013 verder versoepeld. Zwerf- en veegvuil wordt minder verwijderd evenals onkruid op verhardingen. Het onderhoud vindt op C-niveau plaats. Inwoners en bedrijven wordt gevraagd zelf een steentje bij te dragen in het leefbaar houden van de woonomgeving.

Het minder reinigen van de verhardingen kan leiden tot meer overlast en toename van vervolgschade.

Bruggenbeheer

In het najaar van 2008 is op basis van een draagkrachtberekening geconstateerd dat de Eerbeeksebrug, Hallsebrug en Coldenhovensebrug aanzienlijk minder draagkracht hebben dan de aangeduide aslastbeperking van 10 ton. Direct zijn maatregelen genomen door tijdelijke hulpbruggen op de Hallsebrug en naast de Eerbeeksebrug te plaatsen. De Coldenhovensebrug is met bebording nog afgesloten voor vracht- en landbouwverkeer.

In 2012 is op basis van de uitkomsten van het GVVP gestart met de voorbereiding van het vervangen van de bruggen. Uitgangspunten hierbij zijn dat de bruggen voldoen aan de verkeersfunctie van het GVVP en dat de bruggen in de toekomst beweegbaar zijn. Medio 2012 is de planvoorbereiding op basis besluitvorming kadernota 2013 gestopt. Vervanging van de kanaalbruggen is voor vijf jaar gefaseerd. De tijdelijke maatregelen blijven tot die tijd van kracht. In de tweede helft van 2012 zijn contractbesprekingen gevoerd om te komen tot verlenging van de huurovereenkomst van de noodbruggen.

De openbare straatverlichting

Het beheerplan Openbare Verlichting 2011-2015 laat zien, op basis van het vastgestelde beleidsprogramma Openbare Verlichting 2009-2014, waar vervanging of onderhoud nodig is.

Op basis van dit plan is in 2012 gestart met een vervangingsplan OV in Eerbeek. Er zijn 145 lichtmasten voorzien van LED-armaturen.

Het regulier onderhoud is in regionaal verband aanbesteed voor een maximale duur van 4 jaar. In 2012 is dit voor er een contract afgesloten met ZIUT. De contractduur is twee jaar zijn met twee keer een verlengoptie van één jaar.

In verband met de nieuwe taakstellingen vanuit de Kadernota worden vervangingsinvesteringen t/m 2016 uitgesteld.

De rioleringsstelsels in de gemeente

Voor dagelijks onderhoud aan de rioolgemalen en correctief onderhoud zijn binnen de exploitatiebegroting jaarlijkse budgetten beschikbaar. Voor toekomstige renovaties van rioolstelsels is een voorziening beschikbaar die jaarlijks wordt gevoed ten laste van de exploitatiebegroting. In 2012 wordt ruim € 906.094 in deze voorziening gestort. De storting is gebaseerd op gegevens uit het betreffende beheersplan en wordt jaarlijks aangepast.

Op 1 januari 2008 is de Wet gemeentelijke watertaken in werking getreden. De nieuwe wetgeving stelt de gemeente beter in staat een bijdrage te leveren aan de aanpak van watervraagstukken in bebouwd gebied. In de oude wetgeving bestond de gemeentelijke zorgplicht uit doelmatige inzameling en transport van afvalwater. De nieuwe wetgeving vervangt deze zorgplicht door:

- een zorgplicht voor inzameling en transport van stedelijk afvalwater. Stedelijk afvalwater is in de nieuwe terminologie huishoudelijk afvalwater en al het andere water wat daarmee eventueel gemengd wordt;
- een zorgplicht voor doelmatige inzameling en verwerking van afvloeiend hemelwater dat de percelseigenaar niet redelijkerwijs zelf kan verwerken.

In 2010 is verbreed Gemeentelijk rioleringsplan vastgesteld. Met de verbreding wordt de verankering van gemeentelijke watertaken geïntegreerd in het rioleringsplan. Uitbreiding van de bergingscapaciteit en het uitvoeren van verbetermaatregelen van het bestaande rioolstelsel wordt gedaan op basis van het vastgestelde verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP). Noodzakelijke investeringen worden meerjarig in-

gepland en de kapitaallasten komen ten laste van de exploitatiebegroting. Het huidige geldende GRP is vastgesteld in 2010 en heeft een looptijd van 5 jaar.

De kosten voor het rioolstelsel worden voor 100% gedekt door de rioolrechten waarbij zoveel mogelijk het principe "de vervuiler betaalt" wordt gehanteerd. De heffing wordt uitgevoerd door waterbedrijf Vitens die voor het verbruik van elke m3 water een opslag hanteert. De afgelopen jaren is een daling in het waterverbruik waarneembaar. Hierdoor is in 2009 de voorziening negatief komen te staan. Om dit risico in de toekomst zoveel mogelijk uit te sluiten wordt een klein gedeelte van de heffing sinds 2012 als vast recht geïnd.

In 2012 is het grondwatermeetnet ingericht en in 2013 is het meetnet operationeel.

Renovatie en vervanging van riolen in 2013	
Rioolvervangingen Voorsterweg (van spoorwegovergang tot Weg langs Vrouwengoed) Heemskerkstraat Boerhaavelaan (van Vondellaan tot W.Eindhovenstraat) Nobelstraat (van Vondellaan tot CH Eykmanstraat) CH Eykmanstraat W. Eindhovenstraat (van ON plein tot Boerhaavelaan) Rozenstraat Ruigenbosweg (van Rozenstraat tot Jan Mankestraat) Zonnebloemstraat (van Rozenstraat tot Jan Mankestraat)	€ 906.094
Verbeteringsmaatregelen	
GRP verbetermaatregelen Rioolvergroting Tuinstraat Rioolvergroting Leliestraat	€ 213.509
Gemalen bouwkundig Volgens GRP betreft dit gemaal Tuinstraat; dit wordt gemaal Veldweide	€ 78.945
Milieumaatregelen Aanleg hwa leiding Brummense Enk West	€ 150.000
Afkoppelen (I van X) Eerbeek afkoppelen hemelwaterafvoer dmv aanleg IT riool in de volgende straten: Boerhaavelaan (van Vondellaan tot W.Eindhovenstraat) Nobelstraat (van Vondellaan tot CH Eykmanstraat) CH Eykmanstraat W. Eindhovenstraat (van ON plein tot Boerhaavelaan) Rozenstraat Ruigenbosweg (van Rozenstraat tot Jan Mankestraat) Zonnebloemstraat (van Rozenstraat tot Jan Mankestraat)	€ 310.000
Onderzoeken	
actualisatie + bijhoud revisies	€ 10.000
verwerk en beoord inspect geg	€ 10.000
Voortgangsrapportage	€ 2.500
onderz foutieve aansluitingen	€ 5.000
monitoren meetnet	€ 10.000
Overig	
Beheermaatregel in 2013: reinigen vrij verval riolen buitengebied	€ 15.000

Het onderhoud van bermen en sloten

Voor het onderhoud van bermen en sloten die bij de gemeente in beheer zijn, is binnen de exploitatiebegroting een jaarlijks budget opgenomen. Voor het jaar 2013 gaat het om een bedrag van ruim € 117.000 exclusief toegerekende kosten van de ambtelijke organisatie. In 2009/2010 is het berm- en slotenbeheerplan geactualiseerd met het oog op invoering van een gedifferentieerd maaibeheer ten gunste van de ontwikkeling van waardevolle vegetaties in de bermen en sloten. Vanuit financiële overwegingen is besloten geen uitvoering te geven aan deze plannen en het oude klepelbeheer van de bermen en het uitmaaien van de bermsloten voort te zetten. In juni 2011 is het onderhoud van de bermen en sloten middels een

Europese aanbesteding meerjarig uitbesteed. In dit bestek is opgenomen dat de uitvoer van de werkzaamheden plaats vindt volgens de Gedragscode bestendig beheer groenvoorzieningen. Dit geeft garanties voor het behoud van beschermde soorten in het beheergebied.

Het openbaar groen in de gemeente

Het inrichtingsniveau en het onderhoud van het openbaar groen in de gemeente heeft haar basis in het beleid zoals dat is vastgesteld in de groenstructuurplannen. De groenstructuurplannen voor de kernen Brummen en Eerbeek zijn in 2003 door de gemeenteraad vastgesteld. Het onderhoud wordt sinds 2008 uitgevoerd op basis van beeldkwaliteit. Om financiële redenen is de differentiatie in onderhoudsniveaus in de wijken (centra op een hoger onderhoudsniveau), zoals opgenomen in de groenstructuurplannen, teruggedraaid en worden alle plantsoenen op een gelijk niveau onderhouden. Het onderhoudsniveau van het openbaar groen wordt in verband met de nieuwe taakstellingen vanuit de Kadernota verder verlaagd en per 2013 op C-niveau onderhouden.

Het groenonderhoud op de begraafplaatsen

Naast het onderhoud van de groenvoorzieningen in de kernen en dorpen worden werkzaamheden verricht op de begraafplaatsen in de gemeente. Op de begraafplaatsen zijn veel oude graven aanwezig waarvan geen rechthebbenden (meer) bekend zijn. In 2007 is gestart met een onderzoek naar de rechthebbenden op delen van de begraafplaatsen om te bekijken of er extra begraafcapaciteit gecreëerd kan worden door het ruimen van graven en om de graven weer onderhouden te krijgen. In 2009 is een tweede onderzoeksgebied in Eerbeek opgepakt en in 2010 de begraafplaats in Hall. In 2010 is de uitbreiding van de begraafplaats in Brummen gereed gekomen en is daar begraafcapaciteit tot ca 2025 gerealiseerd. Het onderzoek naar rechthebbenden op het overig deel van de begraafplaats Brummen is om deze reden uitgesteld tot ca 2020.

In Eerbeek zijn in 2012, na vijf jaar onderzoek, de eerste graven geruimd waarvoor zich geen belangstellenden gemeld hebben. Deze plaatsen worden begin 2013 geschikt gemaakt voor nieuwe begravingen. Het onderhoudsniveau op de begraafplaatsen vindt plaats op A-niveau.

Het onderhoud van gemeentelijke gebouwen

Er kunnen een aantal soorten onderhoud worden onderscheiden:

- Dagelijks onderhoud dat tot doel heeft om het gebouw en de installaties in een toestand te houden die voor de dagelijkse functievervulling noodzakelijk is. Voor dit kleinschalige onderhoud, vaak in de vorm van aanschaf van klein materiaal, zijn in de exploitatiebegroting jaarlijkse bedragen opgenomen;
- Periodiek onderhoud waarbij in de regel geen vernieuwing plaatsvindt, zoals bijvoorbeeld binnenschilderwerk. Dit betreft terugkerend onderhoud met een zekere cyclus;
- Groot onderhoud, waarbij veelal onderdelen van het gebouw of de installaties moeten worden vervangen (zoals vernieuwing van het dak of vervanging van de cv-installatie).

Voor periodiek- en groot onderhoud is een voorziening beschikbaar die jaarlijks wordt gevoed ten laste van de exploitatiebegroting. Hiermee is in 2013 een bedrag gemoeid van ruim €172.455. Uit de voorziening moet het onderhoud worden bekostigd van alle gebouwen die bij de gemeente in eigendom zijn. Op dit moment is het voor een aantal gemeentelijke gebouwen nog niet duidelijk hoe we om zullen gaan met de instandhouding ervan. Dit is afhankelijk of ze op korte termijn afgestoten kunnen gaan worden. Het onderhoud aan deze gebouwen bestaat op dit moment alleen uit de allerhoogst noodzakelijke reparaties en vervangingen.

Het onderhoud van schoolgebouwen is uitgezonderd. Het dagelijks onderhoud valt onder de schoolbesturen. Het periodiek- en groot onderhoud verloopt via de huisvestingsverordening voor het onderwijs. Budgetten die hiervoor nodig zijn worden jaarlijks aangevraagd en via de lijst investeringen op de begroting gebracht.

Herijking reserves en voorzieningen

Voor alle kapitaalgoederen waarbij voor het onderhoud en/of renovatie wordt gewerkt met een voorziening geldt dat de toereikendheid jaarlijks getoetst moet worden aan het beleid dat is vastgelegd in de notitie reserves en voorzieningen.

Actualiteit van beheers- en beleidsplannen

Beheersplan	Actueel	Financiële gevolgen verwerkt
Beheersplan gebouwen	Ja t/m 2015	Ja
Beheersplan wegen	Ja t/m 2016	Ja
Beheersplan riolen	Ja t/m 2016	Ja
Beheersplan groenvoorzieningen	Nee	Ja
Beheerplan openbare verlichting	Ja t/m 2015	Ja
Beleidsplannen		
Groenstructuurplan Brummen	april 2003	Ja, echter grotendeels teruggedraaid
Groenstructuurplan Eerbeek	nov. 2003	Ja, echter grotendeels teruggedraaid
Landschapsbeleidsplan	Mei 2008	Ja op het huidige niveau
Beleidsplan openbare verlichting	Ja t/m 2014	Ja
Gemeentelijk RioleringsPlan (GRP)	Ja t/m 2016	Ja

Algemeen

De uitgangspunten van de Wet Financiering Decentrale Overheden (FIDO) zijn het bevorderen van een solide financiering en kredietwaardigheid van de decentrale overheden en het beheersen van renterisico's. Om dit te bereiken worden in de Wet FIDO diverse regels gesteld.

Randvoorwaarden

Het aangaan van leningen en het uitzetten van middelen is alleen toegestaan voor de uitoefening van de publieke taak. Uitzetting van tijdelijk overtollige middelen moet een voorzichtig karakter hebben en mag niet gericht zijn op het genereren van extra inkomsten door het lopen van overmatige risico's. Uit deze beide randvoorwaarden komt naar voren dat bankieren, zoals bijvoorbeeld het bewust aantrekken van gelden om deze uit te lenen met als doel het genereren van inkomen, niet is geoorloofd.

Activiteiten op het gebied van Treasury

In het treasury-statuuut is vastgelegd op welke wijze geldstromen en financiële vermogenswaarden en de hieraan verbonden risico's worden beheerst. Het Treasury-statuuut is eind 2009 geactualiseerd. Bij het aantrekken van (vaste) geldleningen wordt, overeenkomstig het statuut, rekening gehouden met de nodige functiescheiding. Voor het tijdig aantrekken of uitzetten van middelen (vooral voor de lange termijn) is een liquiditeitsplanning van belang. In de liquiditeitsplanning wordt van elke investering- en inkomensstroom de invloed op de liquiditeiten geraamd om zodoende een goed inzicht te verkrijgen in de geldstromen.

Bij het opstellen van begroting 2012 -2015 is voor het eerst een liquiditeitsplanning "in grove lijn" gemaakt. Hierop is voor de huidige begroting doorgegaan. Daardoor is de te verwachten te betalen rente voor eventueel aan te trekken financieringsmiddelen beter inschatten, maar ook de toe te rekenen rente. Grote onzekere factor hierbij was en is de onzekerheid rond de bouwgrondexploitatie. Op welke projecten de nadruk komt te liggen is duidelijk. Eertbeek krijgt de prioriteit en de activiteiten bij projecten Lombok en Elzenbos zullen de komende jaren op een lager pitje staan. In elk geval zal het te bouwen aantal woningen fors lager uitvallen dan waar voorheen van werd uitgegaan. Hierdoor komt er fors minder geld van de verkoop bouwkvavels binnen. Op de kasstroom zullen bovengenoemde aspecten wel van invloed zijn, op de lasten voor de begroting zal die invloed minimaal zijn.

Om een laag risicoprofiel te hebben en te houden wordt ook aandacht besteed aan een zogenaamde rentevisie, die aan moet geven wat de verwachte renteontwikkelingen op korte, middellange en lange termijn zijn. Deze rentevisie is belangrijk voor een anticiperend en actief financieringsbeleid (versneld of vertraagd aantrekken van financieringsmiddelen). Dit uiteraard in samenhang met de liquiditeitsplanning. Kenmerkend voor de renteontwikkeling is dat deze zich lastig laat voorspellen, op dit onderdeel sluiten wij in principe aan bij de visie van de BNG. Er wordt naar gestreefd om bij de aangetrokken leningen zoveel mogelijk het "ideaalcomplex" na te streven. Dit houdt in dat de leningen zoveel mogelijk gespreid over de jaren vervallen. Dit in verband met de renterisico-norm. Daarnaast wordt ook gekeken naar de liquiditeitsplanning om te kijken hoe de liquiditeitsbehoefte in de komende 5 tot 10 jaar is.

Risicobeheer

Bij het risicobeheer geldt dat de gemeente geen nieuwe leningen of garanties meer aan derden verstrekt uit hoofde van haar publieke taak. De gemeente kan wel middelen uitzetten uit hoofde van de Treasury-functie. Deze uitzettingen hebben dan een voorzichtig karakter en zijn niet gericht op het genereren van inkomsten door het lopen van overmatig risico. Het voorzichtige karakter van uitzettingen wordt gewaarborgd door regels zoals opgenomen in het Treasurystatuuut en de Wet FIDO:

- het kopen van aandelen en derivaten is niet toegestaan
- kasgeldlimiet en renterisiconorm mogen niet worden overschreden.

Wet FIDO

Renterisiconorm

Het doel van de *renterisiconorm* is het beheersen van het renterisico bij herfinanciering

De renterisiconorm houdt in, dat de leningen waarvoor in dat jaar het rentepercentage wordt herzien, niet meer mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal.

Kasgeldlimiet

De bewaking van de *kasgeldlimiet* is in het kader van het reguliere begrotingstoezicht geplaatst. De informatie over de kasgeldlimiet wordt opgenomen in de financieringsparagraaf bij de begroting en het jaarverslag. Verzoeken om een ontheffing, bij een overschrijding van de kasgeldlimiet van langer dan twee kwartalen, moet bij de toezichthouder worden ingediend.

Gemeentefinanciering

Financieringen voor een periode van één jaar en langer worden alleen aangetrokken ten behoeve van de uitoefening van de publieke taak. De financiering met externe financieringsmiddelen wordt zoveel mogelijk beperkt door primair de beschikbare interne financieringsmiddelen (reserves en voorzieningen) te gebruiken om het renteresultaat te optimaliseren.

Toegestane instrumenten bij het aantrekken van financieringen zijn uitsluitend onderhandse leningen. Er worden offertes opgevraagd bij minimaal 3 instellingen alvorens een lening wordt aangetrokken.

Eén offerte wordt in ieder geval bij de NV Bank Nederlandse Gemeenten gevraagd.

De huidige leningenportefeuille bestaat uit leningen aangegaan met de NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG), de Nederlandse Waterschapsbank en het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds (ABP) in Heerlen. Vervroegde aflossingen komen bijna niet meer voor, omdat al geruime tijd in de leningsvoorwaarden is opgenomen dat vervroegde aflossing niet is toegestaan.

Ook is en wordt gebruik gemaakt van de mogelijkheid tot tussentijdse renteaanpassing van geldleningen, mits dit financiële voordelen voor de gemeente oplevert. Natuurlijk kan ook de geldgever op moment van renteaanpassing gebruik maken van het recht om de rente aan te passen. Dit is afhankelijk van de leningsvoorwaarden. Ten aanzien van de Renterisiconorm blijven we ruim binnen de norm van bovengenoemde 20%.

Kasbeheer

De behoefte aan extra geldmiddelen wordt zoveel mogelijk beperkt door de geldstromen op gemeentenniveau op elkaar af te stemmen. Hierbij wordt erop toegezien dat de liquiditeitspositie voldoende is om te garanderen dat de verplichtingen tijdig worden nagekomen. Het betalingsverkeer wordt vrijwel uitsluitend elektronisch uitgevoerd bij de NV Bank Nederlandse Gemeenten.

Toegestane instrumenten bij het aantrekken van kortlopende middelen zijn daggeld, kasgeldleningen en kredietlimiet op rekening-courant. Bij het uitzetten van gelden voor een periode korter dan één jaar zijn dit rekening-courant, daggeld en deposito's.

De gemeentelijke kaspositie verandert per dag. Om de saldi optimaal te beheren wordt gebruik gemaakt van het pakket voor geïntegreerde dienstverlening op het terrein van betalingsverkeer en kredietverlening van de NV Bank Nederlandse Gemeenten. De zogenoemde "Raamovereenkomst met de BNG". Op basis van dit arrangement trekt de bank voor de gemeente daggeden aan bij een schuld in rekening-courant en de bank zet voor ons zichtdeposito's uit bij een tegoed in rekening-courant. Het voordeel hiervan is dat de tarieven van daggeld en zichtdeposito's gunstiger zijn dan de tarieven voor rekening-courant.

Schatkistbankieren

De Rijksoverheid heeft op dit moment een wetswijziging in voorbereiding waarbij het bankieren van de lagere overheden met de Rijksoverheid niet meer een vrijblijvende zaak blijft. Wanneer Schatkistbankieren verplicht wordt gesteld, zullen de gemeentes hun overtollige geldmiddelen in het vervolg bij de Nederlandse Staat moeten stallen. Of dit qua rendement goed gaat uitpakken voor de gemeentes is maar de vraag, want zoals de plannen nu liggen, zal er een rente vergoed worden, gelijk aan het percentage waartegen de Rijksoverheid nu leent. Momenteel is dat in elk geval lager dan de Eonia of Euribor.

De bedoeling van de wet is om de gelden van de totale overheid zolang onder de centrale overheid te houden totdat ze besteed moeten worden voor een collectief doel. In de tussentijd is het voor de totale sector niet efficiënt dat de ene overheid over heeft, stalt bij een bank, en de andere komt tekort en leent bij de bank.

Op zich een sympathieke gedachte, die op zich wel haaks staat op gedachten rond deregulering en verzelfstandiging van de lagere overheden. Verder is het maar de vraag of het voor de beleggende gemeente, provincie, GR. e.d. voordelig uit gaat pakken. Voor dit wetsvoorstel geldt, net als voor de Wet HOF (zie hierna), dat er nog tal van, meest praktische, bezwaren zijn. Of en wanneer de invoering te verwachten valt is daarom op dit moment nog niet te zeggen.

Kasgeldlimiet

Wettelijk is er een maximum gesteld aan het bedrag van de netto vlottende schuld van gemeenten. Dit maximum wordt de kasgeldlimiet genoemd. De vlottende schuld mag deze limiet niet overschrijden. De kasgeldlimiet is vastgesteld op 8,5% van het begrotingstotaal bij aanvang van het dienstjaar. In geld betekent dit voor 2013 een limiet van afgerond €3.1 miljoen. De gemiddelde netto vlottende schuld blijft hier naar verwachting elk kwartaal onder, zodat aan de kasgeldlimiet wordt voldaan. Bij een eventuele overschrijding van de kasgeldlimiet moet een vaste (=langlopende) geldlening worden aangetrokken. Wanneer de overschrijding gedurende een langere periode dan 2 kwartalen wordt verwacht, moet er een verzoek om ontheffing worden ingediend bij de toezichthouder ic. de provincie Gelderland. Bij onze liquiditeitsplanning werken we ernaar te allen tijde binnen de norm te blijven.

Het saldo van de Economisch Monetaire Unie (EMU).

Het EMU saldo is het verschil tussen de inkomsten en uitgaven van de overheid op kasbasis. Op basis van de geldende regelgeving wordt het EMU-saldo vanaf 2008 weergegeven over zowel het vorige, het lopende als het eerstvolgende begrotingsjaar. Het EMU-saldo is het saldo van de collectieve sector als het gaat om bestedingen en ontvangsten. Het is het totale begrotingstekort dan wel -overschot van alle Nederlandse overheden en de sociale fondsen. De benadering van het begrotingstekort is een andere dan in gemeenteland gebruikelijk is. Dit heeft vooral te maken met het verschil in boekhoudmethode tussen de rijks- en de gemeentelijke overheid. Het rijk hanteert het kasstelsel terwijl gemeenten verplicht zijn te werken met het stelsel van lasten en baten.

Meestal wordt het EMU-saldo weergegeven in procenten van het bruto binnenlands product (BBP). Gemeenten zijn verplicht via de begroting inzicht te geven in het EMU-saldo van het vorige jaar, het begrotingsjaar en het jaar daarna.

Jaar	EMU-saldo Brummen
2012.....	-/- € 5.489.000
2013.....	-/- € 6.197.000
2014.....	+/+ € 846.000

Wet Houdbare Overheidsfinanciën (HOF)

Er is een nieuwe wet in de maak, de wet HOF. Volgens de Europese Unie mogen de lidstaten met hun begrotingstekort de 3% niet overschrijden. Dit begrotingstekort wordt berekend op basis van het kasstelsel. Dus wat wordt er ontvangen en uitgegeven. Zodra de wet Hof van kracht gaat worden, worden ontvangsten en uitgaven van gemeenten, provincies en waterschappen samengeteld en mogen deze gezamenlijk niet boven hun aandeel in het begrotingstekort uitkomen.

Gemeenten zijn echter wettelijk verplicht om bij het voeren van de administratie uit te gaan van het stelsel van baten en lasten en dreigen nu te worden afgerekend op basis van het kasstelsel, zoals de Rijksoverheid dat hanteert. In jaren waarin grote investeringen gedaan worden, komen de gemeenten daardoor in de problemen. Deze investeringen drukken bij het kasstelsel op dat ene jaar, terwijl de lasten normaliter uitgesmeerd worden over de exploitatieduur, zoals dat bij het stelsel van baten en lasten gebeurt. Vooral kleinere gemeenten ondervinden hiervan de meeste hinder, omdat de investeringen daar door de jaren heen eerder schoksgewijs zullen verlopen. Grotere gemeenten benaderen met hun activa sneller een "ideaalcomplex", waarbij de jaarlijkse uitgaven nagenoeg gelijk zijn aan de jaarlijkse baten lasten.

De ontwikkeling van de wet is nog in de adviesfase en vooral van de kant van de VNG zijn er al de nodige bezwaren gemaakt tegen de invoering. De bedoeling van de wet wordt als goed omschreven, maar over de inhoud en praktische uitvoering maakt men zich ernstig zorgen.

Rente-risiconorm.

Het doel hiervan is om tot een zodanige opbouw van de leningenportefeuille te komen dat het renterisico uit hoofde van rente-aanpassing en herfinanciering van leningen in voldoende mate wordt beperkt. Indien een leningenportefeuille gelijkmatig is opgebouwd, zal ook het renterisico over de vaste schuld in de tijd gelijkmatig zijn verspreid. De geldleningen die zijn afgesloten ten behoeve van de gemeente hebben rentepercentages die variëren van 2,74 % tot 5,85 %. De gemiddelde rente die in 2013 moet worden betaald over het totaal van de afgesloten gemeentelijke leningen bedraagt 4,17 %.(exclusief de nieuw aan te trekken lening in 2013). Ten aanzien van de toetsing aan de renterisiconorm kan gesteld worden dat we ruim binnen de norm van 20% blijven.

Financieringsbehoefte in 2013.

In 2013 verwachten wij de volgende mutaties in onze leningenportefeuille, waarbij o.a. rekening gehouden is met het investeringsniveau in 2013.

Onderdeel	1 januari	Opname	Aflossing	31 december
Leningen tbv. de gemeente	€ 37.609.507	5.100.000	€ 5.226.068	€ 37.483.439
Leningen tbv. ws. Brummen	€ 1.193.176		€ 1.193.176	€ 0
Leningen tbv. ws. Eerbeek	€ 408.402		€ 136.134	€ 272.268
Lening tbv. S.W.B.	€ 440.291		€ 11.706	€ 428.585
<i>Totalen</i>	€ 39.651.376	5.100.000	€ 6.567.084	€ 38.184.292

Specifieke ontwikkelingen t.a.v. investeringen.

De financiering van de projecten wordt zoveel mogelijk geïntegreerd in de bedrijfsfinanciering. Moeilijkheid hierbij is dat de doorlooptijd van de diverse projecten niet altijd even goed is te voorspellen. Bijkomend voordeel is dat de rente zich al geruime tijd op een relatief laag niveau bevindt en er op dit moment geen aanwijzingen zijn dat zich spectaculaire renteontwikkelingen zullen voordoen.

Naar verwachting zal er in 2013 voor ongeveer €5,1 mln. tekort zijn in liquiditeiten, dat opgevangen wordt door gecontroleerd "rood" staan bij BNG, of door het aangaan van een vaste geldlening.

Er zal op een zodanige manier gefinancierd worden, dat de leningen de financieringsbehoefte zoveel mogelijk volgen.

Algemeen

In deze paragraaf wordt op hoofdlijnen inzicht gegeven in de verschillende aspecten van bedrijfsvoering en de kosten die hiermee gemoeid zijn. Om beter inzichtelijk te maken hoe de kosten bedrijfsvoering zijn opgebouwd, presenteren wij de totaalkosten van de afzonderlijke onderdelen.

Financieel gezien worden de totale lasten en baten van de bedrijfsvoering van de ambtelijke organisatie doorbelast naar de diverse programma's. De formele autorisatie van deze budgetten vindt plaats via het vaststellen van het totaal van de programma's.

Om u een voorbeeld te geven, de personeelslasten zoals in deze paragraaf genoemd, worden via een urenregistratie toegerekend aan verschillende producten. Deze producten maken op hun beurt onderdeel uit van een programma. Door het vaststellen van de programma's autoriseert u daarmee indirect het personeelsbudget.

1. Personeel en organisatie**Raad**

Bij wet is vastgelegd dat een gemeente van de omvang van Brummen 19 raadsleden kent. In Brummen zijn deze 19 leden verdeeld over 4 verschillende partijen. De raad wordt bij de uitvoering van zijn taken ondersteund door een eigen ambtelijk apparaat: de griffie. De griffie bestaat uit de griffier en een ondersteunend medewerker.

College

Het college bestaat sinds de verkiezingen van 2010, naast de burgemeester, uit 4 parttime wethouders. Als gevolg daarvan is de formatie van de wethouders teruggebracht van 3,0 fte naar 2,75 fte. Het college wordt bij de uitvoering van al haar taken ondersteund door een ambtelijke organisatie.

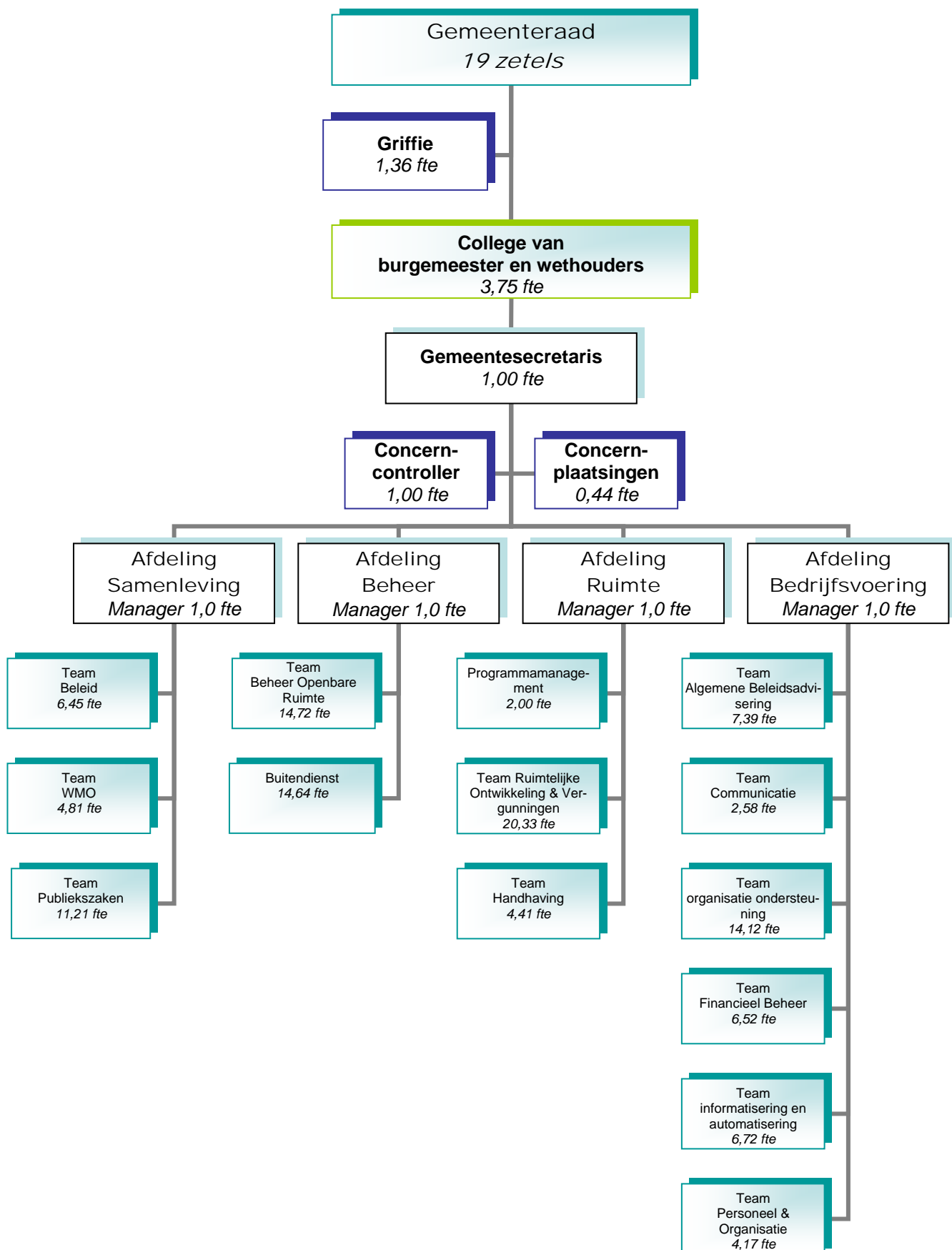
De burgemeester

De burgemeester is voorzitter van zowel de raad als van het college. Daarnaast zijn bij wet taken op het gebied van openbare orde en veiligheid specifiek bij het bestuursorgaan burgemeester neergelegd.

De ambtelijke organisatie

De ambtelijke organisatie functioneert op basis van integraal management in een platte organisatie. Hierbij worden bevoegdheden en verantwoordelijkheden zo ver mogelijk in de organisatie gemandateerd en gedelegeerd.

De inrichting en omvang van de organisatie ziet er per 1 januari 2013 als volgt uit:

De ontwikkeling van de formatie ziet er in de komende jaren als volgt uit:

Omschrijving	31.12.2011	1.1.2012	1.1.2013	1.1.2014	1.1.2015
Griffie	1,36	1,36	1,36	1,36	1,36
Gemeentesecretaris	1	1	1	1	1
Ambtelijke organisatie	131,47	131,28	125,50 ¹	125,50	125,50
Taakstelling formatie			- 2,3 fte	- 0.9 fte	
Cumulatie taakstelling			- 2,3 fte	-3.2 fte	

¹ incl overplaatsing 2,89 fte naar RUD

In de onderstaande tabel zijn de personeelslasten en overige kerncijfers over de organisatie opgenomen.

Onderdeel	Werkelijk 2011	Raming 2012	Raming 2013
Loonsom van de ambtelijke organisatie (incl griffie)	€ 7.385.748	€ 7.689.932	€ 7.535.740
Taakstelling op loonkosten als gevolg van loonsomstop		-€ 156.490	-€ 128.233
Aantal personeelsleden	146	151	148
Percentage mannen in dienst	51%	50%	50%
Percentage vrouwen in dienst	49%	50%	50%
Ziekteverzuimpercentage, totaal (excl zwangerschap)	3,13%	4,3%	3,5 %
Uitstroom	9 personen	9 personen	2 personen
Instroom	7 personen	6 personen	0 personen

Taakstelling loonsom en organisatiekosten

Gedurende de begrotingsjaren 2011-2014 is een taakstelling op de loonsom opgenomen. Dit houdt in dat de loonsom niet geïndexeerd wordt en daarom bevroren is op het begrotingsniveau van 2010. Begrotingstechnisch is bij de raming van de personeelskosten uitgegaan van de reële te verwachten loonsom op basis van de CAO april 2012, met daar tegenover een financiële taakstelling.

In de jaren 2011 en 2012 is gewerkt aan het structureel terugbrengen van de formatie. Per 1 januari 2012 is 1,7 fte ingeleverd. Gedurende 2012 is een aanvullende reductie van 2,89 fte gerealiseerd (131,28 fte – 125,50 fte = 5,78 fte, waarvan 2,89 fte als gevolg van overgang naar RUD en de overige 2,89 fte als gevolg van de invulling van de taakstelling). Hiermee is een totale kostenreductie van € 225.000 op de loonsom gerealiseerd. Ten opzichte van de oorspronkelijk geraamde taakstelling, te weten € 224.000 in 2014, zou deze hiermee volledig ingevuld zijn. Echter, inmiddels is de begrote loonsom aanvullend gestegen als gevolg van stijgingen van de pensioenpremies en cao-stijgingen. Daarom resteert er voor 2013 en 2014 een taakstelling van respectievelijk € 128.233 en € 178.646. Oftewel, in de periode 2013-2014 dient de formatie nog eens met circa 3,2 fte (gebaseerd op een gemiddeld salarisniveau) te worden teruggebracht.

Bovenop deze taakstelling komt de aanvullende taakstelling op organisatiebeleid (motie 5 kadernota), oplopend van € 50.000 in 2013 naar € 200.000 in 2016. Het oorspronkelijke uitgangspunt dat de formatieve krimp zonder gedwongen ontslagen plaats moet vinden, staat hierdoor onder druk. Met de in de kadernota ingezette maatregelen moet naast financiële ruimte ook ruimte gevonden worden in de benodigde ambtelijke capaciteit. Dit gecombineerd met het steeds meer flexibel maken en kunnen inzetten van personeel, geeft richting aan de verdere invulling van de personele taakstelling. De wijze en mogelijkheden waarop dit vormgegeven kan worden, is onderdeel van het programma van Partij naar Partner.

Van Partij naar Partner

In 2012 is het organisatie ontwikkelprogramma Van partij naar partner gestart, met als doel de (interne) dienstverlening en processen beter op elkaar af te stemmen om uiteindelijk de burger beter van dienst te zijn. Om uit te kunnen groeien tot de beste gemeentelijke dienstverlener is het nodig dat de gemeente

vraaggericht werkt en de interne organisatie daarop is afgestemd. Bovendien moet een efficiëncyslag gemaakt worden om eerder genoemde taakstellingen te realiseren.

Voor 2013 ligt focus op de pijlers:

- Strategisch Personeelsmanagement
- Dienstverlening
- Huisvesting
- Brummen Digitaal
- Organisatievraagstukken
- Lean

Strategisch personeelsmanagement richt zich primair op het afstemmen van de ontwikkeling van de organisatie op de ontwikkeling van medewerkers op korte en lange termijn. Daarmee wordt beoogd, de flexibele inzetbaarheid van medewerkers te vergroten. De juiste man/vrouw op het juiste moment op de juiste plek.

Dienstverlening en huisvesting hebben als focus de manier waarop wij met het betrekken van het nieuwe kantoorgedeelte gewerkt wordt. Hoe gaat de dienstverlening in de frontoffice er uit zien. Maar ook hoe geven we het nieuwe werken in Brummen vorm, wat betekent dit voor medewerkers, wat wordt van ze verwacht.

Ook wordt de ingeslagen weg voor procesoptimalisatie middels Lean en het doorontwikkelen van de organisatie voortgezet.

De overige personeelslasten zijn als volgt uit te splitsen:

Onderdeel	Werkelijk 2011	Raming 2012	Raming 2013
HRM en organisatiebeleid (o.a. secundaire arbeidsvoorwaarden, budget ziekteverzuim), excl. verzekeringen	€ 54.000 *	€ 177.000	€ 177.000
Personeelsontwikkeling en mobiliteit (opleidingen, seminars etc.)	€ 166.000	€ 179.000	€ 194.000
Arbeidsomstandigheden (aanpassen werkplekken, contract Arbo-dienst, etc.)	€ 22.000	€ 47.000	€ 49.000
Organisatie (Ondernemingsraad, verbetertrajecten, juridische ondersteuning, pers admin)	€ 50.000	€ 56.000	€ 55.000
Werving en selectie	€ 11.000	€ 25.000	€ 10.000
Totaal	€420.000	€484.000	€485.000

* De budgetten voor vervanging van ziek personeel en overwerk worden besteed via de afdelingskostenplaatsen, maar worden op begrotingsbasis geraamd op de kostenplaats algemene personele kosten. In totaal gaat het hierbij om een bedrag van ruim € 117.000.

2. Informatisering & Automatisering

De organisatie wordt bij de uitvoering van de primaire, ondersteunende en sturende processen ondersteund door het taakveld Informatisering en Automatisering (I&A).

Informatisering omvat de advisering en procesmatige ondersteuning voor wat betreft het stroomlijnen van alle (gemeentelijke)informatiestromen. De **automatisering** betreft de (technische) facilitering en ondersteuning van de eindgebruikers en er preventief voor zorgen dat de geautomatiseerde hulpmiddelen (werkplek, applicaties, netwerken) functioneren conform vastgestelde afspraken met betrekking tot beschikbaarheid, continuïteit en integriteit.

Brummen Digitaal

De afgelopen jaren hebben in het kader van het programma Andere Overheid veelal gestaan in het teken van het project Brummen Digitaal. Het einde van het project is in zicht. Hebben we bereikt wat we wilden? De haalbare doelstellingen zijn inmiddels behaald of worden binnenkort behaald. Een aantal deelprojecten is door veranderende regelgeving (met name planningsaanpassingen naar de toekomst) nog niet realiseerbaar. Dit zijn: aansluiting op het Nieuw Handels Register en gereed zijn van de Basiskaart Groot-schalige Topografie. In plaats daarvan is een solide basis gelegd voor een toekomstgericht overheidsportaal (website(s) en interne site(s)).

Is Brummen klaar voor en met de digitale dienstverlening?

Nee, de komende jaren worden de ingezette paden verder bewandeld. Nu de basis is neergezet kan de digitale dienstverlening daadwerkelijk vorm gegeven worden. De ingerichte mid-office (bereikbaarheid van gegevens) wordt verder ontsloten naar de frontoffice (balie en persoonlijke internetsites van burgers en bedrijven). 2013 staat in het teken van de digitalisering van de werkprocessen.

Digitalisering van werkprocessen is een complex project. Vooral de inrichting van de digitale werkprocessen en het maken van sjablonen in de huisstijlapplicatie vraagt aanvullende expertise en capaciteit. Eindgebruikers krijgen zelf een belangrijke rol in het bijhouden en afwerken van processen. Niet alleen inhoudelijk, maar ook administratief. Dit levert een eindsituatie op waarbij poststukken niet meer fysiek in de organisatie worden verspreid en waarin elke medewerker heel snel inzicht in de eigen zaken kan krijgen, maar ook in de zaken van een collega, als de medewerker collegiale ondersteuning biedt. Dit houdt in dat medewerkers hun eigen verantwoordelijkheid in de processen moeten inzien en nemen. Op onderdelen betekent dit een cultuuromslag. Hieraan zal organisatiebreed veel aandacht gegeven worden.

Naast digitalisering staat de eerste helft 2013 voor I&A in het teken van de migratie en inrichting van de ICT-infrastructuur van de nieuwe kantooromgeving.

Tenslotte wordt ook een aantal uitgestelde projecten opgepakt. De Officesuite wordt vervangen (tekstverwerking, spreadsheets e.d.) en de managementinformatie module Impromptu wordt vervangen door de dashboardmodule Cognos.

Beveiliging

Naast deze inhoudelijke ontwikkelingen wordt er actief op gestuurd dat op een veilige manier met gegevens wordt omgegaan. Deze moeten te allen tijde beschikbaar zijn voor daarvoor bevoegde personen. Om dat te garanderen wordt gewerkt met een informatie beveiligingsplan waarmee o.a. de uitwijk is geregeld in het geval van calamiteiten. In dit informatie beveiligingsplan zijn ook gedragsregels opgenomen voor wat betreft de gebruikmaking van de ICT voorzieningen.

De kosten die voortkomen uit het beheer, de vervanging en ontwikkeling van de informatisering & automatisering (exclusief toegerekende uren) kunnen als volgt worden weergegeven:

Onderdeel	Werkelijk 2011	Raming 2012	Raming 2013
Onderhoud, licenties, kapitaallasten etc.	€ 634.000	€ 987.000	€ 1.139.000
Project Brummen digitaal	€ 145.000	€ 140.000	€ 0
Totaal	€ 779.000	€ 1.127.000	€ 1.139.000

Samenstelling ICT budgetten 2012-2013

Onderdeel	Raming 2012	Raming 2013	Opmerkingen
Uitwijk etc.	€ 30.000	€ 30.000	Uitwijk bij calamiteiten, brand etc.
Investerings < € 12.500	€ 35.000	€ 30.000	Hierop wordt niet afgeschreven.
Onderhoud en licenties	€ 357.000	€ 337.000	Centrale servers en programmatuur.
Onderhoud website	€ 34.000	€ 10.000	In 2013 meer inzet eigen personeel.
Lijnhuur	€ 39.000	€ 43.000	Onder andere ten behoeve van het loket Eerbeek
Luchtfoto's	€ 20.000	€ 10.000	Jaarlijks terugkerend.
Incidentele kosten	€ 0	€ 50.000	Beveiligingsaudit en koppeling WOZ met landelijke voorzieningen.
Kapitaallasten, incl. Brummen Digitaal	€ 547.000	€ 629.000	2013 Incl. voorgenomen investeringen met een jaarlast van € 84.000.
Overige kosten Brummen Digitaal	€ 65.000	€ 0	Project eindigt eind 2012. Structurele effecten in de vorm van kapitaallasten.
Totaal	€ 1.127.000	€ 1.139.000	

Digitalisering en voldoen aan de, steeds wijzigende, wettelijke ontwikkelingen vraagt om investeringen. Door tegelijkertijd het ICT-landschap steeds verder te vereenvoudigen, slimme oplossingen te zoeken (steeds meer in samenwerking met anderen), sturen we er op de structurele kosten te verlagen. Voor 2013 worden hiermee de ict-kosten vrijwel gestabiliseerd. De meerjaren doorrekening laat vanaf 2014 een daling in de kapitaallasten zien.

3. Huisvesting

Her/verbouw gemeentehuis

Projectopdracht voor het gemeentehuis is renovatie van het interieur van de villa en vervanging van overige bouwdelen door modulaire bouw. Doel is het realiseren van adequate huisvesting binnen het financieel beschikbare budget (€ 6 mln) met oog voor duurzaamheid.

In de eerste helft van 2011 zijn de kwaliteitscriteria voor het ontwerp en realisatie van het vastgesteld en vastgelegd in het programma van eisen (PvE) en de gunningsleidraad en is de aanbestedingsprocedure doorlopen. De opdracht is gegund aan BAM utiliteitsbouw in combinatie met RAU architecten. December 2011 is de opdracht verstrekt en gestart. In de eerste helft van 2012 is het schetsontwerp uitgewerkt tot een definitief ontwerp en is het vergunningen traject doorlopen. Zowel de welstandscommissie als de monumentencommissie zijn positief over het ontwerp en juni 2012 is de vergunning verleend.

Waar in 2012 de focus lag op de tijdelijke huisvesting en de bouw, ligt de focus in 2013 op de realisatie en verhuizing met daaraan gekoppeld de invoering van een nieuwe vorm van werken.

Conform de bouwplanning is halverwege 2013 het nieuwe kantoorgedeelte gereed om in gebruik te nemen. Een natuurlijk moment om het nieuwe werken in te voeren. In het werkplan voor invoering van het nieuwe werken, of passender omschreven het nieuwe samenwerken in een maatschappelijke context, zijn drie aspecten van belang. Bytes (ICT hard- en software), Bricks (huisvesting) en Behavior (gedrag, cultuur, houding, werkwijze).

Voor de huisvesting is het programma van eisen uitgegaan van een flexfactor van 0,8 voor taakgerichte werkplekken. De ICT voorzieningen binnen het nieuwe kantoorgedeelte zijn zodanig ingericht dat tijd en plaats onafhankelijk gewerkt kan worden.

Gemeentewerf

Projectopdracht voor de werf is het samenvoegen van de twee bestaande gemeentewerven op de locatie gelegen aan de Oude Eerbeekse weg in Brummen en het inrichten van een dependance op het terrein aan de Arnhemsestraat in Brummen. Met als doel een adequate huisvesting voor het team buitendienst.

Uitgangspunten zijn:

- zoveel mogelijk hergebruik van terreinen en gebouwen;
- zoeken naar synergie met andere functies op de locatie (gemeentehuis en brandweer);
- optimale logistiek op de totale locatie (gemeentehuis, brandweer en gemeentewerf).

Naast de in 2012 doorgevoerde taakstelling van 10% op het oorspronkelijke krediet, is bij vaststelling van de Kadernota besloten de realisatie van de zoutloods op de dependance te faseren. Realisatie van de zoutloods zal niet eerder dan na 2016 gebeuren. Tot die tijd blijft de locatie in Eerbeek in gebruik. Daarmee wordt niet volledig de doelstelling voor een optimale logistiek gerealiseerd en moet de werf in Eerbeek langer in stand gehouden worden. Realisatie van de werf en dependance in Brummen zijn gepland begin 2013.

De huidige lasten van de huisvesting kunnen uitgesplitst worden in:

Onderdeel	Werkelijk 2011	Raming 2012	Raming 2013
Huisvesting bestuursdienst en dependance, inclusief villa (o.a. onderhoudskosten, kapitaallasten van investeringen, elektra/gas/water, schoonmaakkosten)	€ 400.000	€ 493.000	€ 743.000*
Werkplaatsen buitendienst (o.a. onderhoudskosten, kapitaallasten van investeringen, elektra/gas/water, schoonmaakkosten)	€ 82.000	€ 156.000	€ 177.000
Totaal	€ 482.000	€ 649.000	€ 920.000

* in 2013 inclusief incidentele kosten sloop en afboeken boekwaarde gemeentehuis voor een totaal bedrag van € 298.000.

4. Overige kosten personeel en organisatie

Naast de drie grotere kostenposten is er nog een aantal andere activiteiten en middelen die ten dienste staan aan de organisatie. Hiervan is de uitsplitsing als volgt:

Onderdeel	Werkelijk 2011	Raming 2012	Raming 2013
Ingebruikgeving huisvesting (o.a. meubilair, kantoor machines, inventaris, consumptievoorzieningen, etc.)	€ 95.000	€ 115.000	€ 130.000
Overige kantoorbenodigdheden (Abonnementen, portokosten, telefoonkosten, etc.)	€ 160.000	€ 188.000	€ 171.000
Verzekeringen en waterschapslasten	€ 128.000	€ 142.000	€ 142.000
Totaal	€ 383.000	€ 445.000	€ 443.000

5. Planning & Control cyclus

Aan de raad worden verschillende instrumenten aangeboden waarmee zij in staat wordt gesteld haar sturende en controlerende taak uit te voeren. Via onder andere de kadernota en de programmabegroting kan zij periodiek beleidsinhoudelijke en financiële beleidsafwegingen op hoofdlijnen maken.

Van het college wordt verantwoording gevraagd over de uitvoering van het vastgestelde beleid via de bestuursrapportages en de jaarstukken.

Interne monitoring van de bedrijfsvoering vindt plaats via evaluaties en controles. Hierbij worden onder andere de uitkomsten van de onderzoeken door de rekenkamercommissie betrokken.

In 2013 wordt een vervolg gegeven aan de ingezette vereenvoudiging en aanpassing van de P&C-cyclus. Dit betreft enerzijds een inhoudelijke verbeterslag, waardoor de verschillende producten (begroting, jaarverslag, bestuursrapportage) beter aansluiten op de verwachtingen van de doelgroep. Anderzijds wordt ook het proces, de manier waarop de producten tot stand komen, geoptimaliseerd.

6. Rechtmatigheid

Ook de gemeente Brummen dient rechtmatig te handelen en hierover verantwoording af te leggen. Rechtmatigheid houdt in het handelen in overeenstemming met wet- en regelgeving, waaronder ook begrepen zijn de gemeentelijke verordeningen, raads- en collegebesluiten.

Voor de rechtmatigheid van de financiële beheershandelingen (die handelingen waaruit financiële gevolgen ontstaan die als baten, lasten en/of balansmutaties in de jaarrekening dienen te worden verantwoord) is sprake als in de bedrijfsvoering wordt voldaan aan de wettelijke eisen en interne regelgeving. De handelingen moeten gebeuren volgens de regels die gelden.

Om hier invulling aan te geven worden verordeningen die nieuw gemaakt dan wel geactualiseerd zijn intern getoetst op rechtmatigheidsaspecten. Dit kan onder andere inhouden dat te gedetailleerde bepalingen worden geschrapt en dat de handhaafbaarheid wordt getoetst.

Tevens worden interne controles uitgevoerd om invulling te geven aan het planning en control proces. Binnen deze interne controles wordt expliciet aandacht geschonken aan rechtmatigheidsaspecten. Hierbij zal ook aandacht geschonken worden aan misbruik en oneigenlijk gebruik (M&O). Onderwerpen die hierbij in ieder geval aan de orde komen zijn inkoop en aanbesteding, verstrekte subsidies, WWB en WMO. Indien nodig zullen procesbeschrijvingen worden aangepast.

Jaarlijks wordt een controleprotocol gemaakt waarin onder meer is aangegeven met welke diepgang en op welke (rechtmatigheids)aspecten de accountant haar werkzaamheden zal uitvoeren.

Algemeen

Deze paragraaf gaat in op de doelstellingen, activiteiten en de mate van de financiële betrokkenheid van de samenwerkingsverbanden, waarin onze gemeente deelneemt en verder een bepaalde bestuurlijke invloed kan uitoefenen.

In de begrotingsvoorschriften 2004 (BBV) wordt hiervoor het begrip “verbonden partijen” gehanteerd. Hieronder wordt verstaan het aangaan van banden met (verbonden) derde partijen om daarmee het publieke belang te behartigen.

De voorschriften 2004 geven aan dat in de begroting in een aparte paragraaf tenminste aandacht moet worden geschonken aan de visie, welke onze gemeente heeft op de verbonden partijen in relatie tot de uitvoering van de gemeentelijke doelstellingen. Wat willen we met deze partijen? Hoe past de uitvoering van de taken binnen onze gemeentelijke programma's? Hoe dragen zij bij aan het uitvoeren van het door gemeente gewenste beleid? Ook moeten de beleidsvoornemens van de partijen zelf aan de orde komen.

De begrotingsvoorschriften definieerden een verbonden partij als een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk *en* een financieel belang heeft. Onder bestuurlijk belang wordt verstaan dat de gemeente zeggenschap heeft, hetzij via een vertegenwoordiging in het bestuur of via stemrecht. Het financiële belang is het bedrag dat aan de verbonden partij ter beschikking is gesteld en dat niet verhaalbaar is, of het bedrag waarvoor de gemeente aansprakelijk is als de verbonden partij failliet gaat of haar verplichtingen niet kan nakomen.

De indeling in soorten verbonden partijen is conform Paragraaf F de paragraaf bij de programmabegroting 2012. Aanvullend op het overzicht opgenomen in de programmabegroting 2012 is de Omgevingsdienst Veluwe IJssel (OVIJ) in oprichting voor het eerst opgenomen. Vervallen, conform Paragraaf F bij de jaarstukken 2011, is de samenwerkingsvorm “Bestuursacademie Stichting BANN”.

De verbonden partijen van onze gemeente

Uitgaande van de definitie van verbonden partijen in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) heeft onze gemeente de volgende verbonden partijen:

I – Deelname in vennootschappen;

1. Bank Nederlandse Gemeenten;
2. Vereniging Nederlandse Gemeenten;
3. Berkel Milieu;
4. Waterbedrijf Vitens;
5. NUON/Vattenfalls;
6. VAM/ESSENT/RWE.

II – Deelname in gemeenschappelijke regelingen

- 7a Veiligheidsregio Noord en Oost Gelderland (VNOG);
- 7b Brandweer cluster IJsselstreek
8. Regio Stedendriehoek;
9. Sociaal Werkvoorzieningsschap Regio Zutphen;
10. Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Gelre IJssel;
11. In oprichting: Omgevingsdienst Veluwe IJssel (OVIJ).

III – Overige samenwerkingsvormen

12. Regionaal Archief Zutphen;
13. Regiotaxi Gelderse Vallei;
14. Stichting Archipel;
15. PPS constructie Lombok II Eerbeek;
16. Recreatiegemeenschap Veluwe;
17. Samenwerkingsovereenkomst (SOK) in kader centrumplan Eerbeek.

Informatie per verbonden partij

1. N.V. Bank Nederlandse Gemeenten

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd

De Bank Nederlandse Gemeenten (BNG), opgericht in 1914 en gevestigd in Den Haag, is de bank van de overheid en voor het maatschappelijk belang. De BNG voorziet in zo goedkoop mogelijke financiële dienstverlening en biedt zo toegevoegde waarde aan haar aandeelhouders en de Nederlandse publieke sector. Volgens de statuten is de BNG 'bankier ten dienste van overheden', zoals gemeenten, provincies, gemeenschappelijke regelingen, politieregio's en met overheden verbonden instellingen en bedrijven op het terrein van volkshuisvesting, openbaar nut, onderwijs en gezondheidszorg. De missie en de strategie van de BNG zijn vertaald in de volgende strategische doelstellingen:

- a. Behoud van substantiële marktaandelen in de Nederlandse publieke sector en semi-publieke domein.
- b. Behalen van een redelijk rendement voor aandeelhouders.

Voorwaardenscheppend hiervoor zijn het handhaven van de excellente kredietwaardigheid, het behoud van een scherpe inkooppositie en het realiseren van klantenpartnerschap op een zo effectief en efficiënt mogelijk wijze.

De gemeente Brummen heeft zeggenschap in de BNG via het stemrecht op aandelen die de gemeente in bezit heeft.

Het financiële belang

De gemeente bezit 702 aandelen van € 2,50 per stuk, wat een waarde van € 1.755 vertegenwoordigt. Dit aantal is 0,00144% van het totaal aantal aandelen dat de BNG heeft uitgegeven. In de begroting 2013 wordt met een dividend uitkering rekening gehouden van € 1.682 (in 2012 was dit nog € 6.447). De terugloop van het dividend past binnen de berichten van teruglopende winstgevendheid.

Beleidsvoornemens gemeente Brummen

Gelet op de manier waarop de BNG opereert is er voor de gemeente Brummen als aandeelhouder geen reden het beleid aan te passen.

Ontwikkelingen

Geen specifieke ontwikkelingen. In het algemeen speelt de crisis op de financiële markten een grote rol bij de mogelijkheden van de BNG. Ook het voornemen van het rijk om de gemeenten te verplichten om overtollige liquiditeit bij het rijk onder te brengen kan beperkend werken op de mogelijkheden van de BNG.

2. Vereniging Nederlandse Gemeenten

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd

Belangenbehartiging van alle gemeenten bij andere overheden. Tweede Kamer, Kabinet en maatschappelijke organisaties zijn belangrijke gesprekspartners. Dienstverlening: advisering aan alle leden over actuele ontwikkelingen (pro actief) en advisering aan individuele leden (op verzoek). De platformfunctie wordt uitgeoefend via de VNG-commissies, Provinciale afdelingen, congressen, studiedagen en ledenraadplegingen.

Vanuit de VNG wordt regelmatig overlegd met besluitvoorbereiders van departementen en provincies. Zo

vindt in een vroeg stadium beïnvloeding, in voor gemeenten gunstige zin, van wet- en regelgeving plaats. Deze belangenbehartiging zet zich voort in het gehele proces van besluitvorming bij de rijksoverheid en provincies. De VNG initieert bestuurlijk overleg waarbij een delegatie van VNG-bestuurders en directieleden onderhandelt namens de gemeenten met ministers en staatssecretarissen. De VNG-belangenbehartiging richt zich ook op Tweede en Eerste Kamer en belangrijke maatschappelijke organisaties.

Het financiële belang

De bijdrage van onze gemeente wordt in 2013 geraamd op €28.616, met daarnaast een bijdrage aan de VNG, afdeling Gelderland van €998. Beide bedragen zijn conform 2012, het eerste jaar dat de bijdrage is verlaagd conform de besluitvorming over versoberen en faseren. De definitieve hoogte van de financiële bijdrage (contributie) wordt in de Buitengewone Algemene Leden Vergadering door de leden van de VNG bepaald.

Beleidsvoornemens gemeente Brummen

Het belang van de rol van de VNG neemt toe naarmate er meer taken naar de gemeenten overgeheveld worden. De behartiging van de belangen van de gemeenten bij het betaalbaar houden van de overgedragen taken is in 2011 heel zichtbaar geworden via het gedeeltelijk afwijzen door de VNG van het beoogde bestuursakkoord met het rijk. De belangenbehartiging door de VNG is duidelijk aanwezig bij de voorgenomen evaluatie van de grondslagen van de verdeling van de rijksmiddelen via het gemeentefonds. De effecten van deze evaluatie zullen naar huidig inzicht vanaf 2014 van invloed zijn op de verdeling van het gemeentefonds. Binnen de VNG is het van belang om de soms tegengestelde belangen van grote gemeente versus kleinere gemeenten goed in de gaten te houden.

Ontwikkelingen

Geen verdere ontwikkelingen dan wat onder beleidsvoornemens vermeld staat.

3. Berkel Milieu

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd

Berkel Milieu NV verzorgt de inzameling en verwerking van al het huishoudelijk afval voor de gemeenten Brummen, Bronckhorst (gebied Vorden), Lochem, Zutphen en Doesburg. Niet alleen de lediging van groene en grijze containers, maar ook de inzameling en verwerking van onder meer papier, glas, chemisch afval, snoeiafval en grof huishoudelijk afval. Sinds december 2009 worden de kunststoffen gescheiden ingezameld. Verder houdt Berkel Milieu NV zich ook actief bezig met ongediertebestrijding en beheert de afvalbrengpunten in Brummen, Lochem en Zutphen.

Het financiële belang

De gemeente is aandeelhouder van Berkel Milieu. De deelname van de gemeente in de vennootschap is gebaseerd op het aantal huisaansluitingen in onze gemeente waar Berkel Milieu huishoudelijk afval inzamelt. Per 100 huisaansluitingen heeft de gemeente recht op 1 aandeel van €453,78. De gemeente heeft per eind 2012 82 aandelen in bezit met een tegenwaarde van afgerond €37.210.

Op basis van een jaarlijkse dienstverleningsovereenkomst wordt de hoogte van de bijdrage van onze gemeente bepaald. In 2013 gaat het daarbij om een bedrag van afgerond €1.494.000. De afgelopen jaren bleven de werkelijke kosten altijd binnen de raming. Dit is geen voordeel voor de gemeente maar helpt wel om de tarieven voor afvalstoffenheffing zo laag mogelijk te houden, dit alles binnen het 100% kostendekkendheidsprincipe.

Beleidsvoornemens gemeente Brummen

Geen specifieke beleidsvoornemens.

Ontwikkelingen

Doorgaan op weg van samenwerking tussen Berkel Milieu en Circulus.

4. Waterbedrijf Vitens

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd

De vennootschap heeft ten doel de uitoefening van een publiek (drink)waterbedrijf, daaronder begrepen de winning, productie, transport, verkoop en distributie van water en het verrichten van alles wat met de publieke waterwinning verband houdt of daaraan bevorderlijk kan zijn in de ruime zin van het woord.

Het financiële belang

Tot en met 2005 was de gemeente aandeelhouder via het in bezit hebben van zowel gewone- als preferente aandelen. Op 26 januari 2006 besloot de gemeenteraad de preferente aandelen aan het waterbedrijf te verkopen voor een bedrag van € 1.432.200. Om de aankoop te financieren heeft Vitens op hetzelfde moment een zogenaamde “achtergestelde” lening van de gemeente ontvangen. Deze lening, die in een tijdsbestek van 15 jaar wordt afgelost, levert in 2013 een geraamde rentebaten op van € 40.646, wat neer komt op bijna 5,5% van de nog uitstaande hoofdsom van € 859.320.

Na de verkoop van de preferente aandelen heeft de gemeente alleen nog 21.364 “gewone” aandelen in bezit. Het jaarlijkse dividend wordt op € 57.000 geraamd. Dit bedrag ligt in de lijn van de werkelijke ontvangst aan dividend vanaf 2008.

Beleidsvoornemens gemeente Brummen

Geen specifieke beleidsvoornemens.

Ontwikkelingen

Geen specifieke ontwikkelingen.

5. NUON/Vattenfalls

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd

De verbondenheid met de NUON beperkt zich tot een achtergestelde lening waarover Brummen een jaarlijkse rente ontvangt van € 84.666. Door deze vorm van verbondenheid met Nuon is de relatie van Brummen met NUON een die te omschrijven is als die van een belegging van Brummen in NUON.

Het financiële belang

De jaarlijkse renteopbrengst is het resultaat van een vaste 10% over de uitstaande belegging van afgerond € 847.000.

Beleidsvoornemens gemeente Brummen

Geen specifiek beleid geformuleerd.

Ontwikkelingen

Geen.

6. VAM/ESSENT/RWE

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd

De gemeenten in de Regio Stedendriehoek hebben in het verleden bijgedragen in het kapitaalfonds (ruim 28 miljoen) waaruit de VAMIJ C.V. gefinancierd is. DE VAMIJ is later opgegaan in ESSENT. De afspraak is gemaakt dat de gemeenten de bijdragen in 2016 terugkrijgen, waarbij rekening is gehouden met een jaarlijkse rentevergoeding. Hierdoor komt het bedrag dat Brummen terugkrijgt in 2016 uit op € 172.938. Deze vordering staat zo opgenomen in de gemeentelijke balans onder de post “deelnemingen”.

Het financiële belang

Het financiële belang van Brummen is eenmalig van aard en wordt conform afspraak in 2016 beëindigd door de terugbetaling van de eerder genoemde € 172.938. Dit bedrag zal in 2016 leiden tot een eenmalige bate die dan conform bestaand beleid, via het rekeningsresultaat 2016, toegevoegd zal worden aan de Algemene Vrije Reserve van de gemeente.

Beleidsvoornemens gemeente Brummen

Geen specifieke beleidsvoornemens.

Ontwikkelingen

Geen.

7a. Veiligheidsregio Noord en Oost Gelderland (VNOG)

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd

Op grond van de bepalingen in de Brandweerwet 1985 is de regio belast met de regionale (verlengd lokale) brandweertaken. Hieraan wordt invulling gegeven door de samenwerking van verschillende diensten en besturen. Er wordt samengewerkt op het gebied van:

- brandweezorg;
- rampenbestrijding en crisisbeheersing;
- geneeskundige hulpverlening bij rampen;
- handhaving van openbare orde en veiligheid.

Het financiële belang

De gemeentelijke bijdrage aan de regio is afhankelijk van het aantal inwoners van de gemeente. De bijdrage 2013 staat geraamd voor € 170.389, inclusief de kosten voor GHOR. In 2012 was de raming nog € 201.870.

Beleidsvoornemens gemeente Brummen

Geen specifieke beleidvoornemens. Zie ook navolgend punt 7b.

Ontwikkelingen

De vorming van brandweerclusters moet in principe budgettair neutraal verlopen. Om dit mogelijk te maken zal, indien nodig, ook naar het de bijdragen vanuit de clusters aan de VNOG gekeken worden. Een eventuele verlaagde inkomst voor de VNOG zal dan binnen de VNOG tot lagere kosten moeten leiden.

7b Brandweercluster IJsselstreek

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd

Vanaf half 2010 is de brandweezorg voor de gemeenten Brummen, Lochem en Zutphen bij de cluster IJsselstreek neergelegd. De gemeenschappelijke regeling VNOG is hiertoe per 1.1.2011 formeel aangepast.

Het financiële belang.

In de begroting van Brummen van 2013 zijn de volgende aan de cluster te relateren kosten opgenomen:

1. Structureel budget voor de cluster inclusief kosten vrijwilligers en taakstelling ad € 494.527;
2. Incidenteel budget ad € 16.000;
3. Kosten automatisering en verzekeringen € 45.999;
4. Kapitaallasten investeringen € 138.018;
5. Exploitatie kazernes binnen gemeente Brummen € 77.526.

Alle genoemde kosten zijn exclusief de kosten ambtelijke ureninzet medewerkers gemeente Brummen.

Beleidsvoornemens gemeente Brummen

Het beleid is erop gericht om de nieuwe cluster zo optimaal mogelijk voorbereid te hebben op de huidige taken en de onvermijdelijke incidentele situaties. Ook moet de cluster veranderingen die mogelijk vanuit rijksniveau komen moeten kunnen oppakken. Bij alles blijft de zorgvuldigheid voorop staan. Daarbij is kostenbewustzijn van groot belang. De vorming van de cluster moet in principe niet leiden tot hogere kosten voor de gemeenten. Het risico op het niet halen van de taakstelling binnen de cluster is echter wel aanwezig.

Ontwikkelingen

Zie beleidvoornemens.

8. Regio Stedendriehoek

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd

Het Bureau Stedendriehoek coördineert, faciliteert en communiceert de samenwerking tussen de gemeenten binnen de Stedendriehoek. Daarnaast biedt ze ambtelijke ondersteuning aan de Regioraad en Dagelijks Bestuur van de regio. Het bureau heeft tevens communicatielijnen op alle niveaus tussen bestuurders, uitvoerders en bevolking. Vanuit deze taken is Bureau Stedendriehoek verantwoordelijk voor diverse publicaties zoals het Jaarverslag Stedendriehoek en de Agenda Stedendriehoek.

Het Bureau Stedendriehoek heeft een beperkt aantal vaste formatieplaatsen voor communicatie, lobby, Europese subsidies en bestuursondersteuning. Andere inhoudelijke activiteiten ten behoeve van de Stedendriehoek worden verricht door gedetacheerde medewerkers uit de deelnemende gemeenten.

Het financiële belang

De gemeentelijke bijdrage aan de regio is afhankelijk van het aantal inwoners van de gemeente. Voor 2013 is een bijdrage geraamd van € 53.858. Daarnaast is er voor 'Stedendriehoek onderneemt' een budget beschikbaar ad € 18.000 en voor het Regionaal Platform Arbeidsmarkt (RPA) € 5.000.

Beleidsvoornemens gemeente Brummen

Geen specifieke beleidsvoornemens.

Ontwikkelingen

Ook de Stedendriehoek zal rekening moeten houden met het leveren van een bijdrage in de financiële problematiek bij gemeenten. Keuzes worden bij meerderheid van stemmen binnen de regio genomen.

9. Sociaal Werkvoorzieningsschap Regio Zutphen (Delta)

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd

Het Werkvoorzieningsschap Regio Zutphen is een gemeenschappelijke regeling van de gemeenten Bronckhorst, Brummen, Lochem, Voorst en Zutphen, die uitvoering geeft aan de Wet Sociale Werkvoorziening. In dit werkgebied wordt werk geboden aan zo'n 1.000 medewerkers met een arbeidshandicap van verstandelijke, lichamelijke of psychische aard. Er wordt gezorgd voor werk, arbeidsontwikkeling van het individu en de bevordering van de geschiktheid van mensen voor de reguliere arbeidsmarkt.

Het financiële belang

Het financieel beleid van Delta is gericht op een sluitende exploitatie zonder een bijdrage van de deelnemende gemeenten. Bedrijfseconomische risico's moeten afgedekt zijn door adequate reserves en voorzieningen.

De bijdrage van de deelnemende gemeenten blijft beperkt tot een bijdrage in de bestuurskosten. Het aandeel van Brummen in het totaalbedrag van ruim € 70.000 is € 10.300. Daarnaast ontvangen de gemeenten sinds 2008 de rijksbijdrage voor de werkvoorziening. Voor de eerste 5 jaar, dus tot en met 2012, is de afspraak gemaakt dat de gemeente het gehele bedrag aan rijksbijdrage doorsluit naar Delta. Deze afspraak is verlengd voor 2013. In 2013 gaat het naar verwachting om een bedrag van circa € 2.344.000.

Beleidsvoornemens gemeente Brummen

De nadere uitwerking van de beoogde nieuwe Wet werken naar vermogen (Wwnv) zal bepalend zijn voor welke rol Delta bij de gemeentelijke taak van participatiebeleid en daarbinnen van werkvoorzieningschap gaat invullen.

Ontwikkelingen

Het wetsvoorstel Wet werken naar vermogen (Wwnv) is controversieel verklaard. Het demissionaire kabinet heeft de herstructureringsfaciliteit voor de omvorming van ons SW-bedrijf Delta ingetrokken. De gemeenten van de GR Delta hebben Delta de opdracht gegeven om de koers "zo regulier mogelijk, aangepast waar nodig" uit 2009 onverkort voort te zetten.

10. Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Gelre IJssel.

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd

GGD Gelre-IJssel is per 1.1.2005 ontstaan uit de GGD Achterhoek en GGD Regio Stedendriehoek. Sindsdien zijn eerst de Noord-West Veluwe gemeenten toegetreden. Later is Deventer uitgetreden en zijn Heerde en Hattem toegetreden. GGD Gelre-IJssel stelt zich tot doel het bevorderen en beschermen van de gezondheid van de bevolking van de regio, met speciale aandacht voor jeugd en risicogroepen. De GGD wil zich profileren als een herkenbare en laagdrempelige organisatie en als een leverancier van betrouwbare en vakkundige zorg aan haar klanten.

Het financiële belang

De bijdrage van Brummen bedraagt in 2013 €285.275. Dit betreft de bijdrage voor de kosten die conform afspraak via een bijdrage per inwoner over de deelnemende gemeenten verdeeld worden. Daarnaast heeft de GGD nog producten die op basis van afname met de vragende gemeenten worden afgerekend. Voor Brummen betreft dit laatste vooral de kosten voor toezicht op de kwaliteit van de kinderopvang en peuterspeelwerk.

Beleidsvoornemens gemeente Brummen

Buiten blijvende kostenbewustheid geen specifieke.

Ontwikkelingen

De GGD heeft de bezuinigingstaakstelling voortvarend opgepakt via zogenoemde groene en rode bezuinigingsvoorstellen. De groene zijn allen overgenomen en ook enkele van de rode voorstellen. De GGD blijft wel uitgaan van een jaarlijkse indexering van de gemeentelijke bijdrage. Op dit punt zal de door Brummen ingeboekte besparingen op de kosten GGD op termijn weer weglekken.

11. In oprichting: Omgevingsdienst Veluwe IJssel (OVIJ).

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd

In 2011 en 2012 zijn de voorbereidingen van start gegaan voor de oprichting van de regionale uitvoeringsdienst (RUD). Brummen maakt hierbij deel uit van de omgevingsdienst Veluwe/IJssel. De OVIJ is ingesteld voor de behartiging van de belangen van de deelnemers op het punt van vergunningverlening, toezicht en handhaving in het kader van het omgevingsrecht. Onder de belangen van de deelnemers wordt ook verstaan, het belang van een goede samenwerking tussen de omgevingsdiensten in Gelderland.

Het financiële belang

In de begroting van 2013 is een netto bedrag ad €250.728 opgenomen voor bijdrage voor OVIJ. Dit budget is tot stand gekomen onder gelijktijdige verlaging van andere kosten binnen de begroting. Met de hoogte van de bijdrage is rekening gehouden met de vereveningsbijdrage van de 'gastheer' gemeente Apeldoorn. Gedurende 2 jaar ontvangen de deelnemers deze bijdrage ter dekking van de achterblijvende overhead.

Beleidsvoornemens gemeente Brummen

De OVIJ is gericht op de uitvoering van taken op het gebied van milieu. Overige taken welke onder de omgevingsvergunning vallen, worden op dit moment niet bij de omgevingsdienst belegd.

Ontwikkelingen

Op bestuurlijk niveau is overleg geweest tussen de omgevingsdiensten van Noord-Veluwe (ODNV) en Veluwe & IJssel (OVIJ). Hierop is een verkennend onderzoek uitgevoerd naar de mogelijkheden voor samenwerking of een samengaan van deze twee diensten.

Uit dit onderzoek is naar voren gekomen dat samenwerking tussen deze twee omgevingsdiensten in 2013 en 2014 een kostenvoordeel op kan leveren.

12. Regionaal Archief Zutphen.

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd.

Het Regionaal Archief Zutphen levert voor Brummen meters archiefruimte.

Het financiële belang

Sinds de verzelfstandiging tot Regionaal Archief Zutphen is de relatie vanuit de gemeente te zien als een inkooprelatie, waarbij er vanuit inkoopcriteria zich geen alternatief voordoet. In de begroting 2013 is een budget van €55.000 beschikbaar.

Beleidsvoornemens/ontwikkelingen:

Geen.

13.Regiotaxi Gelderse Vallei.

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd.

Deze regiotaxi dienst verzorgt, als gevolg van een nieuwe aanbesteding, vanaf 2010 het vervoer van deur-tot-deur voor de regio's Achterhoek, Rivierenland, IJsselstreek en De Vallei. Naast de deelnemende gemeenten is ook de provincie partner.

Het financiële belang

Het financiële aandeel van Brummen heeft betrekking op het vervoer van inwoners van Brummen op basis van de Wet Voorzieningen Gehandicapten (WVG, onderdeel van de Wet Maatschappelijk Ondersteuning, Wmo). In de begroting 2013 is voor dit doel €175.855 aan budget beschikbaar.

Beleidsvoornemens gemeente Brummen

Geen specifieke beleidsvoornemens

Ontwikkelingen

Geen.

14.Stichting Archipel

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd

Stichting Archipel behartigt vanaf 1 januari 2006 de belangen van het openbaar onderwijs in de gemeenten Brummen, Voorst en Zutphen.

Het financiële belang

De stichting voert de taak van bevoegd gezag uit en ontvangt hiervoor doeluitkeringen van het rijk. Binnen deze doeluitkeringen moeten alle kosten worden opgevangen. Er is geen aanspraak op een (jaarlijkse) bijdrage van Brummen. De gemeente blijft financieel wel eindverantwoordelijk.

Beleidsvoornemens gemeente Brummen

Het Integraal Huisvesting Plan onderwijs (IHP) van maart 2008 is op onderdelen bijgesteld. Sinds de Kadernota 2012 vormt het bouwen van 3 nieuwe clusters en aanbouw van de Huiskampschool de kern van de laatste inzichten.

Ontwikkelingen

De afname van het aantal leerlingen zet zich door. Dit heeft bij Archipel al geleid tot het verminderen van het aantal medewerkers. Ook is een schoollocatie in de kern Eerbeek gesloten. Archipel is waakzaam ten aanzien van het sluitend houden van de begroting en doet dit in goed overleg met de gemeenten.

15. PPS constructie Lombok II Eerbeek.

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd.

Voor het eerst heeft de gemeente de uitvoering van complex in de bouwgrondexploitatie uitgewerkt via een PPS-constructie, dus samen met een marktpartij. Hierbij gaat het om Rotij Grondontwikkeling Oost BV. Het aandeel van de gemeente in het exploitatieresultaat is 36%.

Het financiële belang

De verwachting is dat de constructie een financiële omvang heeft van 11,7 miljoen. De administratie van de PPS wordt door de gemeente gevoerd. De PPS is onderdeel van de gemeentelijke balans.

Beleidsvoornemens gemeente Brummen

De verdere ontwikkeling van Lombok II moet passen binnen de totale afweging binnen de gemeente waar welke woningen gebouwd kunnen worden. Een optie blijft om te kijken of het gemeentelijk aandeel overgedragen kan worden aan Rotij.

Ontwikkelingen

Zie beleidsvoornemens.

16. Recreatiegemeenschap Veluwe.

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd.

Deze gemeenschappelijke regeling behartigde de belangen van de deelnemende gemeenten, waaronder Brummen, voor de recreatieve en toeristische ontwikkelingen binnen het betreffende gebied. Het schap is aandeelhouder van de RGV Holding BV en van RGV Onroerend Goed B.V. Per 2010 is de gemeenschappelijke regeling RGV opgeheven. De private taken zijn ondergebracht in een Holding, de publieke taken zijn teruggegeven aan de gemeenten.

Het financiële belang

Als aandeelhouder van de holding heeft Brummen een beperkt belang. De aandelen mogen na 5 jaar verhandeld worden.

Beleidsvoornemens gemeente Brummen

Geen specifieke beleidsvoornemens richting het schap. Toerisme blijft wel speerpunt van beleid.

Ontwikkelingen

Geen.

17. Samenwerkingsovereenkomst in kader centrumplan Eerbeek.

Het openbaar belang dat door de verbonden partij wordt behartigd.

De gemeenteraad heeft unaniem uitgesproken dat de gemeente een maatschappelijk belang heeft bij het grondig aanpakken van het centrum van Eerbeek. Dit belang vertaalt zich financieel in een eenmalige bijdrage van 4,7 miljoen aan de 3 deelnemende partijen bij de uitvoering, zijnde Rotij, Bouwfonds en Sprengenland. Op 6 juli 2011 is de samenwerkingsovereenkomst (SOK) getekend. De administratie van het bouwcomplex centrumplan Eerbeek zal door de gemeente verzorgd worden. Dit betekent ook dat de gronden formeel in eigendom zijn bij de gemeente.

Het financiële belang

De bijdrage van 4,7 miljoen is met het ondertekenen van de SOK een feit. Echter, de provincie heeft toegezegd om hierin voor 50% deel te willen nemen. Daarvoor moet de uitvoering wel voldoen aan de eisen die de provincie daaraan stelt. Het is in het financiële belang van de gemeente dat de uitvoerende partijen en het centrumplan procesmatig zo aanpakken, dat daarmee voldaan wordt aan de eisen van de provincie en daarmee voor de gemeente een eenmalig bedrag van ruim €2.350.000 wordt veiliggesteld. Verder brengt de gemeente bezit in (terrein De Plu, waarschijnlijk per 2016) en is het zelf een potentiële afnemer van ruimte ten behoeve van maatschappelijke vraagstukken.

Beleidsvoornemens gemeente Brummen

Onderdeel van het centrumplan zal het realiseren van woonruimten zijn. De gemeente is beleidsmatig bereid om de aantallen die voor het centrumplan nodig zijn in mindering te brengen op andere gemeentelijke grondexploitaties. De gemeente realiseert zich dat deze bereidheid extra lastig is gezien de forse daling van het aantal te bouwen woningen in de gemeente Brummen als geheel. Naast de eenmalige financiële bijdrage blijven de aanpassingen aan de infrastructuur als gevolg van het aanpakken van het centrum voor rekening van de gemeente.

Ontwikkelingen

Zie voorgaande teksten.

Visie op het grondbeleid in relatie tot de realisatie van de doelstellingen van de programma's die zijn opgenomen in de begroting

Het grondbeleid van de gemeente is vastgelegd in de nota Grondbeleid. Op 15 december 2012 is deze nota door de gemeenteraad vastgesteld. De hoofdlijnen van deze nota zijn:

- Het grondbeleid is dienend aan het ruimtelijk beleid voor wonen, werken en recreëren;
- Er wordt een regisserend grondbeleid gevoerd;
- Er worden marktconforme prijzen gehanteerd.

In de uitwerking van dit grondbeleid wordt een actieve houding aangenomen, wat echter niet betekent dat de gemeente in alle processen leidend dient te zijn. Door de invoering van de Wet ruimtelijke ordening zijn de mogelijkheden om ruimtelijke ontwikkelingen te faciliteren vergroot. Per locatie dient een afweging te worden gemaakt tussen een actieve of faciliterende rol van de gemeente. De mogelijkheden die de Wet ruimtelijke ordening biedt, worden hierbij benut.

Aanduiding van de wijze waarop de gemeente het grondbeleid uitvoert

Om een grondpositie te verkrijgen wordt waar nodig de Wet voorkeursrecht gemeenten (Wvg) en de Onteigeningswet ingezet. Naast de grondposities is er met de invoering van de Wet ruimtelijke ordening (Wro, ingevoerd op 1 juli 2008) een nieuwe mogelijkheid voor gemeentes ontstaan om invloed uit te oefenen op de gebiedsontwikkeling. Voor de invoering van de Wro kon de gemeente alleen eisen stellen passend binnen de regels van het bestemmingsplan. Na de invoering van de Wro kan de gemeente, naast de eisen in het bestemmingsplan, ook kwaliteitseisen stellen ten aanzien van de woningcategorieën (sociale huurwoningen, sociale koopwoningen en particulier opdrachtgeverschap) en eisen ten aanzien van de uitvoering stellen in de anterieure/ posterieure overeenkomst (privaatrechtelijk) en/ of exploitatieplan (publiekrechtelijk).

Woningbouw

Voor de complexen Elzenbos en Lombok heeft de gemeenteraad in 2012 de geactualiseerde grondexploitatie vastgesteld. Daarnaast is voor het complex Centrumplan Eerbeek in 2012 voor het eerst een grondexploitatie vastgesteld. Deze complexen zijn "in exploitatie". Andere grondcomplexen ten behoeve van de ontwikkeling van woningbouw zijn nog niet in exploitatie omdat daarvoor de bestemmingsplannen nog niet zijn gewijzigd en er nog geen vastgestelde grondexploitatie is. Deze gronden worden geadmistreerd onder "Complexen niet in Exploitatie" en zijn bedoeld voor toekomstige woningbouw- en bedrijvencomplexen of kunnen dienen voor natuur- en boscompensatie als dat noodzakelijk is als gevolg van het in exploitatie nemen van complexen.

Bedrijventerrein

In 2012 is door de gemeenteraad de grondexploitatie voor de uitbreiding van het bedrijventerrein Hazenberg vastgesteld. Het complex is "in exploitatie".

Actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie

Voor het complex Elzenbos wordt een negatief resultaat verwacht. Bij vaststelling van de jaarrekening over het verslagjaar 2011 is een voorziening getroffen voor de nadelige grondexploitaties. Daarnaast heeft er een verlaging van de boekwaarde van een aantal complexen plaatsgevonden. In totaal is per eind 2011 een voorziening beschikbaar van € 15.256.472.

Voor het complex Lombok en het complex Hazenberg wordt een licht positief resultaat verwacht.

De uitkomst van de discussie rondom de woningbouwprogrammering heeft ook invloed op de resultaten van de complexen Elzenbos en Lombok. Het resultaat van de complexen is afhankelijk van het aantal

woningen, het woningsegment en de fasering. Nadat de uitkomst hiervan bekend is, worden de grondexploitaties geactualiseerd en kunnen de financiële gevolgen inzichtelijk worden gemaakt.

Onderbouwing van de geraamde winstneming

Het beleid is om alleen bij het afsluiten van een complex de eventuele winst te “nemen”. Aan tussentijdse winstneming wordt daarom niet gedaan. Op basis van de Kadernota wordt in 2013 rekening gehouden met het afsluiten van het complex Lombok gemeentedeel.

Beleidsuitgangspunten omtrent de reserves voor grondzaken in relatie tot de risico's van de grondzaken

De boekwaarde van de gronden niet in exploitatie is vooralsnog niet zodanig dat bij het in exploitatie nemen daarvan geen kostendekkendheid wordt verkregen. Daarom is hiervoor geen verliesvoorziening getroffen.

Financiële overzichten

Totaaloverzicht van de lasten en baten per programma in 2013

2013

2016

Hieronder een overzicht van de uitkomsten per programma. Voor een juist inzicht in de begrotingspositie wordt een onderscheid gemaakt in het resultaat voor bestemming (exclusief de mutaties in reserve) en het resultaat na bestemming (inclusief de mutaties in reserves).

Programma	Voor bestemming			Bestemmingsvoorstellen			Saldo na bestemming
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	
1. Bestuur en Veiligheid	€ 4.941	€ 523	€ 4.418	€ 0	€ 0	€ 0	€ 4.418
2. Ruimtelijke Ontwikkeling	€ 4.096	€ 1.907	€ 2.189	€ 0	€ 198	-€ 198	€ 1.991
3. Ruimtelijk Beheer	€ 8.804	€ 5.392	€ 3.412	€ 114	€ 97	€ 17	€ 3.429
4. Werk en Inkomen	€ 6.730	€ 5.190	€ 1.540	€ 0	€ 0	€ 0	€ 1.540
5. Maatschappelijke Ondersteuning	€ 4.974	€ 370	€ 4.604	€ 0	€ 241	-€ 241	€ 4.363
6. Samenleving	€ 5.864	€ 847	€ 5.017	€ 0	€ 129	-€ 129	€ 4.888
Financiering	€ 1.066	€ 21.880	-€ 20.814	€ 205	€ 19	€ 186	-€ 20.628
TOTALEN	€ 36.474	€ 36.110	€ 364	€ 320	€ 684	-€ 364	€ 0

Saldobepaling en saldobestemming in 2013

2013

2016

Het resultaat van de begroting komt tot stand nadat alle lasten en baten (uitgaven en inkomsten) van de programma's en het overzicht van financierings- en algemene dekkingsmiddelen zijn verwerkt. Hierbij kan een onderscheid worden gemaakt in een tweetal groepen:

- a. Lasten en baten die voortkomen uit het normale bestedingspatroon van de gemeente;
- b. Lasten en baten die te maken hebben met buitengewone ontwikkelingen.

Het saldo na verwerking van de onderdelen a en b wordt het resultaat voor bestemming genoemd.

Vervolgens wordt in onderdeel c een overzicht gegeven van de voorgestelde onttrekkingen en toevoegingen aan reserves. Indien hiermee wordt ingestemd ontstaat na verwerking van deze mutaties het uiteindelijke saldo van de begroting. Dit bedrag wordt dan verrekend met de algemene reserve.

<i>A. Saldo van de begroting 2013, exclusief buitengewone baten en lasten en voor bestemming</i>		€ 50 N
<i>B. Buitengewone lasten</i>		
Afboeken restantboekwaarden en sloop gemeentehuis	€ 298	
Afboeken restantboekwaarden onderwijs	€ 117	
Totaal buitengewone lasten		€ 414 N
<i>B. Buitengewone baten</i>		
Afsluiting van bouwcomplex	-€ 100	
Totaal buitengewone baten		-€ 100 V
Begrotingssaldo, inclusief buitengewone baten en lasten en voor bestemming		€ 364 N
<i>C. Voorgestelde onttrekkingen aan reserves tgv. de exploitatie</i>		
Besluit woninggebonden subsidies BWS	-€ 31	
Commerciële tarieven bouwgrondexploitatie	-€ 19	
Integraal Huisvestingsplan Onderwijs	-€ 117	
Bestemmingsreserve Licht op Groen	-€ 75	
Bestemmingsreserve WMO	-€ 253	
Bestemmingsreserve duurzaamheidsprojecten	-€ 82	
Bestemmingsreserve monumenten	-€ 15	
Bestemmingsreserve Toerisme	-€ 92	
Totaal onttrekkingen aan reserves		-€ 684 V
<i>C. Voorgestelde toevoegingen aan reserves tlv. de exploitatie</i>		
Algemene Vrije Reserve	€ 38	
Bestemmingsreserve afvalstoffenheffing	€ 6	
Bestemmingsreserve rioolrechten	€ 108	
Bestemmingsreserve Toerisme	€ 168	
Totaal toevoegingen aan reserves		€ 320 N
Saldo exploitatie-begroting na bestemming		€ 0 N

De meerjarige uitkomsten van alle programma's

2013

2016

In onderstaande tabel een totaaloverzicht van de uitkomsten voor en na bestemming in de verschillende jaren, inclusief inzicht in de incidentele baten en lasten.

Het saldo na bestemming komt ten laste of ten gunste van de algemene vrije reserve.

Totale van alle programma's

<i>bedragen x € 1.000</i>	Jaarrekening 2011	Begroting 2012	Begroting 2013	Begroting 2014	Begroting 2015	Begroting 2016
Lasten						
Incidenteel	€ 192	€ 294	€ 414	€ 1.165	€ 0	€ 544
Structureel (incl. organisatie)	€ 53.456	€ 36.514	€ 36.060	€ 35.881	€ 35.481	€ 35.450
Totale lasten (excl. bestemming)	€ 53.648	€ 36.808	€ 36.474	€ 37.046	€ 35.481	€ 35.994
Baten						
Incidenteel	€ 75	€ 0	€ 100	€ 0	€ 1.050	€ 173
Structureel	€ 41.000	€ 36.280	€ 36.010	€ 36.387	€ 36.676	€ 37.319
Totale baten (excl. bestemming)	€ 41.075	€ 36.280	€ 36.110	€ 36.387	€ 37.726	€ 37.492
Saldo excl. bestemmingen	€ 12.573	€ 528	€ 364	€ 659	-€ 2.245	-€ 1.498
Bestemmingen						
Toevoeging aan reserves	€ 2.671	€ 585	€ 320	€ 951	€ 2.655	€ 2.045
Onttrekking aan reserves	€ 952	€ 1.229	€ 684	€ 1.611	€ 410	€ 547
Bestemmingen per saldo	€ 1.719	-€ 644	-€ 364	-€ 660	€ 2.245	€ 1.498
Saldo incl. bestemmingen	€ 14.292	-€ 116	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

nadelig voordelig voordelig voordelig voordelig voordelig

Toelichting op de regel incidentele lasten:

2011: Projectkosten CPE € 122 (zie ook baten). Ijsselsprong € 13, Dorpsvisies € 24, Fietspad Imboschweg € 13, Onderzoek Bruggen € 13, Groen € 5 en overig € 2.

2012: Onderwijshuisvesting € 294.

2013: Afboeken gemeentehuis € 297, IHP € 117.

2014: Onderwijshuisvesting € 1.040, bijdrage renovatie VRI Brummensebrug € 125.

2016: Afboeking kapitaal Essent € 173, IHP € 371.

Toelichting op de regel incidentele baten:

2011: Project CPE € 75

2013: Complex Lombok € 100

2015: Incidentele verkoop gronden € 1.050.

2016: Uitbetaling door Essent € 173.

Bijlagen

Via het raadsbesluit van 26 januari 2012 heeft de gemeenteraad een geactualiseerde versie van het "Investerings- en afschrijvingsbeleid" vastgesteld.

In deze nota zijn formele kaders vastgelegd waardoor er op een eenduidige manier met gemeentelijke investeringen wordt omgegaan. De kaders hebben te maken met de keuzes op het gebied van o.a. investeringsbevoegdheden, waarderingsgrondslagen, afschrijvingsmethodieken, afschrijvingstermijnen e.d.

Via de vaststelling van de nota is het beleid rond het *vaststellen* en *vrijgeven* van investeringsbudgetten bepaald. In principe worden alle budgetten via de begroting vastgesteld en vrijgegeven, tenzij de gemeenteraad aangeeft dat er nog een aanvullende onderbouwing noodzakelijk is voordat tot vrijgave kan worden overgegaan.

Omschrijving programma en investering	Afs. term.	U/V	Hoofdsom	Rente	Afschrijving	Lasten
<i>Bedragen x€ 1.000</i>						
Programma 1 - Bestuur en veiligheid						
Vervanging portofoons brandweer	7 ann.	V	€ 33	€ 1	€ 4	€ 5
Programma 3 - Ruimtelijk Beheer						
GRP verbetermaatregelen 2013	60 ann.	V	€ 214	€ 5	€ 1	€ 6
GRP milieumaatregelen 2013	40 ann.	U	€ 150	€ 4	€ 1	€ 5
GRP afkoppelmaatregelen 2013	40 ann.	U	€ 310	€ 8	€ 3	€ 10
GRP vervanging rioolgemalen, bouwkundig 2013	40 ann.	V	€ 79	€ 2	€ 1	€ 3
Vervanginginvesteringen 2013 openbare verlichting	40 ann.	V	€ 90	€ 2	€ 1	€ 3
Kosten maatregelen GVV 2013	20 ann.	U	€ 65	€ 2	€ 2	€ 4
Programma 6 - Samenleving						
Projectbegeleiding IHP 2013	40 ann.	U	€ 140	€ 4	€ 0	€ 4
Programma 7 - Financiering						
Vervanging paternosterkasten archief 2013	10 ann.	V	€ 60	€ 2	€ 5	€ 6
Vervanging facilitaire ruimtes 2013	10 ann.	V	€ 40	€ 1	€ 3	€ 4
Inrichting nieuwe trouw/raadszaal 2013	10 ann.	V	€ 45	€ 1	€ 4	€ 5
Aanleggen audio/visuele middelen 2013	10 ann.	U	€ 40	€ 1	€ 3	€ 4
Vervanging bekabeling/draadloos netwerk 2013	7 ann.	V	€ 90	€ 2	€ 11	€ 13
Vervanging routers en netwerkswitches 2013	4 ann.	V	€ 75	€ 2	€ 17	€ 19
Wettelijke verplichting software BGT 2013	5 ann.	U	€ 100	€ 3	€ 18	€ 21
Ontwikkeling mid-office/zaaksysteem 2013	5 ann.	U	€ 150	€ 4	€ 27	€ 31
U = uitbreiding						
V = vervanging						
Totaal			€1.681	€44	€101	€143

Vanaf het begrotingsjaar 2012 wordt in deze bijlage het subsidieplafond per beleidsterrein als bedoeld in artikel 3, lid 1, van de Algemene Subsidieverordening Gemeente Brummen (vastgesteld op 17 december 2009, RB09.038) beschreven. Conform het bepaalde in artikel 5, lid 1 van diezelfde subsidieverordening worden de subsidieplafonds vastgesteld bij de vaststelling van de programmabegroting van de gemeente Brummen.

In het onderstaande overzicht staat voor het jaar 2013 de verdeling per beleidsveld en een recapitulatie van de totaalbedragen naar de 7 programma's van de begroting. De kolom "code" geeft het productnummer aan waar de kosten administratief op worden verwerkt.

Beleidssterrein	Plafond	Code	Prog.
1. Veiligheidsbeleid			
Stg. Halt Nederland	€ 5.437	6510/Ru	1
Plafond Veiligheidsbeleid	€5.437		
2. Ruimtelijk economisch beleid			
Niet van toepassing	€ 0		
Plafond Ruimtelijk economisch beleid	€ 0		
3. Technologie			
Niet van toepassing	€ 0		
Plafond Technologie	€ 0		
4. Midden- en kleinbedrijf			
Niet van toepassing	€ 0		
Plafond Midden- en kleinbedrijf	€ 0		
5. Duurzaamheid			
Projecten duurzaamheid	€ 35.500	6210/Ru	3
Nader in te vullen via aparte reserve	€ 0	nrb	3
Plafond Duurzaamheid	€35.500		
6. Natuur- en landschapsbeleid			
Projecten plattelandsontwikkeling (tlv reserve Ligt op Groen)	€ 75.860	6703/Ru	3
Plafond Natuur- en landschapsbeleid	€75.860		
7. (Openlucht)recreatie en toerisme			
Stg. Dierenpark 't Goor	€ 4.005	6700/Bh	3
Toerisme Veluwe (tlv reserve Toerisme)	€ 48.106	6702/Ru	3
Projecten toerisme (tlv reserve Toerisme)	€ 35.000	6702/Ru	3
Gastvrije Gemeente (tlv reserve Toerisme)	€ 7.750	6702/Ru	3
Plafond (Openlucht)recreatie en toerisme	€94.861		
8. Cultuurhistorie			
Monumentensubsidie , laatste jaar incl afwikkeling	€ 49.498	6170/Ru	3
Open monumentendag	€ 2.400	6170/Ru	3
Plafond Cultuurhistorie	€51.898		
9. Werkgelegenheids- en arbeidsmarktbeleid			
Clientenraad	€ 2.015	6310/SI	4
Plafond Werkgelegenheids- en arbeidsmarktbeleid	€2.015		

Beleidsterrein	Plafond	Code	Prog.
10. Arbeidsverhoudingenbeleid			
Niet van toepassing	€ 0		
Plafond Arbeidsverhoudingenbeleid	€ 0		
11. Wmo-beleid			
Wmo-raad	€ 8.298	6683/SI	5
Plafond Wmo-beleid	€ 8.298		
12. Sociale cohesie			
Buurtbus	€ 760	6161/Bh	3
Stg. Vrijwillige Hulpdienst Handsaam	€ 2.504	6685/SI	5
Startsubsidies	€ 0	6685/SI	5
Projectsubsidies	€ 0	6685/SI	5
Nieuwe organisaties, stelpost	€ 0	6685/SI	5
Wijk- en dorpsraden	€ 35.624	6688/SI	5
			5
Stichting Welzijn Brummen	€ 887.560	5060/SI	5
Stg. J.O.C. Eerbeek	€ 2.727	6660/SI	6
Plafond Sociale cohesie	€ 929.175		
13. Lokaal onderwijsbeleid			
Schoolbegeleiding via schoolbesturen	€ 54.079	643/6424/SI	6
Stg. Peuterspeelzalen Gemeente Brummen, incl. kwaliteitsimpuls waarvan € 78.000 voor overgangsregeling	€ 162.526	6690/SI	6
Plafond Lokaal onderwijsbeleid	€ 216.605		
14. Emancipatiebeleid			
Niet van toepassing	€ 0		
Plafond Emancipatiebeleid	€ 0		
15. Sport- en cultuurbeleid			
Stg. Rhienderoord Zwem & Sportplezier	€ 541.284	6600/SI	6
Schoolsportdagen	€ 1.000	6630/SI	6
Stg. Bibliotheek gemeenten Brummen en Voorst	€ 410.774	6460/SI	6
Stg. RTV Veluwezoom	€ 10.057	6460/SI	6
Stg. Programmaraad Oost- Gelderland	€ 1.352	6460/SI	6
Culturele Stichting gemeente Brummen	€ 27.141	6480/SI	6
Muziekverenigingen	€ 15.787	6480/SI	6
			6
Plafond Sport- en cultuurbeleid	€ 1.007.395		
16. Gezondheidsbevordering			
Drugspreventie waaronder alcohol	€ 15.000	6680/SI	6
Stg. Slachtofferhulp Nederland Regio Oost	€ 5.478	6682/SI	6
Plafond Gezondheidsbevordering	€ 20.478		
Grand totaal plafonds	€ 2.447.522		
Grand totaal toegedeeld naar programma's in de begroting			
Programma 1	€ 5.437		
Programma 2	€ 0		
Programma 3	€ 258.879		
Programma 4	€ 2.015		
Programma 5	€ 933.986		
Programma 6	€ 1.247.205		
Programma 7	€ 0		
Grand totaal plafonds per programma	€ 2.447.522		

Algemeen

Het beleid rond reserves en voorzieningen wordt gevoerd en geëvalueerd via de Nota Reserves en Voorzieningen. Op basis van artikel 12.3 van de “verordening uitgangspunten financieel beleid en beheer” (artikel 212 Gemeentewet) wordt deze nota periodiek geactualiseerd. Elke reserve en voorziening wordt dan opnieuw beoordeeld op onderdelen als relevantie, toereikendheid en toekomstige inzetbaarheid. Op basis van de bevindingen worden voorstellen gedaan. De meest recente nota is op 22 september 2011 door de gemeenteraad vastgesteld.

Hierna wordt een overzicht gegeven van de geraamde ontwikkeling van de reserves en voorzieningen in de komende jaren, alles maal € 1.000.

Aard van de reserve/voorziening	Saldo 1-1-2012	Saldo 1-1-2013	Saldo 1-1-2014	Saldo 1-1-2015	Saldo 1-1-2016	Saldo 1-1-2017
Algemene reserves						
Weerstandsreserve	€ 2.928	€ 3.031	€ 3.031	€ 3.031	€ 3.031	€ 3.031
Algemene vrije reserve	-€ 9.163	-€ 6.252	-€ 6.234	-€ 5.471	-€ 3.002	-€ 1.150
<i>Totaal algemene reserves</i>	-€ 6.235	-€ 3.221	-€ 3.203	-€ 2.440	€ 29	€ 1.881
Bestemmingsreserves						
Onderhoud rijwielpaden	€ 109	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Toerisme en recreatie	€ 0	€ 69	€ 145	€ 221	€ 297	€ 365
Bovenwijkse voorzieningen	€ 14	€ 14	€ 14	€ 14	€ 14	€ 14
Structuurplan spelen	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Jeugdvoorzieningen	€ 35	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Duurzaamheidsprojecten	€ 283	€ 173	€ 92	€ 61	€ 36	€ 10
Ligt op Groen	€ 350	€ 153	€ 77	€ 1	€ 0	€ 0
Brummen Digitaal	€ 225	€ 43	€ 43	€ 43	€ 43	€ 43
Integraal Huisvesting Plan	€ 2.669	€ 1.776	€ 1.660	€ 620	€ 620	€ 249
Volkshuisvesting	€ 98	€ 31	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Reconstructie sportpark de Hazenberg	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Wet Maatschappelijke Ondersteuning	€ 1.000	€ 837	€ 584	€ 248	€ 0	€ 0
Renovatie monumenten	€ 97	€ 15	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Integratie nieuwkomers	€ 93	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Speelwerktuigen	€ 111	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Rioolheffing	€ 323	€ 267	€ 375	€ 358	€ 336	€ 304
Afvalstoffenheffing	€ 1.110	€ 0	€ 6	€ 8	€ 5	€ 11
Reintegratie	€ 58	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Gemeentedeel VVE/GOA	€ 152	€ 152	€ 152	€ 152	€ 0	€ 0
<i>Totaal bestemmingsreserves</i>	€ 6.727	€ 3.530	€ 3.148	€ 1.726	€ 1.351	€ 996
<i>Totaal eigen vermogen</i>	€ 492	€ 309	-€ 55	-€ 714	€ 1.380	€ 2.877

Aard van de reserve/voorziening	Saldo 1-1-2012	Saldo 1-1-2013	Saldo 1-1-2014	Saldo 1-1-2015	Saldo 1-1-2016	Saldo 1-1-2017
Voorzieningen						
Verplichtingen, verliezen, risico's						
Participatiebeleid	€ 142	€ 142	€ 142	€ 142	€ 142	€ 142
Compensatie bosgrond (Pillo Pak)	€ 3	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Restant BeckerSon	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Pensioenaanspraken wethouders	€ 1.811	€ 1.748	€ 1.686	€ 1.615	€ 1.538	€ 1.460
Ecowal Kollergang	€ 10	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Ringlaan	€ 58	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	€ 2.024	€ 1.890	€ 1.828	€ 1.757	€ 1.680	€ 1.602
Onderhoud egalisatie						
Onderhoud gemeentelijke gebouwen	€ 1.046	€ 778	€ 718	€ 721	€ 617	€ 444
Onderhoud onderwijsgebouwen	€ 0	€ 20	€ 56	€ 76	€ 105	€ 120
Wegenonderhoud	€ 1.196	€ 713	€ 602	€ 493	€ 148	€ 178
Rioolrenovaties	€ 649	€ 549	€ 549	€ 549	€ 549	€ 549
	€ 2.891	€ 2.060	€ 1.925	€ 1.839	€ 1.420	€ 1.292
<i>Totaal vreemd vermogen</i>	€ 4.915	€ 3.950	€ 3.753	€ 3.596	€ 3.100	€ 2.894
ALGEMEEN TOTAAL	€ 5.407	€ 4.259	€ 3.698	€ 2.882	€ 4.479	€ 5.771

Bijlage 4: Effecten versoering en fasering**2013****2016**

bedragen weergegeven in € waarbij -/- bedragen lagere kosten of hogere inkomsten aangeven

Nr	Onderwerp	2013	2014	2015	2016
1	Vervallen budget inzet stadswachten	-20.420	-20.420	-20.420	-20.420
	Totaal programma 1	-20.420	-20.420	-20.420	-20.420
2	Lagere kosten uitbesteding aan Apeldoorn 5%	-40.000	-40.000	-40.000	-40.000
	Totaal programma 4	-40.000	-40.000	-40.000	-40.000
3	Taakstelling SWB 5%	-22.131	-22.131	-22.131	-22.131
	Totaal programma 5	-22.131	-22.131	-22.131	-22.131
	<i>Taakstelling 5% op budgetsubsidies:</i>				
4	Niet meer indexeren overige subsidies wo. budgetsubsidies t/m 2014	-68.772	-137.544	-137.544	-137.544
5	Onderwijs huisvesting. Verlaging m2 prijs met € 50	-15.000	-30.000	-30.000	-30.000
6	Onderwijs huisvesting. Vanaf 2020 budgettair neutraal	-58.405	-343.844	-343.844	-343.844
7	Verdere verlaging budget schoolbegeleiding	-6.090	-26.090	-26.090	-26.090
8	Muziekonderwijs van 2 naar 1 uur en minder naar muziekverenigingen	-35.000	-35.000	-35.000	-35.000
	Totaal programma 6	-183.267	-572.478	-572.478	-572.478
9	Verlaging investeringsniveau gemeentewerf	-39.007	-41.491	-41.491	-41.491
10	Taakstelling op stijging loonkosten t/m 2014	-128.233	-178.646	-178.646	-178.646
11	Niet meer indexeren budgetten kosten van derden t/m 2014	-73.980	-148.089	-148.089	-148.089
12	Digitaal loket Eerbeek vanaf 2014		-15.000	-15.000	-15.000
	Totaal programma 7	-241.220	-383.226	-383.226	-383.226
	Totaal	-507.038	-1.038.255	-1.038.255	-1.038.255
	Totaal afgerond op € 1.000	-507	-1.038	-1.038	-1.038

Getoond worden de besparingen die vanaf 2013 voor het eerst in de begroting zijn opgenomen en/of een ander verloop kennen dan gepresenteerd in de programmabegroting 2012-2015.

Bijlage 5 – Effecten uitwerking maatregelen Kadernota 2013-2016

Deze bijlage bevat inhoudelijke en financiële informatie over de maatregelen uit de kadernota 2013-2016, zoals behandeld in de bijeenkomsten van de gemeenteraad op 14 en 28 juni 2012. De uitkomsten van de besluitvormende raadsvergadering zijn weergegeven in de kolom 'uitkomst raad'. De regelnummers in de meest linkerkolom corresponderen met de nummering in de kadernota. De onderwerpen die alleen een effect hadden op het begrotingsjaar 2012 zijn uit deze bijlage weggelaten en in een separaat voorstel aan de raad verwerkt; om die reden verspringt de nummering op een aantal plaatsen.

De bijlage bevat de volgende pakketbeschrijvingen:

- a. financieel-technisch pakket (pagina 105)
- b. basispakket (vanaf pagina 106)
- c. aanvullend pakket met onderwerpen voorzien van concrete financiële gegevens; verwerkt in de concept-programmabegroting (vanaf pagina 118)
- d. aanvullend pakket met onderwerpen zonder concrete financiële gegevens; opgenomen als denkrichting (vanaf pagina 125)
- e. aanvullend pakket met onderwerpen uit het aanvullend pakket waarvoor de raad bij de behandeling van de kadernota heeft besloten deze niet te laten verwerken in de begroting (pagina 128)

a. Financieel-technisch pakket

Pr.	Nr / productomschrijving	Bezuinigingsvoorstel financieel-technisch	i/s	2013	2014	2015	2016	Uitkomst raad	Toelichting
2	7	5.07.0 Huisvesting bestuursdienst	s		163.974	163.974	163.974	Akkoord	Wijziging van de afschrijvingstermijn past binnen de nota Investerings- en afschrijvingsbeleid. De afschrijvingstabel in de nota kent beide afschrijvingstermijnen. Rekening houden met 10% restwaarde is weliswaar een nieuwe situatie, maar de huidige nota zegt niets over het wel of niet rekening houden met restwaarde. Rekenen met een restwaarde is niet in strijd met de huidige regelgeving. Het is wenselijk dat de nota Investerings- en afschrijvingsbeleid duidelijkheid geeft over toepassing van restwaarde. Dit kan door aan te geven dat standaard rekening wordt gehouden met een restwaarde van 0, tenzij expliciet anders aangegeven.
3	7	5.07.2 Werkplaatsen en opslagterreinen	s	12.588	12.588	12.588	12.588	Akkoord	Zie hierboven, bij regel 2 van het financieel-technisch pakket.
4	2	613 - Bouwgrondexploitatie	i	100.000				Akkoord	Bij een winstname na afsluiting van een complex wordt dit resultaat verwerkt in de jaarrekening over het betreffende jaar. Het hier opgenomen bedrag kan als incidentele bate worden begroot voor 2013, hoewel dat vooruitloopt op een eventueel besluit van de gemeenteraad in 2013 om het complex af te sluiten.

Bijlage 5 – Effecten uitwerking maatregelen Kadernota 2013-2016

b. Basispakket

	Pr	Nr / productomschrijving	Bezuinigingsvoorstel basispakket	i/s	2013	2014	2015	2016	Uitkomst raad	Toelichting
1	1	601.1 College van B&W	College B&W: taakstelling op ondersteuning en voorzieningen	s	0	0	0	0	Akkoord	Dit voorstel wordt gecombineerd met de taakstelling op organisatiebeleid waartoe motie 5 (meer samenwerking en/of uitbesteding en verder vereenvoudigen van werkprocessen) bij de kadernota heeft opgeroepen. Zie regel 59 (basispakket).
2	1	606.1 Voorlichting (i.c. 606103: publicatie via huis-aan-huisblad)	GemeenteThuis beperken tot wettelijk vereiste publicaties, overige informatie via moderne media (website, etc.)	s	7.500	7.500	7.500	7.500	Akkoord	<p>Het effect van deze maatregel is dat de omvang GemeenteThuis krimpt tot net iets meer dan één pagina, uitgaande van wekelijkse publicatie. Dit kan worden bereikt door de vormgeving te beperken tot vooral de officiële bekendmakingen, in een sobere vormgeving. Nadeel is dat het niet meer publiceren van niet-verplichte bekendmakingen kan leiden tot 'ruis' en eventueel meer bezwaarschriften. Daarom is een (pro)actieve informatievoorziening via andere kanalen en media nodig. Omdat bereik en attentiewaarde van deze middelen (nog) niet vergelijkbaar met de gemeentelijke pagina, is het van belang ook in te zetten op digitale communicatievoorziening.</p> <p>Wil digitale communicatie een alternatief kunnen zijn voor het vertrouwde huis-aan-huisblad, dan is het belangrijk om te gaan werken met e-mailattending en abonnementen op basis van postcodegegevens. Of dat geheel zal passen binnen het naar beneden bijgestelde budget kan nog niet met zekerheid worden gezegd.</p> <p>Gezien de ambities uit het bestuursakkoord wat betreft communicatie en de communicatiebeleidsnota is de verwachting dat deze bezuiniging op de gemeentepagina's niet leidt tot minder ureninzet voor de personen die actief zijn op het gebied van communicatie. De informatiebehoefte van het publiek zal de komende tijd niet afnemen. Ook blijven we als gemeente verplicht om onze regelingen, verordeningen etc bekend te maken.</p>
3	1	608.0 Balieverkopen	Sluiten dependance	s	15.000				Akkoord	Door het loket Publiekszaken in Eerbeek één jaar eerder te sluiten, wordt structureel € 6.000 bezuinigd op apparatuur, telefoonlijnen en infrastructuur. Door het op één locatie organiseren van de dienstverlening, wordt op formatie € 9.000 bezuinigd. De wijze waarop de dienstverlening, en specifiek de balie openstelling, wordt georganiseerd, wordt in combinatie met motie 1 (zie onder) verder uitgewerkt.
4	1	608.0 Balieverkopen	Beperken openingstijden gemeentehuis (5 uur per week)	s	13.000	13.000	13.000	13.000	Akkoord, meer op balie	Bij deze post is het uitgangspunt dat de openingstijden van het gemeentehuis beperkt gaan worden. Dit gaat dus niet alleen om de balies Burgerzaken, maar ook voor de Centrale Receptie en de Balie Ver-

Bijlage 5 – Effecten uitwerking maatregelen Kadernota 2013-2016

Pr .	Nr / productomschrijving	Bezuinigingsvoorstel basispakket	i/s	2013	2014	2015	2016	Uitkomst raad	Toelichting	
								bezuinigen motie 01. Zie ook punt 57 (basispakket)	gunningen. Dit sluit aan op het in ontwikkeling zijnde klantcontactcentrum waarin de huidige receptie en de balies geïntegreerd zullen worden. In het kader van het project Dienstverlening (onderdeel van het traject Van Partij Naar Partner) wordt de nieuwe dienstverlening vormgegeven. Hierin wordt een goede balans gezocht tussen vrije inloop bij de balies, het werken op afspraak en stimulering van het gebruik van het digitale loket.	
5	1	650.5 APV / Evenementen	APV-vergunningen (met name evenementen) minimaal 100% kostendeckend of bij voorkeur afschaffen / alle (energie)kosten doorberekenen	s	25.000	25.000	25.000	25.000	Akkoord	Momenteel worden de eerste werkzaamheden verricht om te komen tot een geactualiseerde Algemene Plaatselijke Verordening (APV). We willen waar wenselijk en mogelijk een dereguleringslag maken. Dit moeten leiden tot een vermindering van administratieve lasten voor burgers, bedrijven en gemeente. Waar een vergunningstelsel niet wordt afgeschaft, kunnen extra inkomsten gegenereerd worden door meer kostendeckend leges te heffen, danwel meer verantwoordelijkheid neer te leggen bij de initiatiefnemer (waarmee ambtelijke kosten kunnen worden bespaard).
7	1	652.2 Brandbestrijding	Taakstelling brandweer cluster IJsselstreek	s	16.700	19.700	19.700	22.700	Akkoord	In het licht van deze gewenste bezuinigingen zal worden gekeken naar mogelijke besparingen binnen brandweer IJsselstreek, binnen de door wet gestelde normen, door de organisatie zo efficiënt mogelijk in te richten. Onder de noemer de Big Five zijn hiervoor vijf onderwerpen uit het eerder vastgestelde beleid 2012-2015 gekozen waarmee wij verwachten binnen twee jaren de efficiëntie te verhogen én kwaliteit binnen brandweer IJsselstreek te kunnen harmoniseren. Deze worden gebaseerd op het brandrisicoprofiel dat in september wordt afgerond. <ol style="list-style-type: none"> 1. Brandveilig Leven (bevorderen zelfredzaamheid en veiligheidsbewustzijn); 2. Nodeloze Uitrukken Terugdringen (NUT) (verminderen loze meldingen); 3. Fast Suppression Unit (een vorm van variabele voertuigbezetting waarbij een brandweervoertuig met een bezetting van twee mensen vooruitgestuurde eenheid optreedt); 4. Bluswatervoorziening (er wordt gezocht naar een efficiënt gebruik van bluswater, met wellicht minder brandkranen); 5. Materieelspreiding (er wordt gezocht naar een efficiëntere verdeling van het materieel).
8	1	601.0 Gemeenteraad	Versoberen budgetten gemeenteraad	s					Akkoord	Het is aan de gemeenteraad om hier indien gewenst initiatief in te nemen.
9	2	610.1 Actualisatieplannen	Geen veegplannen	i		45.000			Akkoord	Uitvoering hieraan geven voor begrotingsjaar 2014.

Bijlage 5 – Effecten uitwerking maatregelen Kadernota 2013-2016

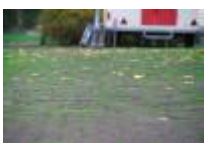
Pr	Nr / productomschrijving	Bezuinigingsvoorstel basispakket	i/s	2013	2014	2015	2016	Uitkomst raad	Toelichting
10	2	616.0 Ruimtelijke ordening, verkeer		21.099	32.760	47.558	63.606	Akkoord	Bij de genoemde bedragen is er rekening mee gehouden dat de pilot in het buitengebied nog wordt afgerond, en dat verkeersmaatregelen worden getroffen in de Spoorstraat en rondom Empe.
11	2	610.3 Particuliere plannen		25.000	25.000	25.000	25.000	Akkoord	Meenemen bij legesaanpassing voor het jaar 2013. De huidige mate van kostendekkendheid wordt bij dat voorstel in kaart gebracht.
12	2	610.8 Gronden en landerijen				1.050.000		Akkoord	Voor dit voorstel wordt eind 2012 een plan van aanpak voorbereid.
13	2	613.0 Bouwgrondexploitatie		pm	pm	pm	pm	Akkoord	Is onderhanden. De gemeente voert geen actief grondbeleid meer.
14	2	613.0 Bouwgrondexploitatie						Akkoord	Hier zijn geen bezuinigingen te realiseren. De grondexploitatie zal aan de hand van de te verwachten grondverkoop bijgesteld worden, zoals gebruikelijk. Bijstelling van de grondexploitatie beperkt hooguit het risico, maar levert geen direct voordeel voor de begroting op.
15	3	615.1 Wegen algemeen		98.000	96.000	94.000	92.000	Akkoord	<p>De doorgevoerde bezuinigingen dwingen ons de onderhoudsmaatregelen te prioriteren. Het faseren van maatregelen heeft op korte of lange termijn effect op de kwaliteit.</p> <p>Naast een budget voor het uitvoeren van onderhoud dient op langere termijn ook een budget beschikbaar te zijn voor het uitvoeren van rehabilitatiemaatregelen. Op de lange termijn is naar verwachting jaarlijks € 1 tot € 2 miljoen nodig voor rehabilitaties.</p> <p>De eerste versobering is om geen grasbetontegels meer aan te leggen in het buitengebied. Deze is al meegenomen in onderstaande tabel. Wanneer we het onderhoud uitvoeren zoals aangegeven in het uitvoeringsplan dan draait het wegenfonds in 2017 naar verwachting negatief.</p> <p>Om te komen tot een kader voor de prioritering, gaan we meer kijken naar de functie van de weg. Wegen die een stroom- of ontsluitingsfunctie hebben krijgen dan een hoger onderhoudsniveau dan de "minder belangrijke wegen". De "mindere belangrijkere wegen" krijgen dan alleen nog curatief onderhoud. De prioriteitskaart wegen zal nog moeten worden vastgesteld.</p> <p>Waar wel rekening mee moet worden gehouden is dat wanneer je onderhoud gaat uitstellen dit ten koste van de verkeersveiligheid kan</p>

Tabel verloop saldo wegenfonds (excl bruggen)

jaar	beginsaldo	onderhoud	grasstenen	totaal	storting weg	eindsaldo
2012	1.195.805	776.190	65.000	841.190	344.296	698.911
2013	698.911	469.617		469.617	344.296	573.590
2014	573.590	469.195		469.195	344.296	448.691
2015	448.691	715.295		715.295	355.403	88.799
2016	88.799	352.802		352.802	366.788	102.785
2017	102.785	1.256.321		1.256.321	478.458	-675.078

Bijlage 5 – Effecten uitwerking maatregelen Kadernota 2013-2016

Pr.	Nr / productomschrijving	Bezuinigingsvoorstel basispakket	i/s	2013	2014	2015	2016	Uitkomst raad	Toelichting
									gaan en dat de gemeente vaker aansprakelijk gesteld gaat worden voor geleden schade.
16	3	615.3 Wegen, bruggen	s	58.814	74.904	74.904	74.904	Akkoord	Als gevolg van het besluit de vervanging van de bruggen met vijf jaar uit te stellen, is het noodzakelijk de huur van de tijdelijke bruggen te verlengen en het onderhoud van de bestaande bruggen weer op te pakken.
17	3	615.1 Wegen, onkruidbestrijding	s	5.000	5.000	5.000	5.000	Akkoord	Met een verlaging van het onderhoudsniveau vindt een besparing op het reguliere onderhoudsbudget plaats. Het verlagen van het niveau heeft negatieve gevolgen voor het algemene straatbeeld in de gemeente Brummen. Het onkruid is nadrukkelijk aanwezig en draagt bij aan een minder verzorgd uiterlijk van de straat (zie tabel).
Verharding-elementverharding-onkruid klinkers									
A+		A	B	C	D				
									
Er is geen onkruid.		Er is weinig onkruid.	Er is redelijk veel onkruid.	Er is veel onkruid.	Er is zeer veel onkruid.				
bedekking voeglengte		bedekking voeglengte	bedekking voeglengte	bedekking voeglengte	bedekking voeglengte				
0 % per 100 m ²		≤ 5 % per 100 m ²	≤ 15 % per 100 m ²	≤ 25 % per 100 m ²	> 25 % per 100 m ²				
hoogte		hoogte	hoogte	hoogte	hoogte				
0 cm per 100 m ²		≤ 10 stuks hoger dan 10cm per 100 m ²	≤ 10 stuks hoger dan 20cm per 100 m ²	≤ 30 stuks hoger dan 30cm per 100 m ²	> 30 stuks hoger dan 30cm per 100 m ²				
pollen		pollen	pollen	pollen	pollen				
0 stuks per 100 m ²		0 stuks per 100 m ²	≤ 100 stuks per 100 m ²	≤ 200 stuks per 100 m ²	> 200 stuks per 100 m ²				
De concrete gevolgen zijn te vinden in de hiernaast afgebeelde beeldmeetlat. Voor tegels en goten gelden dezelfde waarde. Vooral in de goten en weinig belopen trottoirs komt het onkruid hoog te staan.									
18	3	615.4 Openbare verlichting	s	13.216	21.002	31.038	41.074	Akkoord	Tot en met 2015 wordt het regulier onderhoud aan lichtmasten uitgevoerd dat al geregeld is in een aanbesteed bestek. Structurele vervan-

Bijlage 5 – Effecten uitwerking maatregelen Kadernota 2013-2016

Pr .	Nr / productomschrijving	Bezuinigingsvoorstel basispakket	i/s	2013	2014	2015	2016	Uitkomst raad	Toelichting	
									ging van lichtmasten vindt niet plaats. De achterstand in vervanging van verouderde masten en armaturen zal oplopen; de kwaliteit van het areaal zal dus afnemen. Voor de periode vanaf 2016 is een nadere beleidskeuze nodig om te bepalen wat het na te streven kwaliteitsniveau van het areaal zal moeten zijn.	
19	3	615.5 Gladheidbestrijding	Versoberen gladheidbestrijding (kleinere route / ander strooi materiaal)	s	10.000	10.000	10.000	10.000	Akkoord	Om € 10.000 te bezuinigen op gladheid is gekeken naar routing van de strooiroutes. Door de routes aan te passen en alleen nog de hoofdroutes in en naar de dorpen en kernen, de meeste fietsroutes, de busroutes, de schoolroutes en wijkontsluitingswegen te strooien kan ca. 33% bezuinigd worden op de strooidiensten. Met het minimaliseren van de routes kan de inhuur van personeel/materieel verminderen en kan de nieuwe routing grotendeels door de eigen dienst worden uitgevoerd. Met deze minimalisering voldoen we aan onze inspanningsverplichting volgens ons beheersplan. In tijden van extreme sneeuwval wordt er niet meer gestrooid in de woonstraten (geen fase 3 meer).
20	3	616.2 Verkeersregelinstallaties	VRI overdragen aan provincie	s	pm	pm	pm	pm	Akkoord	Gesprekken hierover met de provincie moeten nog worden opgestart. Daaruit moet blijken of de provincie bereid is het beheer over te nemen en tegen welke kosten. Op basis van deze informatie kan een definitief besluit worden genomen.
21	3	616.3 Verkeers- en straatnaamborden	Minimaliseren aantal verkeers- en straatnaamborden (tenzij betaald via centrum- / parkmanagement)	s			3.000	3.000	Akkoord	Onderzoek naar de mogelijkheden tot het minimaliseren van het aantal verkeersborden en het uitvoeringsplan worden in de tweede helft van 2012 opgestart. Voorlopige inschatting is er vanaf 2015 de vervanging van verkeersborden met 20 % verminderd kan worden. Definitief percentage is pas bekend na van het vaststellen van het uitvoeringsplan.
22	3	617.0 Monumentensubsidies	Beëindigen monumentensubsidies / opheffen reserve / beëindigen monumentencommissie (integreren in CRK)	s		34.043	34.043	34.043	Akkoord	Bij opheffing van de bestemmingsreserve per 31 december 2012 (zie raadsvoorstel september m.b.t. begroting 2012) zullen geen middelen meer aanwezig om monumenten te renoveren vanuit gemeentegelden. De verordening zal ingetrokken moeten worden.
23	3	621.0 Milieubeheer	Geen verdere stortingen in duurzaamheidsfonds	s	39.592	139.592	139.592	100.900	Akkoord, motie 16	De Agenda voor de toekomstvisie is nagenoeg gereed. Deze agenda laat zien waar de toekomstvisie over moet gaan. Wat belangrijk wordt gevonden voor de toekomst van Brummen. De Agenda is het resultaat van een interactief traject met inwoners, lokale partners, netwerk, denktank en gemeentelijke organisatie in de eerste helft van 2012. Parallel aan de ontwikkeling van de toekomstvisie wordt een uitvoeringsprogramma opgesteld. De eerste versie van dit uitvoeringsprogramma wordt met de Agenda in september aan het college aangeboden. Dit programma laat zien wat het bestuur belangrijk vindt om de komende jaren te gaan doen. En welke prioriteiten en budgetten worden toegekend. [Motie 16 betreft in stand houden duurzaamheidsbeleid.]

Bijlage 5 – Effecten uitwerking maatregelen Kadernota 2013-2016

	Pr .	Nr / productomschrijving	Bezuinigingsvoorstel basispakket	i/s	2013	2014	2015	2016	Uitkomst raad	Toelichting
24	3	622.1 Kernen en dorpen (groenbeheer)	Versoberen van groenen boombeheer	s	35.000	147.000	67.000	67.000	Akkoord	<p>Dit voorstel omvat drie onderdelen.</p> <p>1) Gemeente voert het roekenbeschermingsplan niet meer uit (€ 5.000). Het verjagen van de roek op overlastlocaties zal volledig door omwonenden/belanghebbenden uitgevoerd en gefinancierd moeten worden. Ook kunnen de gewenste lange termijn locaties niet meer worden ontwikkeld en/of beschermd. Gemeente blijft als ontheffingshouder verantwoordelijk voor de uitvoering en de rapportages naar het ministerie.</p> <p>2) Boombeheer voor vijf jaar versoberen (€ 23.000). Alleen de snoei van jonge bomen en het verwijderen van risicovolle takken en het kappen van gevaarlijke bomen wordt nog uitgevoerd. Als gevolg hiervan is er een grotere kans op schadeclaims of ongevallen door vallende takken/bomen en meer overlast van bomen bij omwonenden. Voor de periode na 2016 is een nadere beleidskeuze nodig om te bepalen wat het na te streven niveau van boomonderhoud zal moeten zijn.</p> <p>3) Het bosbeheer niet meer financieel ondersteunen (€ 7.000). Er vindt dan geen structureel beheer van de bossen meer plaats. Hierdoor worden de bossen niet meer conform het beheerplan gedund. Bij de dunningen wordt gestuurd op het vergroten van de natuurwaarden en het versterken van de stabiliteit van het bos. Aan de randen met bebouwing en bij recreatieve paden kan overlast ontstaan door laag hangende takken. Ook kunnen er gevaarlijke situaties ontstaan door dat dode of gevaarlijke bomen niet meer worden verwijderd. De bospaden worden ook niet meer onderhouden.</p>
25	3	672.0 Begraafplaatsen	Begraafplaatsen: Onderzoek Brummen (2013) ca 10 jaar uitstellen (eerst nieuwe ruimte opgebruiken)	i	30.000				Akkoord	<p>Het onderzoek naar rechthebbenden van oude graven op de begraafplaats in Brummen, waarvan geen contactgegevens meer bij de gemeente bekend zijn, wordt uitgesteld tot de begraafmogelijkheid op de begraafplaats in het geding dreigt te raken. Vooralsnog is er ruimte om nog ongeveer vijftien jaar te begraven. Gezien de duur van het onderzoek is uitstel met tien jaar mogelijk.</p>
26	3	672.1 Grafdelven	Begraaftarieven verhogen	s	20.800	20.800	20.800	20.800	Akkoord	<p>Het begraaftarief is momenteel als activiteit kostendekkend. Het tarief is echter beduidend lager dan de tarieven die gehanteerd worden bij de buurgemeenten. Door het begraaftarief te verhogen van € 703 naar € 1.103 per begraaf-</p>

Bijlage 5 – Effecten uitwerking maatregelen Kadernota 2013-2016

Pr	Nr / productomschrijving	Bezuinigingsvoorstel basispakket	i/s	2013	2014	2015	2016	Uitkomst raad	Toelichting
									fenis, wordt aangesloten bij de tarieven van o.a. Rheden en Zutphen. Het totale beheer van de begraafplaatsen wordt daarmee iets meer kostendekkend aangezien de tarieven voor de grafrechten de totale kosten voor het beheer van de begraafplaatsen niet kunnen dekken (grote hoeveelheid graven met grafrechten voor onbepaalde tijd waar geen inkomsten uit komen; de grafrechten zijn regionaal gezien al op maat). De leges worden in 2013 aangepast.
27	4	630.3 Participatiebeleid				50.000	50.000	Akkoord	Er zijn gesprekken met Delta en met de huidige uitvoerder gericht op overname van de schoonmaakwerkzaamheden in De Bhoele per 1 januari 2013. Bij aanbestedingen van diensten en werken boven de € 200.000 worden sociale eisen opgenomen, met als maximale norm 5% van de projectsom of 10% van de loonsom. Wanneer een opdrachtnemer een uitkeringsgerechtigde in dienst neemt levert dat de gemeente Brummen een voordeel van ongeveer € 14.000 per persoon. Bij de aanbesteding van het IHP is het voornemen om de eisen niet dwingend voor te schrijven maar in het bestek op te nemen bij de gunningcriteria. Aanvullend zullen opdrachten van diensten, die op het werkterrein van de sociale werkvoorziening liggen, aan de sociale werkvoorziening verstrekt worden. Deze opdrachtverstrekkingen dragen positief bij aan het exploitatieresultaat van de Gemeenschappelijke Regeling voor Delta. De gemeente Brummen beperkt hiermee haar financiële bijdrage in de tekorten van de GR Delta.
28	4	631.1 Minimabeleid		65.844	65.844	65.844	65.844	Akkoord	De kosten worden beschouwd als perceptiekosten en worden daarom meegenomen in de tariefbepaling voor de afvalstoffenheffing. Dit heeft geen gevolgen voor de gebruikers van het minimabeleid.
29	5	668.8 Sociale samenhang en leefbaarheid		pm	pm	pm	pm	Akkoord	Dit is een bespreekpunt in het bestuurlijk overleg met de SWB. De productvraag aan SWB is ondergebracht in aandachtsvelden Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo), waarbij het oude welzijnswerk is komen te vervallen. Met SWB vindt structureel overleg plaats over de gevolgen van ontwikkelingen in wetgeving (transities in het sociale domein) voor de rol en werkwijze van SWB. Bij nieuwe taken wordt gekeken naar de component regionaal-lokaal, de kosten en de maatschappelijke wensen. S WB heeft ten behoeve van de uitvoering van nieuwe taken een koersdocument opgesteld.
30	5	671.2 Gehandicapten / parkeerplaatsen en		2.500	2.500	2.500	2.500	Akkoord	<i>Gehandicapten parkeerplaatsen</i> Deze worden privaatrechtelijk in behandeling genomen en 100% kos-

Bijlage 5 – Effecten uitwerking maatregelen Kadernota 2013-2016

Pr	Nr / productomschrijving	Bezuinigingsvoorstel basispakket	i/s	2013	2014	2015	2016	Uitkomst raad	Toelichting	
	kaarten								tendekend afgerekend met de belanghebbende. De benodigde publiekrechtelijke vergunning wordt ook kostendekend in rekening gebracht. <i>Gehandicaptenparkeerkaart</i> Kosten aanvraag gehandicaptenparkeerkaart bedragen in 2012 € 42,00. Met dit tarief hebben we de kosten voor het verstrekken van de parkeerkaart volledig gedekt. Wat tot nu toe niet gedekt wordt, zijn de kosten van de (soms) verplichte medische keuring. Deze komen op dit moment voor rekening van de gemeente. Bij ongeveer 50% van de aanvragen moet de keuringsarts ingeschakeld worden. Het doorbelasten van de kosten van de arts zou tot € 2.500 per jaar kunnen besparen op de post medische adviezen GPK's, afhankelijk van het aantal aanvragen.	
31	6	643.0 Lokaal onderwijsbeleid, algemeen	Afschaffen bovenwettelijke vergoedingen	s	1.000	2.000	2.000	2.000	Akkoord	Dit betreft het afschaffen van € 2.000 per jaar voor het organiseren van een brede schooldag. In de lokale educatieve agenda is hierover afgesproken dat de gezamenlijke partijen dit bedrag jaarlijks kunnen aanvragen voor het organiseren van een brede schooldag. Dit gebeurt, ondanks herhaaldelijk verzoek, al jaren niet. Vanaf het jaar 2013 kan dit structureel bezuinigd worden. Verdere actie: bij evaluatie van lokale educatieve agenda in september 2012 deze bezuiniging aankondigen.
32	6	642.1 Lokaal onderwijsbeleid, huisvesting	IHP: één cluster (Pancratius/Wilhelmina) minder en investering conform landelijke basisnorm	s		277.000	277.000	343.000	Akkoord	De bezuinigingen binnen het IHP zijn gebaseerd op de onderstaande voorstellen. <i>De clusterschool Pancratius/ Wilhelmina wordt niet gerealiseerd.</i> Dit heeft gevolgen voor de bestaande schoolgebouwen. Ten aanzien van de Pancratiuschool is budget voor noodzakelijke aanpassingen beschikbaar. Voor de Wilhelminaschool wordt in een basisniveau van onderhoudskwaliteit voorzien. Bij de Johanna Huiskampschool heeft recent nieuwbouw plaatsgevonden. Een beperkte uitbreiding of inpandige verbouwing is wel noodzakelijk ten behoeve van de bedrijfsvoering van de school. Voor deze uitbreiding/ aanpassing is een budget van € 575.675 beschikbaar. <i>De investering voor realisatie van de drie clusterscholen wordt bijgesteld naar de wettelijke normbedragen 2012.</i> De plafondbedragen in de gunningleidraad worden op basis van de normbedragen bijgesteld. Binnen de normbedragen en plafondbedragen is de bouw van een eventuele gymzaal bij het scholencluster De Enk/ C van Leeuwen niet betrokken, hiervoor is een apart budget beschikbaar à € 950.000. Dit budget voorziet tevens in de inrichtingskosten van de zaal. Bij realisatie van de nieuwe scholenclusters wordt de openbare ruimte opnieuw aangelegd. Voor de drie clusters is een gezamenlijk budget

Bijlage 5 – Effecten uitwerking maatregelen Kadernota 2013-2016

Pr	Nr / productomschrijving	Bezuinigingsvoorstel basispakket	i/s	2013	2014	2015	2016	Uitkomst raad	Toelichting	
									<p>van € 450.000 beschikbaar. Inde begroting is rekening gehouden met sloopkosten voor De Springveer en de gymlokalen aan de Smeestraat en de Lorentzstraat. Ten behoeve van de realisatie van het scholencluster Krullevaar/ Oecumenisch is een grondaankoop binnen het plangebied Elzenbos noodzakelijk. Verminderingen in het aantal m2 grond voor het IHP worden verwerkt door verhoging van de voorziening risico's bouwgrond.</p> <p><i>Er vindt geen voorinvestering plaats ten behoeve van kinderopvang.</i> Kinderopvang laat in het kader van demografische ontwikkeling een dalende lijn zien. Op basis hiervan is het realiseren van veel ruimte voor kinderopvang niet gewenst. Richting schoolbesturen is aangegeven, dat indien zij kinderopvang wensen binnen hun scholencluster, dat dit door een derde partij gefinancierd dient te worden.</p> <p><i>Herziening bestemmingsplannen</i> Binnen het project was geen rekening gehouden met de herziening van de bestemmingsplannen en de onderzoeken welke hiervoor noodzakelijk zijn. De kosten die hieruit voortvloeien (maar niet eventuele vergoedingen voor planschade) worden ten laste van het budget voor externe begeleiding van het IHP gebracht.</p>	
33	6	647.0 Muziekonderwijs	Nieuwe invulling muziekonderwijs	s	35.000	35.000	35.000	35.000	Akkoord, motie 07+14	De dienstverleningsovereenkomst voor AMV-lessen met Musica Allegra stopt op 1 september 2012. Vanaf dat moment worden er geen AMV-lessen meer verzorgd voor het basisonderwijs. Er volgt overleg met muziekverenigingen, in lijn met motie 7 (muziekverenigingen actief betrekken bij muziekonderwijs) bij de kadernota. Dit overleg is erop gericht met de muziekverenigingen te zoeken naar mogelijkheden om hen te laten bijdragen aan de muzikale vorming in het basisonderwijs. [Motie 14 betreft verenigingsleven: bezuinigingen nog eens op zijn merites beoordelen en een andere aanpak bij de begroting 2013.]
34	6	664.0 Welzijnsaccommodaties	Geen gemeentelijke bijdrage in MFC / Kulturhus in Eerbeek (bestaande voorzieningen aanwezig)	s		30.000	30.000	30.000	Akkoord	Op dit moment wordt de haalbaarheid van een dergelijke voorziening in het centrum van Eerbeek onderzocht. Daartoe vinden gesprekken plaats met de SWB, bibliotheek en de eerstelijnszorg in Eerbeek (huisartsen en apotheek). In het laatste kwartaal van 2012 zal moeten blijken of dit haalbaar is, ook zonder financiële bijdrage van de gemeente Brummen.
35	7	515.0 Gebouwenbeheer, algemeen	Vlaggen op de twee kerktorens op feestdagen en verjaardagen koninklijk huis.	s	3.000	3.000	3.000	3.000	Akkoord	Door deze maatregel zal er op feestdagen en verjaardagen van het koninklijk huis niet meer worden gevlagd op de kerktorens in Hall en Brummen.

Bijlage 5 – Effecten uitwerking maatregelen Kadernota 2013-2016

	Pr	Nr / productomschrijving	Bezuinigingsvoorstel basispakket	i/s	2013	2014	2015	2016	Uitkomst raad	Toelichting
36	7	508.0 Gebouwenbeheer, algemeen	Storting in voorziening gebouwenbeheer, voorziening staat nu 1,1 milj positief. Jaarlijks storting van € 250.000. Gezien de verwachte uitgaven is het verantwoord van 2013 t/m 2016 per jaar € 100.000 minder te storten.	s	100.000	100.000	100.000	100.000	Akkoord	De uitvoering van het gebouwenbeheer wordt vooralsnog niet beïnvloed door het afbouwen van de voorziening. Door uit- of afstellen van onderhoud aan (af te stoten) gebouwen is de afgelopen jaren de voorziening gegroeid. Aan de noodzakelijke verplichtingen, conform het beheerplan kan blijven worden voldaan.
37	7	5.07.2 Werkplaatsen	Uitbreiding Arnhemsestraat stilleggen en opslag Eerbeek blijven gebruiken voor gladheid	s	5.000	5.000	5.000	5.000	Akkoord	Op het gemeentelijk opslagterrein aan de Arnhemsestraat wordt de geplande nieuwbouw van een zoutloods vooralsnog niet gerealiseerd, uitstel tot 2017. De gladheidbestrijding blijft hierdoor vooralsnog vanuit Eerbeek plaats vinden.
38	1/ 7	601.4 en 604.3 Organisatiebeleid / Beleidsondersteuning afdelingen	Maatregelen mbt apparaatkosten, werkwijze organisatie, uitbesteding/samenwerking, versoberen secundaire arbeidsvoorwaarden. Alle werkprocessen vereenvoudigen (bijv. middels LEAN, maximaal delegeren en mandateren).	s					Akkoord, zie motie 05	Zie regel 59 basispakket. [Motie 5 betreft organisatiebeleid: meer samenwerking en/of uitbesteding en verder vereenvoudigen van werkprocessen.]
39	7	514.0 Archiefzaken	Abonnementen / lidmaatschappen herzien	s	10.000	10.000	10.000	10.000	Akkoord	De voorbereiding van deze maatregel is al in 2012 gestart.
40	7	681.0 Belastingen	OZB: verhogen alle belastingtarieven (woningen) Nb: betreft opbrengstverhoging en komt bovenop inflatiecorrectie	s	100.000	100.000	100.000	100.000	Akkoord	Voor de ozb-woningen kennen we sinds enige jaren alleen nog maar de eigenarenheffing; de gebruikersheffing is wettelijk afgeschaft. Op dit moment is de opbrengst van dit gedeelte van de ozb € 2 miljoen. Rekening houdend met het feit dat de opbrengst met ingang van 2013 moet stijgen met een bedrag van € 100.000 betekent dit, op basis van de huidige woz-waarden, een stijging van 5%. Echter gezien het feit dat wij de komende maanden alle woningen opnieuw gaan taxeren en dat de waarden naar verwachting zullen dalen, zal de uiteindelijke tariefstijging hoger uitkomen. Voor de zuiverheid moeten we dus niet spreken over een 'tariefstijging' doch over een 'opbrengststijging'. Bij de belastingvoorstellen voor 2013 (planning: oktober/ november 2012 beschikbaar) wordt bij de doorberekening van de tarieven en de nieuwe woz-waarden, rekening gehouden met de vereiste meeropbrengst (excl. inflatiecorrectie).

Bijlage 5 – Effecten uitwerking maatregelen Kadernota 2013-2016

	Pr .	Nr / productomschrijving	Bezuinigingsvoorstel basispakket	i/ s	2013	2014	2015	2016	Uitkomst raad	Toelichting
41	7	509.0 Saldo kostenplaatsen	Goedkoper wagenpark	s	9.343	13.080	13.505	51.627	Akkoord	De vervanging van het gemeentelijk wagenpark wordt met vier jaar uitgesteld. Hierdoor vindt er een besparing op de kapitaallasten plaats. Verwacht mag worden dat de onderhoudskosten per wagen wel zullen toenemen.
42	3	620 - Afvalverwijdering	Rommelmarktsubsidie afschaffen. <i>NB Dit loopt budgettair via de bestemmingsreserve Afvalstoffenheffing.</i>	s					Akkoord	De bijdrage in de storkosten van € 200 per aangemelde rommelmarkt wordt afgeschaft. Het betreft jaarlijks vier à vijf rommelmarkten. Het betekent een besparing die ten gunste komt van het afvalfonds en een besparing betekent op de afvalstoffenheffing (ca € 0,11/huishouden). De rommelmarkten krijgen hierdoor te maken met extra kosten.
43	3	620 - Afvalverwijdering	Evenementencontainers in rekening brengen. <i>NB Dit loopt budgettair via de bestemmingsreserve Afvalstoffenheffing.</i>	s					Akkoord	Evenementencontainers kunnen tot nu toe kosteloos worden aangevraagd om het afval bij evenementen af te voeren. Per jaar worden zo'n 750 containers aangevraagd. De gemeente levert de containers voor evenementen variërend van een buurtbarbecue tot een kermis. Het idee hierachter is zwerfvuil in de buitenruimte te voorkomen en de organisatie van evenementen te ondersteunen. Door een bedrag te vragen voor het leveren en ledigen van de containers wordt er recht gedaan aan de gedachte "de vervuiler betaalt". Het tarief per container komt overeen met het tarief van de lediging van een 240 l (grijze) container (in 2012 € 6,61 per lediging). De organisatie van een evenement heeft de keuze evenementencontainers aan te vragen of zelf het ruimen van het afval te organiseren.
44	2	622.2 Landsch. beplanting en bossen	Afzien van dassentunnel (mjb 2013-2016)	s	2.854	3.854	3.854	3.854	Akkoord	Bij de besluitvorming over de realisatie van de gemeentelijke opslag aan de Arnhemsestraat heeft de gemeenteraad besloten de locatie passeerbaar te maken voor dassen en andere dieren. Dit wordt opgelost door ruimte te maken onder het hekwerk van de werf en niet via een dassentunnel. De Provincie is gevraagd bij een toekomstige aanpassing van de N348 wel een faunapassage in te passen.
56	2	613.0 Bouwgrondexploitatie	Investeringen in Lombok en Elzenbos stopzetten (met name retentievoorziening / m.u.v. noodzakelijke BWRM).	s	30.000	30.000	30.000	30.000	Akkoord	De retentievoorziening Elzenbos wordt anders uitgevoerd. Besparing (geen retentievoorziening) € 700.000, maar wel kosten voor andere voorzieningen (€ 100.000). Per saldo een besparing van € 600.000 binnen het project Elzenbos. Daardoor kan de jaarlijkse toevoeging aan de voorziening bouwgrondrisico's met € 30.000 worden verlaagd (5% van € 600.000).
57	1		Aanvullende bezuiniging op balieverkopen (motie 1)	S					Akkoord	Motie 1 (balieverkopen) betreft bij voorbeeld beperking van vrije inloop en toename van werken op afspraak. Zie regel 4 hierboven voor de uitwerking.

Bijlage 5 – Effecten uitwerking maatregelen Kadernota 2013-2016

	Pr .	Nr / productomschrijving	Bezuinigingsvoorstel basispakket	i/ s	2013	2014	2015	2016	Uitkomst raad	Toelichting
58	2		Centrumplan Brummen (motie 2): verdere gesprekken met betrokken marktpartijen	l					Akkoord	Dit is onderdeel van de bestaande praktijk en wordt voortgezet.
59			Organisatie beleid taakstelling 2013 50.000, 2014 100.000, 2015 150000, 2016 200.000 (motie 5)	s	55.000	125.000	175.000	225.000	Akkoord	<p>Dit betreft een minimale taakstelling die moet worden bereikt door middel van maximale samenwerking, een andere manier van werken, de vereenvoudiging van processen en uitbesteding van werkzaamheden.</p> <p>Motie 5 over organisatiebeleid (meer samenwerking en/of uitbesteding en verder vereenvoudigen van werkprocessen) sluit inhoudelijk aan op regels 38 uit het basispakket en regel 37 uit het aanvullend pakket. Ook motie 17 (maximale soberheid en redelijke taakstelling ICT) is hier onlosmakelijk mee verbonden, net als regel 1 uit het basispakket (college van B&W: taakstelling op ondersteuning en voorzieningen). Waar mogelijk worden maatregelen meteen doorgevoerd.</p> <p>De tweede helft van 2012 wordt gebruikt om een omvattende en coherente benadering te formuleren en te plannen. Dit is nodig omdat kruiseffecten met andere maatregelen uit deze bezuinigingspakketten nu nog onvoldoende kunnen worden bepaald. Het college zal op basis van een plan van aanpak een besluit nemen over invulling van deze maatregelen.</p> <p>Er zijn de volgende denkrichtingen: minimaliseren inhuur, organisatieontwikkeling meer baseren op efficiënte bedrijfsvoering, beperken (juridische) second opinions, scherper inkopen, nog meer digitaliseren van werkprocessen, flexibeler gebruik van ruimte, slankere wijze van controleren en rapporteren, kortere betaaltermijnen en snellere invordering, versobering van secundaire arbeidsvoorwaarden, uitbesteding van werkzaamheden, besparen op automatisering, intensiever samenwerken.</p>
60			Maximale soberheid en redelijke taakstelling ICT (motie 17)	s					Akkoord	Zie regel 59.

Bijlage 5 – Effecten uitwerking maatregelen Kadernota 2013-2016

c. Aanvullend pakket

Betreft de onderwerpen voorzien van concrete financiële gegevens; verwerkt in de concept-programmabegroting

Pr	Nr / productomschrijving	Bezuinigingsvoorstel aanvullend pakket (verwerkt)	i/s	2013	2014	2015	2016	Uitkomst raad	Toelichting
1	1	601.1 College van B&W	s		28.000	37.000	37.000	Geen raadsbesluit	Het aantal wethouders is het gevolg van keuzes na verkiezingen en in formatiebesprekingen tussen politieke partijen.
4	1	607.3 Bezwaren	s				2.000	Geen raadsbesluit	<p>Een bestuursorgaan is verplicht een bezwaarde te horen, voordat een beslissing op bezwaar wordt genomen.</p> <p>In de Algemene wet bestuurrecht is aangegeven dat een adviescommissie kan worden ingesteld. In de Awb ook bepaald aan welke eisen de commissie moet voldoen. Doormiddel van een commissie wordt vakspecialistische kennis aangetrokken en ze zijn onafhankelijk</p> <p>Bezuinigen op de bezwaarschriftencommissie is pas goed mogelijk vanaf 2016: de commissieleden zijn tot en met 2015 benoemd. Voorgesteld wordt om vanaf 2016 te besparen op de kosten van de commissie door bij zittingen slechts met drie (het minimum) in plaats van vier aanwezige leden te horen. Het risico op uitval van zittingen door ziekte of verhindering kan worden voorkomen door te werken met een reservelid. Verder is versoering van de reiskostenvergoeding een mogelijkheid.</p> <p>De vergoeding die de leden voor hun werk krijgen is al beperkt gezien de hoeveelheid werk die er tegenover staat, dus in dat opzicht is geen oplossing vindbaar. Wel wordt vast de stap genomen om de vergoedingen niet meer jaarlijks te indexeren.</p> <p>Er zijn twee andere opties voor het horen: (1) door het bestuursorgaan zelf of (2) door één of meerdere ambtenaren.</p> <p>(1) Het horen kan uitgevoerd worden door het bestuursorgaan door of namens wie het primaire besluit is genomen. Dit kan in dat geval een vertegenwoordiging van het college of de raad zijn, of bij een besluit van de burgemeester door de burgemeester.</p> <p>(2) Het horen kan worden uitgevoerd door een medewerker wiens functie het is om bezwaarschriften te behandelen of (lastiger bij een kleinere gemeente) het kan als een onderdeel van de functie van alle daartoe in aanmerking komende medewerkers worden opgenomen. Het horen dient te gebeuren door iemand die niet bij de besluitvorming van het primaire besluit is betrokken.</p>

Bijlage 5 – Effecten uitwerking maatregelen Kadernota 2013-2016

	Pr.	Nr / productomschrijving	Bezuinigingsvoorstel aanvullend pakket (verwerkt)	i/s	2013	2014	2015	2016	Uitkomst raad	Toelichting
										Naar verwachting zouden de opties van horen door het bestuursorgaan of horen door medewerkers leiden tot opleidingskosten, uitbreiding van juridische ondersteuning, extra beroepsprocedures en mogelijk meer imagoschade. Ook is de objectiviteit in het geding, of in ieder geval het beeld dat de bezwaarmaker daar over heeft. Hierdoor ontstaan mogelijk vaker een beroepsprocedure na het bezwaartraject. Gezien het bovenstaande en de financiële consequenties daarvan, is een bezwaarschriftencommissie met externe leden welbeschouwd een (ook financieel) gunstige oplossing voor de wettelijke plicht om een bezwaarde te horen.
6	1	652.2 Brandbestrijding	Extra bezuinigingspakket brandweer cluster IJsselstreek	s	4.191	29.791	65.675	105.985	Geen raadsbesluit	Zie ook regel 2 uit het basispakket. Binnen de bestuurscommissie brandweer IJsselstreek is besproken dat er in het uitgewerkte plan verschillende scenario's worden voorgelegd. Deze scenario's laten een verschillend niveau van brandveiligheid zien waaraan ook verschillende kosten zijn verbonden. Voor de gemeente Brummen houdt dit in dat de hoogte van de besparing afhankelijk is van de keuze voor een bepaald scenario. De komende maanden worden de scenario's zowel inhoudelijk als financieel verder uitgewerkt. Daarom kan op dit moment nog niet worden aangegeven wat de hoogte van de besparing zal zijn en of dit overeenkomt met de taakstelling uit de kadernota.
14	2	670.0 Recreatieterreinen	Speeltoestellen: afgeschreven toestellen niet meer vervangen - Aansluiten op ontwikkeling mbt bestemmingsreserve	s	29.041	29.041	29.041	29.041	Geen raadsbesluit	Het vervallen van de bestemmingsreserve en de daar op volgende bezuiniging op het jaarlijks vervangingsbudget heeft als gevolg dat speeltoestellen niet meer worden vervangen. Het gevolg is dat er minder voorzieningen voor de jeugd aanwezig zijn, de kinderen minder gaan bewegen en minder sociale contacten op doen. Voor de oudere leeftijdscategorie kan dit leiden tot meer vandalisme in de openbare ruimte. De verplichte veiligheidsinspectie en het onderhoud van de speeltoestellen blijft bestaan.
15	2	670.0 Recreatieterreinen	Afbouwen vergoeding park 't Goor	s		4.005	4.005	4.005	Geen raadsbesluit	Er is overleg met de Stichting Vrienden van 't Goor over het doen voortbestaan van de dierenweide zonder de gemeentelijke bijdrage.
18	3	614.2 Riolen algemeen	Structureel versoberen van regulier jaarlijks terugkerend onderhoud aan riolen en straatkolken. o.a. het verlagen van de reinigingscycli. Voorstel is 1 jaarschijf geen onderhoud uit te voeren,	s					Geen raadsbesluit	Door minder vaak onderhoud uit te voeren aan het rioelstelsel en minder vaak rioolinspecties uit te voeren wordt een bezuiniging gehaald van € 30.000 per 2 jaar. Dit is geen lastenverlichting voor gemeente maar voor burgers. Door de frequentie van het reinigen van hoofdriolen en kolken te verlagen zal er meer vuil in het rioelstelsel achterblijven. Bij de

Bijlage 5 – Effecten uitwerking maatregelen Kadernota 2013-2016

Pr.	Nr / productomschrijving	Bezuinigingsvoorstel aanvullend pakket (verwerkt)	i/s	2013	2014	2015	2016	Uitkomst raad	Toelichting
		<p>muv calamiteitenonderhoud en de ander jaarschijf het reguliere programma uit te voeren. Dit moet dan in afwijking op de regeling betreffende rioolrechten die bepaalt dat vrijval van uitgaven tot lagere rechten leidt.</p> <p><i>NB Dit loopt budgettair via de bestemmingsreserve Rioolheffing.</i></p>							<p>eerstvolgende onderhoudsbeurt zal er meer vuil uit het rioolstelsel verwijderd moeten worden (hoeveelheid af te voeren slib blijft gelijk). Door verlaging van de onderhoudsfrequentie kunnen er meer verstoppingen van rioolstrengen of pompstoringen ontstaan. Doordat rioolpompen meer slib en vervuiling gaan verpompen zal de slijtage en uitval van de pompen groter zijn. Dit zal op langere termijn merkbaar zijn.</p> <p>Door de frequentie van het inspecteren van het riool te verlagen wordt de onderhoudstoestand van het rioolstelsel minder/laten inzichtelijk. Het opstellen van vervangingsplanning vindt mogelijk plaats op basis van verouderde gegevens.</p>
19	3	615.0 Wegen algemeen	s	3.760	3.760	3.760	3.760	Geen raadsbesluit	<p>Het is mogelijk het beheer van groenvoorzieningen of abri's kosteloos te laten uitvoeren in ruil voor de mogelijkheid tot het maken van reclame. De consequentie van dit voorstel is dat de huidige APV en mogelijk bestemmingsplannen dan hierop zullen moeten worden aangepast.</p> <p>Verkend zal worden in hoeverre bedrijven geïnteresseerd zijn om van deze reclame-uitingen gebruik te maken.</p>
20	3	620.4 Reiniging van wegen	s					Geen raadsbesluit	<p>Het vegen van wegen wordt nu op B-niveau uitgevoerd. Dat betekent dat er beperkte hoeveelheid vuil op straat mag liggen zoals zwerfvuil en bloesem. Door te bezuinigen op het reinigen van wegen kan een besparing van € 20.000 per jaar gehaald worden. Dit is geen lastenverlichting voor gemeente maar voor burgers. Het gevolg is wel dat het straatbeeld beduidend slechter wordt. Er mag dan 150% meer vuil op straat liggen dan bij B-niveau. Het gevolg van de bezuiniging zal zijn dat er meer vuil in de straatkolken stroomt, er een grotere voedingsbodem voor onkruiden op de verharding aanwezig is. Ook kunnen kolken na een hevige regelval eerder verstopt raken.</p>
21	3	620.3 Openbare reiniging	s					Geen raadsbesluit	<p>Het ruimen van zwerfvuil in de openbare ruimte is momenteel uitbesteed aan Delta Zutphen. Binnen de bebouwde kom wordt op basis van beeldkwaliteit onderhouden (B-niveau). Buiten de bebouwde kom wordt twee keer per jaar zwerfvuil geruimd. Door minder zwerfvuil te ruimen wordt bespaard op de inzamelingskosten.</p> <p>Het straatbeeld wordt echter beduidend vuiler. Door bewoners aan te spreken kan de hoeveelheid aanwezig zwerfvuil wellicht door zelfwerkzaamheid verminderd worden. De beschikbaarheid van werk voor Delta de bijbehorende inkomsten nemen af.</p>
22	3	622.1 Kernen en dorpen (groenbeheer)	s	40.000	40.000	40.000	40.000	Geen raadsbesluit	<p>Het onkruid in de plantsoenen wordt momenteel onderhouden op B-niveau. Door het onderhoudsniveau te verlagen kan er een besparing van € 40.000 behaald worden. Dit zal zich vertalen door de aanwezigheid van nadrukkelijk meer onkruid in de plantsoe-</p>

Bijlage 5 – Effecten uitwerking maatregelen Kadernota 2013-2016

	Pr	Nr / productomschrijving	Bezuinigingsvoorstel aanvullend pakket (verwerkt)	i/s	2013	2014	2015	2016	Uitkomst raad	Toelichting
										nen. Een groot deel van het jaar zal het plantsoen er slecht verzorgd uit zien en het risico bestaat dat plantsoenen overwoekerd raken en het onkruid niet meer te verwijderen is. Het onderhoud wordt momenteel voor 90% uitgevoerd door Delta. Met Delta zal nader overleg gevoerd worden over de daadwerkelijke uitvoering van deze bezuiniging.
23	3	622.1 Kernen en dorpen (groenbeheer)	Bloembakken/zomergoed/violen opheffen	s	2.000	2.000	2.000	2.000	Geen raadsbesluit	Het opheffen van de bloembakken heeft minder groene verfraaiing in de dorpscentra als gevolg (met potentieel effect op uitstraling/toerisme). In april 2012 is een zelfwerkzaamheid afspraak gemaakt met de ondernemersvereniging Eerbeek over het inplanten en onderhouden van de bloembakken in de Stuyvenburchstraat. Ook in Brummen is er een initiatief van wijkraad en ondernemersvereniging.
24	3	622.1 Kernen en dorpen (groenbeheer)	Bladinzameling door eigen dienst ipv uitbesteden aan Delta ivm vrijvallen uren	s	pm	30.000	30.000	30.000	Geen raadsbesluit	Wanneer we de bladinzameling door de eigen dienst laten doen in plaats van door Delta heeft dit vooral gevolgen voor de hoeveelheid werk en inkomen van Delta. De uren die vrijvallen door het minder snoeien van bomen door de buitendienst kunnen gebruikt worden voor de bladinzameling.
25	3	622.2 Landschappelijke beplanting en bossen	Eikenprocessierups: niet meer bestrijden; alleen waarschuwen	s	31.118	31.118	31.118	31.118	Geen raadsbesluit	De eikenprocessierups niet meer bestrijden bespaart € 31.118. Inwoners en recreanten worden alleen door middel van waarschuwingsborden en krantenberichten geattendeerd op de aanwezigheid van de rups. Er is een grote kans dat er meer overlast wordt ondervonden van de rups. Meer mensen kunnen last krijgen van gezondheidsklachten zoals jeuk, huiduitslag en irritatie aan ogen of luchtwegen. Een benadeelde kan wellicht schade claimen op basis van artikel 6:162 Burgerlijk Wetboek (onrechtmatige daad) omdat de gemeente niet kan aantonen dat er op een zorgvuldige wijze bestrijding heeft plaatsgevonden.
26	3	622.2 Landschappelijke beplanting en bossen	Landschapssubsidie stoppen (of financieren vanuit Ligt op groen)	s	8.000	8.000	8.000	8.000	Geen raadsbesluit	Landschapssubsidie stoppen bespaart € 8.000. Hierdoor kan het landschapsbeheerplan niet meer verder worden uitgevoerd. Zonder gemeentelijke cofinanciering (15%) komt men niet in aanmerking voor provinciale subsidie (75%) voor het aanleggen van landschapselementen. Particulieren betalen een eigenbijdrage van 10 %. Er zal gekeken worden of cofinanciering middels het Ligt op groen fonds mogelijk is. De provincie is op dit moment een nieuw subsidiestelsel aan het opstellen, waarschijnlijk is vanaf 2013 geen cofinanciering meer noodzakelijk (50% provincie en 50% privaat is dan mogelijk).

Bijlage 5 – Effecten uitwerking maatregelen Kadernota 2013-2016

	Pr .	Nr / productomschrijving	Bezuinigingsvoorstel aanvullend pakket (verwerkt)	i/s	2013	2014	2015	2016	Uitkomst raad	Toelichting
27	3	672.0 Begraafplaatsen	Begraafplaatsen: Vrijkomende graven Begraafplaats Eerbeek & Hall niet vooraf ruimen maar graf schudden voor nieuwe begrafenis (waar herinrichting niet aan de orde is)	i				15.000	Geen raadsbesluit	<p>Het grootste bezwaar tegen het schudden in plaats van ruimen is vooral ethisch. Willen 'nieuwe' overledenen begraven worden in een graf waar ook het stoffelijk overschot ligt begraven van een onbekende? Bij die situatie kan het huidige stoffelijk overschot in het graf blijven liggen in plaats van te worden herbegraven in een verzamelgraf.</p> <p>Het niet ruimen maar schudden van de vrijgekomen graven op de begraafplaatsen Eerbeek en Hall op de plekken waar herinrichting niet mogelijk is heeft verder weinig effect. Bij het schudden van een graf wordt het stoffelijk overschot dieper in het graf geplaatst. Op deze manier kan er weer twee diep begraven worden in hetzelfde graf. Bij hergebruik van het graf is er meer tijd nodig voor de grafdelving. De kosten daarvoor stijgen, maar dit zijn slechts kleine kosten in vergelijking met een ruiming en de inrichting van een verzamelgraf.</p>
29	4	631.1 Minimabeleid	Minimabeleid maximaal conform wettelijk vereiste + maximale eigen bijdrage. NB: dit betreft niet motie 12 (minimabeleid)	s	35.000	35.000	35.000	35.000	Geen raadsbesluit	Het Rijk heeft besloten de uitkeringen voor de doelgroep minimaabeleid te beperken tot 110 % van de bijstandsnorm. Voorheen was de doelgroep tot 135 %. Dit leidt tot minder uitgaven in het kader van het minimabeleid te Brummen à € 35.000 vanaf 2013.
30	5	668.8 Sociale samenhang en leefbaarheid	Heroriëntatie rol/positie wijkraden	s		10.000	10.000	10.000	Geen raadsbesluit	Vervolgactie: wijkraden moeten hierover schriftelijk geïnformeerd worden. In 2011 is de nota "doel en functioneren wijkraden" door de raad vastgesteld, als onderdeel van de burgerparticipatie. Deze nota is tot stand gekomen na een proces van burgerparticipatie (coproductie). Het kan zijn dat de wijkraden de uitgangspunten uit deze nota willen bijstellen. Mogelijk leidt dit tot extra inzet ambtelijke capaciteit
31	6	642.1 Lokaal onderwijsbeleid, huisvesting	IHP: geen nieuwbouw, wel onderhoud.	s					Motie 11, IHP	De aangenomen motie 11 over het IHP draagt het college op de clustering van scholen voort te zetten, met uitzondering van het cluster Wilhemina/Pancratius. Deze lijn (investeren in drie clusters, zie basispakket, regel 32) is ook verwerkt in het raadsvoorstel m.b.t. de effecten van de kadernota op de begroting voor 2012.
32	6	644.0 Leerplicht en leerlingenvervoer	Versoberen tot max. wettelijke verplichting (ca. 400.000-500.000 voor ca. 240 leerlingen) + verhogen eigen bijdrage	s				5.000	Geen raadsbesluit	Het bedrag van € 5.000 in 2016 kan niet onderbouwd worden. Het is ontstaan uit de gedachte dat we voorsorteren op een toekomstige afname van het aantal leerlingen. De link met afname van leerlingenvervoer is er echter niet automatisch. Leerlingenvervoer betreft een open eind regeling, tot op heden zijn de kosten alleen maar opgelopen. De gemeente is wettelijk verplicht leerlingenvervoer te bieden.

Bijlage 5 – Effecten uitwerking maatregelen Kadernota 2013-2016

	Pr	Nr / productomschrijving	Bezuinigingsvoorstel aanvullend pakket (verwerkt)	i/s	2013	2014	2015	2016	Uitkomst raad	Toelichting
										Een andere mogelijkheid is dat voor het leerlingenvervoer in de toekomst een eigenbijdrage wordt gevraagd. In dat geval zullen de verordening en beleidsregels hierop aangepast dienen te worden. Het innen van de eigen bijdragen zal kostenverhogend werken voor de uitvoering. Het contract met de gemeente Zutphen zal hiertoe moeten worden aangepast.
33	6	646.0 Bibliotheek en RTV Veluwezoom	Herstructureren bibliotheek	s		80.000	80.000	80.000	Geen raadsbesluit	Eerste gesprek tussen portefeuillehouder en bibliotheekbestuur heeft plaatsgevonden. Het bibliotheekbestuur heeft gevraagd waarom een besluit hierover geen onderdeel is van de nog te ontwikkelen Toekomstvisie. Er is ongenoegen geuit over de procedure en de hoogte van de bezuiniging in 2014 is als onhaalbaar beoordeeld. Met de in 2013 door te voeren bezuiniging van ± € 23.000 bedraagt de totale bezuiniging ruim € 100.000. Een dergelijke ingrijpende korting op de subsidie van een organisatie met verplichtingen (personeel, accommodatie e.d.) vergt een redelijke termijn van uitvoering. Het is zaak om in overleg met de bibliotheek duidelijkheid te krijgen over haalbare bezuinigingen op basis van duidelijke beleidsuitspraken.
34	6	648.0 Amateurkunst en overige cultuur	Hervorming / afbouw subsidie	s		7.000	27.000	27.000	Geen raadsbesluit	Motie 14 (verenigingsleven) is door de raad overgenomen. Het college wordt opgeroepen deze bezuinigingsmaatregel opnieuw te beoordelen en te komen met een andere aanpak bij de begrotingsbehandeling 2013. De raad constateert dat "de rek eruit is". Met ingang van 2012 is op de vier muziekverenigingen een bezuiniging toegepast van ± € 5.000. De Culturele Stichting wordt met ingang van 2013 op haar subsidie met 5% (± € 1.500) gekort. De voorgestelde hervorming leidt vanaf 2015 tot een bezuiniging van € 27.000 op een totaalbudget van circa € 43.000, bijna 63%. In dit geval is het raadzaam om of de Culturele Stichting in het geheel niet meer te subsidiëren, of de muziekverenigingen niet langer te subsidiëren en de subsidie aan de Culturele Stichting te halveren. Muziekverenigingen worden daarmee gelijkgesteld met andere culturele en sport verenigingen, die vanaf 2011 niet langer een gemeentelijke subsidie ontvangen. Daarenboven blijkt uit de financiële afrekeningen met muziekverenigingen, dat de gemeentelijke subsidie nog maar een klein deel van de inkomsten van de vereniging uit maakt. Hier staat dan wel tegenover, dat muziekverenigingen wordt gevraagd om mede vorm en uitvoering te gaan geven aan het muziekonderwijs op de basisscholen. Voor die diensten zouden de muziekverenigingen dan een vergoeding moeten krijgen. Uitwerking van deze voorstellen zal in de loop van 2013 moeten

Bijlage 5 – Effecten uitwerking maatregelen Kadernota 2013-2016

Pr	Nr / productomschrijving	Bezuinigingsvoorstel aanvullend pakket (verwerkt)	i/s	2013	2014	2015	2016	Uitkomst raad	Toelichting
									zijn afgerond. Afbouwen/beëindigen van subsidies moet wel met inachtneming van een redelijke termijn (jurisprudentie).
35	6	663.0 Sportbeleid	s	pm	pm	pm	45.000	Geen raadsbesluit	<p>* Het genoemde bezuinigingsbedrag van € 45.000 valt per 2016 vrij. De combinatiefunctionaris kan dan niet voortgezet worden. Daarmee vervalt het belangrijkste onderdeel van het sportbeleid.</p> <p>Indien geen sportbeleid meer gevoerd wordt, is er geen kader waarbinnen initiatieven van sportverenigingen en andere organisaties kunnen plaatsvinden. Er kan dan geen sturing meer plaatsvinden vanuit de gemeente. Huidig sportbeleid heeft een preventieve functie en heeft onmisbare relaties met gemeentelijk gezondheidsbeleid en participatiebeleid (ieder-een moet meedoen). Sportbeleid heeft specifieke functies naar de jeugd en ouderen, dit zijn belangrijke doelgroepen binnen de Wmo. Indien sportbeleid beëindigd wordt, ontbreekt een belangrijke schakel binnen de integrale beleidsvoering.</p> <p>* Het inhoudelijke bezuinigingsvoorstel richt zich op privatisering van accommodaties. In 2013 worden de voor- en nadelen van verdergaande verzelfstandiging, dan wel privatisering onderzocht. Hierbij is aandacht voor de financiële, juridische en maatschappelijke gevolgen. Uitvoering van verzelfstandiging/ privatisering heeft invloed op de budgetten voor onderhoud en exploitatie van accommodaties (afdeling Beheer).</p>
39	7	681.0 Belastingen	s	50.000	50.000	50.000	50.000	Geen raadsbesluit	<p>De opbrengst van de ozb voor niet-woningen (zowel eigenaren als gebruikers) is voor dit jaar ong. € 1.000.000. Een opbrengststijging van € 50.000 zou op dit moment dus een tariefstijging van 5% betekenen.</p> <p>Echter ook voor de niet-woningen worden in de komende maanden nieuwe waarden vastgesteld. Bij de tariefstelling voor 2013 moeten we, net zoals bij de woningen, rekening houden met de waardeontwikkelingen bij deze panden. Ook hier is de verwachting dat deze, gemiddeld genomen, zullen dalen.</p> <p>Bij de belastingvoorstellen voor 2013 wordt de nu aangegeven opbrengststijging als alternatief doorgerekend.</p>
40	7	681.0 Belastingen	s	pm	pm	pm	pm	Geen raadsbesluit	Voor dit onderwerp is politiek-bestuurlijke discussie nodig, bij voorbeeld bij de kadernota 2013.

Bijlage 5 – Effecten uitwerking maatregelen Kadernota 2013-2016

d. Aanvullend pakket

Betreft de onderwerpen zonder concrete financiële gegevens; opgenomen als denkrichting.

Pr	Nr / productomschrijving	Bezuinigingsvoorstel aanvullend pakket (denkrichting)	i/s	2013	2014	2015	2016	Uitkomst raad	Toelichting
2	1	601.5 Bestuurlijke contacten	s		pm	pm	pm	Geen raadsbesluit	Het lidmaatschap is een coherent pakket, waaruit niet naar eigen smaak of behoefte kan worden gekozen om bepaalde diensten wel of niet af te nemen. Wel kan de gemeente Brummen bij de VNG en bij andere gemeenten pleiten voor een lagere contributie voor leden. De mate waarin dit voor onze begroting een besparing oplevert en wanneer, is vooraf niet te duiden.
3	1	601.6 Internationale contacten	s	pm	pm	pm	pm	Geen raadsbesluit	Hiervoor wordt een separaat voorstel ontwikkeld.
5	1	652.0 Gebruiksvergunningen	s			pm	pm	Geen raadsbesluit	In de toekomst zullen bedrijven (aannemers, architecten) die dan gecertificeerd zijn, zonder toetsing vergunningen kunnen ontvangen. Handhaving geschiedt vervolgens steekproefsgewijs. De winst zit bij de afname in besteding van ambtelijke uren.
7	1	652.2 Brandbestrijding	s		pm	pm	pm	Geen raadsbesluit	Dit kan niet door de gemeente Brummen alleen besloten worden, daar is een meerderheid onder de 22 aangesloten gemeenten voor nodig. Wel kan Brummen een voorstel tot een taakstelling indienen. Hierbij is het streven om een taakstelling van € 20.000 te realiseren.
8	2	610.0 Ruimtelijke ordening, algemeen	s	pm	pm	pm	pm	Geen raadsbesluit	Met dit voorstel wordt geen gemeentelijk ruimtelijk beleid meer gemaakt. Nadeel is dat er dan geen sturingskader voor ruimtelijke ontwikkelingen is. Opbrengst zit in het aantal ambtelijke uren en de kosten voor externe expertise.
9	2	611.0 Volkshuisvestingsbeleid	s	pm	pm	pm	pm	Geen raadsbesluit	Met dit voorstel wordt geen gemeentelijk beleid voor huisvesting meer gemaakt. Nadeel is dat er dan ook geen sturingskader meer voor is. Opbrengst zit in het aantal ambtelijke uren en de kosten voor externe expertise.
10	2	613.0 Bouwgrondexploitatie	i	pm	pm	pm	pm	Geen raadsbesluit	Het voordeel van dit voorstel zit in niet doorlopende rentelasten. Voor afsluiting van de grondexploitatie is ook het ontbinden van de samenwerkingsovereenkomsten met marktpartijen nodig. Dit heeft juridische consequenties en leidt tot een situatie van onderhandeling.
11	2	613.0 Bouwgrondexploitatie	i	pm	pm	pm	pm	Geen raadsbesluit	Heeft als voordeel het naar voren halen van grondopbrengsten, door 'zwaardere' bedrijven toe te staan (meer belasting van het milieu, geluidseffecten, verkeersbewegingen, etc). Nadeel is de

Bijlage 5 – Effecten uitwerking maatregelen Kadernota 2013-2016

Pr	Nr / productomschrijving	Bezuinigingsvoorstel aanvullend pakket (denkrichting)	i/s	2013	2014	2015	2016	Uitkomst raad	Toelichting
									inbreuk op de leefbaarheid van omwonenden.
12	2	632.0 Markt in Eerbeek	s			pm	pm	Geen raadsbesluit	Zie regel 13.
13	2	632.0 Markt in Eerbeek	s	pm	pm	pm	pm	Geen raadsbesluit	Door te privatiseren wordt voorkomen dat de opbrengsten (door marktgeden) lager zijn dan de kosten (o.a. ambtelijke uren).
28	4	631.0 Algemene bijstand	s	pm	pm	pm	pm	Geen raadsbesluit	Dit voorstel omhelst de realisatie van lagere uitgaven op het inkomensdeel van de WWB. Die doelstelling kan echter alleen worden bereikt door te investeren in re-integratie van uitkeringsgerechtigden.
36	6	660.0 Zwembad Rhienderoord	s	pm	pm	pm	pm	Geen raadsbesluit	Hier zijn gesprekken over met het zwembad. Stichting Rhienderoord wil wel praten over verzelfstandiging (met als gevolg eventueel lagere subsidie) maar niet over privatisering.
37	7	602.8 Organisatiebeleid / Beleidsondersteuning afdelingen	s	pm	pm	pm	pm	Zie motie 05 (organisatiebeleid)	Zie regel 59 van basispakket.
38	7	681.0 Belastingen	s	pm	pm	pm	pm	Geen raadsbesluit	<p><i>Hondenbelasting</i> Dit kan worden ingevoerd, maar niet zonder weerstand vanuit de samenleving. Tien jaar geleden is de hondenbelasting afgeschaft in verband met de hoge perceptiekosten: regelmatig controles uitoefenen. Ervaring heeft geleerd dat na een algehele controle de honden 'massaal werden afgemeld'. Bijhouden bestand vergt dus zeer regelmatige controle.</p> <p><i>Precario</i> Precario rechten kunnen worden geheven voor het gebruik van de openbare ruimte (verkoopuitstalling, terrassen, evenementen). Dit is mogelijk bij het duurzaam hebben van voorwerpen op, boven of in de gemeentegrond. Binnenkort wordt heffing op leidingen van nutsbedrijven verboden.</p> <p><i>Reclamebelasting</i> Dit wordt veelal gebruikt op verzoek van ondernemers ter realisatie van bijv. centrumplannen en activiteiten die de ondernemers willen organiseren. Aanleiding is dat vooral de landelijke ketens veelal geen lid zijn van die ondernemersvereniging en dus geen</p>

Bijlage 5 – Effecten uitwerking maatregelen Kadernota 2013-2016

	Pr .	Nr / productomschrijving	Bezuinigingsvoorstel aanvullend pakket (denkrichting)	i/s	2013	2014	2015	2016	Uitkomst raad	Toelichting
										financiële bijdrage leveren. In samenwerking met de gemeente wordt dan via de reclamebelasting een fonds gevormd
40	7	681.0 Belastingen	Verhoging toeristenbelasting	s		pm	pm	pm	Motie 9	Motie 9 bij de kadernota betreft de toeristenbelasting: afspraak van de 50% regeling nakomen, van de voorgestelde verhoging afzien of anders van de nieuwe verhoging ook een evenredig deel naar de sector laten terugvloeien. Gezien de uitkomst van de stemming over motie 9 kan pas gerekend worden met eventuele extra opbrengsten na een nieuwe politiek-bestuurlijke discussie, bij voorbeeld bij de kadernota 2013.

Bijlage 5 – Effecten uitwerking maatregelen Kadernota 2013-2016

e. Aanvullend pakket

Betreft de onderwerpen uit het aanvullend pakket waarvoor de raad bij de behandeling van de kadernota heeft besloten deze niet te laten verwerken in de begroting.

	Pr .	Nr / productomschrijving	Bezuinigingsvoorstel aanvullend pakket (afgewezen)	i/s	2013	2014	2015	2016	Uitkomst raad	Toelichting
16	2	670.2 Toerisme en recreatie	Opbrengst toeristenbelasting naar algemene middelen c.q. aanwenden voor uitvoering reguliere taken zoals groenonderhoud etc.	s					Niet akkoord, zie motie 9	Motie 9 bij de kadernota betreft de toeristenbelasting: afspraak van de 50% regeling nakomen, van de voorgestelde verhoging afzien of anders van de nieuwe verhoging ook een evenredig deel naar de sector laten terugvloeien. Gezien de uitkomst van de stemming over motie 9 gaan er geen extra opbrengsten naar de algemene middelen en is er dus geen bezuinigingsmaatregel meer gekoppeld aan dit punt.
17	2	670.3 Plattelandsontwikkeling	Afschaffen fonds Ligt op groen (of uitsluitend nog in geval van minimaal 50% cofinanciering) / idem 'ambitie-investeringen' / dan ook geen bijdragen meer vragen.	i					Geen raadsbesluit	De aangenomen motie 15 geeft aan "het Ligt op Groen fonds in stand te houden en de gelden te gebruiken waarvoor deze bedoeld zijn". Dit betekent dat er geen bezuinigingsmaatregel gekoppeld is aan dit punt.

De inhoud van deze bijlage

Hieronder staan in tabelvorm de financiële uitgangspunten die zijn gehanteerd bij het opstellen van de programmabegroting.

Uitgangspunten	Programmabegroting 2013-2016
Uitgaven	
Prijsstijging 2013 (inflatie)	2,5% bij die budgetten waar dat aan de orde is. Sommige andere budgetten zijn taakstellend of hebben een ander prijsverloop, bijvoorbeeld op basis van (meerjarige) afspraken. In het kader van "versobering en fasering" is vanaf 2012 de indexering bij de meeste subsidie- en uitbestedingbudgetten weer ongedaan gemaakt.
Gemeenschappelijke regelingen	Op basis van de meest recente gegevens over het verloop van de gemeentelijke bijdrage.
Salarissen	De raming 2013 is gebaseerd op de CAO die geldt voor de periode 1 juli 2011 t/m 31 december 2012. Voor de jaren 2014 t/m 2016 is geen rekening gehouden met een verdere loonontwikkeling.
Kapitaallasten	Op basis van de staat van activa en het meerjareninvesteringsplan vanuit de meerjarenbegroting 2013-2016 die in het voorjaar is opgesteld.
Rentelasten	Op basis van de leningenportefeuille 2012 en de ontwikkeling financieringsbehoefte. Daarnaast is elk jaar t/m 2016 rekening gehouden met een stelpost van € 10.000 voor rente van nog aan te trekken leningen.
Rente over activa	Aan nieuwe activa wordt op begrotingsbasis 5% rente toegerekend.
Eigen financieringsmiddelen	Hierover wordt geen rente berekend.
Opbrengsten	
Onroerende zaakbelastingen	Jaarlijkse inflatiecorrectie met 2,5%. Daarnaast jaarlijks een opbrengststijging van € 15.000 vanwege verbouwactiviteiten etc. Verder is op basis van de Kadernota voor 2013 rekening gehouden met een extra structurele opbrengst van € 150.000.
Toeristenbelasting	€ 1,35 per overnachting.
Woonforensenbelasting	Opbrengstraming 2013 € 12.000.
Rioolrechten	100% kostendekkend.
Afvalstoffenheffing	100% kostendekkend.
Grafrechten	Inflatiecorrectie met 2,5%.

Uitgangspunten	Programmabegroting 2013-2016
Marktgelden	Beleidsmatig uitgangspunt is 100% kostendekking. In de praktijk wordt dit percentage niet bereikt.
Leges	Beleidsmatig uitgangspunt is 100% kostendekking.
Rente verstrekte leningen	Op basis van de bestaande leningenportefeuille.
Overige uitgangspunten	
Onvoorziene uitgaven	€ 20.000.
Prijspeil meerjarenperspectief	2,5% bij die budgetten waar dat aan de orde is. Sommige andere budgetten zijn taakstellend of hebben een ander prijsverloop, bijvoorbeeld op basis van (meerjarige) afspraken. Vanaf 2012 worden de meeste in- en externe budgetten tot en met 2014 niet meer verhoogd met inflatie. Dit op basis van het proces "versoering en fasering".
Algemene uitkering gemeentefonds	Op basis van de circulaire van 13 juni 2012.
Aantal inwoners	Voor de berekening van de algemene uitkering is uitgegaan van een inwoneraantal van 21.331 voor de jaren 2013 t/m 2016.
Aantal woonruimten	Voor de berekening van de algemene uitkering is uitgegaan van de volgende aantallen: 2013 – 9.427 2014 – 9.452 2015 – 9.477 2016 – 9.502

Deze begrippenlijst geeft voor een aantal begrippen een omschrijving.

Accres.....	De toe- of afname van een budget. Het begrip wordt vaak gebruikt bij de algemene uitkering uit het gemeentefonds.
Activeren.....	Het opnemen van investeringen op de balans. Dit houdt in dat de waarde van activa bij het vermogen van de gemeente wordt opgeteld. Op deze manier is goed te zien dat de gemeente de tot haar beschikking staande gelden heeft gebruikt voor waardevolle activa.
Afdelingsrapportage.....	Periodieke rapportage waarin de afdelingsmanager aan de gemeentesecretaris rapporteert over de voortgang van de uitvoering van de productie, mede in relatie tot de besteding van de budgetten.
Afschrijven.....	Dit is het boekhoudkundig laten zien dat de boekwaarde van activa in de loop van de tijd afneemt.
Afvalstoffenheffing.....	Zie onder retributies.
Algemene uitkering.....	Algemene middelen die gemeenten van het rijk ontvangen uit het gemeentefonds. De middelen staan ter vrije beschikking van de gemeente.
Balans.....	Onderdeel van de jaarrekening. De balans geeft een overzicht van de bezittingen (activa) en het eigen- en vreemd vermogen (passiva) van de gemeente.
Baten en lasten (stelsel van).....	Een begrotingssysteem van baten en lasten houdt in dat alle ontvangsten en uitgaven worden toegerekend aan het begrotingsjaar waarop zij betrekking hebben.
Behoedzaamheidsreserve.....	Een begrip dat wordt gebruikt bij de algemene uitkering uit het gemeentefonds. Bedoeld wordt het bedrag dat in eerste instantie tijdens het uitkeringsjaar niet aan de gemeenten wordt uitbetaald. Landelijk gaat het om een bedrag van € 208 miljoen. Op basis van de rijksrekening wordt na afloop van het uitkeringsjaar de algemene uitkering nagecalculeerd en wordt zo nodig alsnog (een deel van) de reserve uitbetaald. Vanaf 2009 is de systematiek (tijdelijk) buiten werking gesteld omdat er tot en met 2011 niet wordt nagecalculeerd.
Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).....	Betreft de voorschriften waaraan de inrichting van de gemeentelijke begroting en jaarrekening vanaf 2004 moet voldoen. Op 17 januari 2003 werden de voorschriften vastgesteld. Jaarlijks wordt beoordeeld of doorgevoerde aanpassingen in de voorschriften tot aanpassingen in de begroting en/of jaarstukken moet leiden. Zo zijn in 2008 wijzigingen in de opbouw van de balans doorgevoerd.
Begroting.....	Een begroting geeft aan welke beleidsvoornemens de gemeente heeft, hoeveel middelen daarmee gemoeid zijn en uit welke bronnen die middelen afkomstig zijn. Het "Besluit begroting en verant-

woording provincies en gemeenten” BBV2004 onderscheidt een beleidsbegroting en een financiële begroting. Via de beschrijving van de programma’s en de paragrafen wordt aan beide documenten invulling gegeven.

Belastingen.....	Heffingen door overheidsinstanties zonder direct aanwijsbare tegenprestatie van deze instanties. De middelen kunnen vrij worden ingezet.
Beleidsmarges.....	De mate waarin de gemeente vrij of gebonden is bij de uitvoering van een bepaalde taak.
Bestuurlijk belang.....	Een gemeente heeft een bestuurlijk belang wanneer ze zitting heeft in het bestuur van de derde rechtspersoon of als ze stemrecht heeft.
Bestuursrapportages (Burap).....	In deze rapportages legt het college van b&w. lopende een begrotingsjaar verantwoording af aan de gemeenteraad over de voortgang van de geplande activiteiten in samenhang met de besteding van de middelen.
Boekwaarde.....	Is de boekhoudkundige waarde van een actief op de balans.
Bruterings.....	Het ramen van zowel inkomsten als uitgaven. Dit in tegenstelling van een eerdere situatie waarbij alleen het saldo werd geraamd.
Bruto Binnenlands Product.....	Het totale inkomen dat door productie in Nederland is gevormd. Het is daarmee gelijk aan de som van de toegevoegde waarden van alle bedrijfstakken. Inclusief afschrijvingen.
BTW Compensatie Fonds (BCF).....	Uit dit fonds krijgen gemeenten in veel gevallen de betaalde Btw op uitgaven terug. Het fonds is gevoed door verlaging van de Algemene Uitkering van het gemeentefonds. Dit fonds is door het rijk ingesteld om uitbesteding van taken te bevorderen.
Categoriale indeling.....	Een categoriale indeling is een indeling van baten en lasten naar kostensoorten zoals salarissen, rente en belastingen. In de voorschriften, die vanaf 2004 gelden, is opgenomen dat gemeenten de begroting in een apart document omzetten naar categorieën. Dit document moet naar de Provincie en het CBS. worden gestuurd. De categoriale indeling wordt bij ministeriele beschikking (6 februari 2003) vastgesteld.
Centrum voor werk en Inkomen.....	Landelijk netwerk van plekken waar werkzoekenden en mensen die een uitkering willen aanvragen terecht kunnen. De Brummense inwoners moeten hiervoor naar de locatie Apeldoorn.
Collectief Ambtenaren Reglement(CAR) / Uitvoeringsovereenkomst (UWO).....	Landelijk vastgesteld kader (CAR) en uitvoeringsafspraken (UWO) tussen werkgevers en werknemers bij gemeenten met betrekking tot primaire en secundaire arbeidsvoorwaarden.
Convenant.....	Privaatrechtelijke overeenkomst.
Dekken.....	Er voor zorgen dat de gevolgen voor de exploitatiebegroting van een bepaalde uitgaaf kunnen worden opgevangen. Als voorbeeld de aankoop van een woning vanuit de thuissituatie: De aankoop wordt <i>gefinancierd/betaald</i> uit een afgesloten hypothecaire lening. De maandelijkse rente en aflossing wordt <i>gedekt</i> uit

	het maandsalaris.
Deregulering.....	Het vereenvoudigen of afschaffen van ingewikkelde regels of procedures.
Derivaten.....	Financiële derivaten zijn beleggingsinstrumenten die hun waarde ontleen aan de waarde van een ander goed, zoals aandelen en olie. Het andere goed wordt in het jargon de <i>onderliggende waarde</i> genoemd. De voornaamste soorten derivaten zijn opties, futures, swaps en forwards. Men gebruikt financiële derivaten om risico's te verkleinen of juist te speculeren.
Diftar.....	Tariefsdifferentiatie bij bijvoorbeeld de afvalstoffenheffing.
Doelstelling.....	Het beoogde eindresultaat bij de uitvoering van het werk.
Dualisme.....	Het ontvlechten van de rollen binnen het gemeentebestuur. De gemeenteraad en het college zijn hierbij twee aparte organen, met hun eigen rol, verantwoordelijkheid en samenstelling. De raad is kaderstellend en controlerend, het college uitvoerend en beherend.
Exploitatiebegroting.....	De begroting van jaarlijks terugkerende lasten en baten.
Financieel belang.....	De gemeente heeft een financieel belang als de middelen die ter beschikking zijn gesteld verloren gaan in het geval van faillissement van de verbonden partij (een derde rechtspersoon) en/of als de financiële problemen bij de verbonden partij op de gemeente kunnen worden verhaald.
Financieren.....	Zorgen voor voldoende geldmiddelen op de bank om betalingen te kunnen doen. Financieren kan gebeuren uit eigen middelen, bijvoorbeeld belastingopbrengsten, of uit leningen die zijn afgesloten.
Friciekosten.....	Eenmalige of tijdelijke kosten die gemaakt moeten worden, vaak als gevolg van reorganisaties of verlagingen van het structureel uitgavenniveau in een begroting.
Functie (functionele indeling).....	Een functie is een eenheid waarin de begroting en de jaarstukken worden onderverdeeld volgens de begrotingsvoorschriften. De voorschriften 2004 laten de indeling van de begroting en rekening vrij als het gaat om de programma- en productenbegroting. Er wordt wel geëist dat de gemeente de begroting in een apart document omzet naar functies. Dit document moet naar de Provincie en het CBS worden gestuurd. De functionele indeling wordt bij ministeriele beschikking (6 februari 2003) vastgesteld.
Gemeentelijke basisadministratie van bevolkingsgegevens.....	Betreft basisgegevens van alle inwoners van Nederland. De gemeenten zijn voor een correcte administratie verantwoordelijk.
Gebundelde Doel Uitkering.....	Betreft een samenvoeging van een aantal aparte subsidiestromen van het rijk richting de gemeenten, die samen een bepaald doel beogen. Het is daarmee niet vrij besteedbaar zoals het geld dat gemeenten krijgen uit het gemeentefonds.
Human Resource Management.....	De juiste werkne(e)m(st)er op de juiste werkplek.
Incentive.....	Aanmoedigingspremie.

Inflatiecorrectie.....	Aanpassing van belastingtarieven aan de geldontwaarding. In Brummen gebruiken we bij het opstellen van de jaarlijkse begroting het Consumenten Prijs Index van het CBS.
Informatie Model Ruimtelijke Orde- ning.....	Dit model wordt gebruikt om voor grondexploitatieplannen financieel inzicht te kunnen krijgen in de mogelijke kosten en opbrengsten bij een grondexploitatieplan.
Instituut Nederlandse kwaliteits- zorg.....	De kwaliteit van de werkwijzen binnen Brummen zijn in het recente verleden via modellen van dit instituut in beeld gebracht en basis geweest voor doorgevoerde verbeteringen.
Integraal Huisvestingsplan.....	Wordt in Brummen gebruikt om het in maart 2008 door de gemeenteraad vastgesteld totaalplan voor de huisvesting van het onderwijs binnen de gemeente aan te duiden.
Interactieve beleidsvorming.....	Definitie van de Pröpper en Steenbeek: Een manier van beleidsontwikkeling waarbij de overheid in een zo vroeg mogelijk stadium inwoners, maatschappelijke organisaties, bedrijven en/of andere overheden bij het beleid betreft om in een wisselwerking en/of samenwerking met hen tot de voorbereiding/bepaling/uitvoering en/of evaluatie van het beleid te komen.
Investeren.....	Geld in zaken (activa) steken die een waarde hebben die voor meerdere jaren van toepassing is. Hoeveel jaar ligt vast in de gemeentelijke nota investering- en afschrijvingsbeleid.
Jaarrekening.....	De jaarrekening is de tegenhanger van de financiële begroting. In de jaarrekening wordt ingegaan op de realisaties in het afgelopen begrotingsjaar en vormt een onderdeel van de jaarstukken. De jaarrekening bestaat uit: 1. de programmarekening met toelichting en 2. de balans met toelichting.
Jaarverslag.....	Het jaarverslag is de tegenhanger van de programmabegroting en gaat met name in op de uitkomsten van de programma's in het afgelopen begrotingsjaar. Het jaarverslag is een onderdeel van de jaarstukken en bestaat uit: 1. de programmaverantwoording; 2. de verantwoording in de verplichte paragrafen, en 3. niet verplichte bijlagen met aanvullende informatie.
Jaarstukken.....	De jaarstukken zijn het totaal aan jaarrekening en jaarverslag.
Kapitaallasten.....	Dit zijn de terugkerende lasten op de jaarlijkse begroting van investeringen. De kapitaallasten bestaan uit rente en afschrijving.
Kengetallen.....	Verhoudingscijfers waarmee de effectiviteit en/of efficiency gemeenten kunnen worden.
Kredieten.....	Betreft het door de raad goedgekeurde totaalbedrag waarmee een voorgenomen investering mag worden verkregen.
Lastendruk.....	De regelmatig terugkerende geldelijke verplichtingen in de vorm van belastingen en rechten.
Leges.....	Rechten die worden geheven voor beschikkingen, afschriften van stukken, contracten enz.

Loonkosten.....	Het aandeel van de lonen in de productiekosten.
Meerjaren Prognose Grondexploitatie.....	Overzicht waarin systematisch de financiële resultaten van het grondbeleid in beeld worden gebracht. De MPG. wordt jaarlijks uitgebracht.
Milieu Uitvoering Programma.....	In dit programma legt Brummen haar beleid voor 4 jaar vast op het gebied van het milieu.
Nul-groei.....	Het stopzetten of verminderen van de groei van een budget.
Onderuitputting.....	Het op voorhand in de begroting rekening houden met het feit dat de inkomsten/uitgaven zullen gaan meevallen en daardoor voordelen ontstaan. Hiervoor wordt dan een stelpost in de begroting opgenomen. In Brummen wordt deze systematiek niet gehanteerd.
Onroerende Zaak Belastingen.....	Belangrijkste jaarlijkse inkomstenbron voor de gemeente waarvan de toegepaste tarieven gebaseerd zijn op eigen beleid.
Oormerken.....	Financiële middelen beschikbaar stellen voor een specifiek doel.
Openbare geestelijke Gezondheidszorg.....	Directe hulpverlening (waaronder crisisinterventie, maatschappelijke opvang), preventie en zorg voor mensen met een verhoogd risico (o.a. signalering, screening en beleidsadviesing), verslavingszorg(inclusief vangnetfunctie), algemeen maatschappelijk werk (gedeeltelijk).
Overzicht van baten en lasten.....	Is een onderdeel van de financiële begroting en geeft een overzicht van alle baten en lasten die in een programma zijn opgenomen.
Paragrafen.....	Paragrafen zijn verplichte dwarsdoorsnede van zowel de begroting als het jaarverslag op specifieke aspecten. Hierbij gaat het om de beleidslijnen van beheersmatige aspecten die van belang zijn, financieel, politiek of anderszins.
Prestatie.....	Meetbaar resultaat/output van de per product ingezette beschikbaar gestelde (financiële) middelen.
Preventief toezicht.....	De Gemeentewet maakt onderscheid tussen preventief (voorafgaand) toezicht en repressief toezicht (toezicht achteraf). Uitgangspunt van de wet is terughoudendheid. Dit betekent dat repressief toezicht regel is en preventief toezicht de uitzondering. Het gevolg van preventief toezicht is dat de begroting en de daarop betrekking hebbende begrotingswijzigingen voorafgaand aan de uitvoering goedgekeurd moeten worden door Gedeputeerde Staten. In 2008 (brief provincie 21.7.2008, 08.002979) hebben de provincies en het rijk een nieuw, per 1.1.2009 ingaande, toetsingskader vastgesteld. De essentie van de verandering is dat als een gemeente niet voldoet aan de uiterste inzenddatum van begroting (voor 15 november) en jaarstukken (voor 15 juli) preventief toezicht direct van toepassing wordt en dat die gemeente vervolgens met steekhoudende argumenten moet komen om alsnog onder het repressieve toezicht te kunnen vallen.
Product.....	Een product is het resultaat van samenhangende activiteiten en is meetbaar gemaakt in tijd, geld(lasten en baten), kwantiteit en, waar mogelijk, kwaliteit. In de nieuwe voorschriften wordt dit begrip ruim

geïnterpreteerd. Het kan gaan om: een te realiseren voorziening, een dienst, een goed of een activiteit.

Programma.....	Een samenhangend geheel van producten, activiteiten en geldmiddelen, gericht op het bereiken van vooraf bepaalde maatschappelijke effecten. De voorschriften 2004 gaan uit van een onderverdeling van de begroting in programma's. De gemeente is vrij in de keuze van het aantal en de inhoud van de programma's.
Programmaplan.....	Dit plan behandelt per programma expliciet de maatschappelijke effecten en de wijze deze effecten worden nagestreefd. Dit wordt gedaan aan de hand van de volgende drie vragen: Wat willen we? Wat gaan we ervoor doen? Wat mag het kosten?
Reinigingsrechten.....	Zie onder retributies.
Repressief toezicht.....	Zie preventief toezicht. Begrotingswijzigingen behoeven alleen ter kennisgeving te worden ingezonden.
Reserve.....	Afgezonderd vermogensbestanddeel vrij aanwendbaar. Een reserve behoort tot het eigen vermogen van de gemeente.
Resultaat.....	Dit betreft het verschil tussen de werkelijke lasten en baten in enig jaar. Dit wordt altijd is vastgesteld (resultaatbepaling) en daarna bestemd (resultaatbestemming).
Retributies.....	Heffingen waar een direct aanwijsbare tegenprestatie van de overheid aan de individuele (betalende) burger tegenover staat. Met deze heffingen mag geen winst worden gemaakt. Voorbeelden: Afvalstoffenheffing en rioolrechten.
Risico.....	Een kans op een bepaalde gebeurtenis met een bepaald gevolg.
Risicomanagement.....	Het systematisch nemen van beslissingen die gericht zijn op het voorkomen of verkleinen van de nadelige effecten die risico's met zich mee kunnen brengen.
Stelpost.....	Geraamde lasten en/of baten in een begroting die nog nader verbijzonderd moeten worden.
Taak.....	Een afgebakend gebied van werk.
Taakomschrijving.....	Totaal van acties, gericht op het bereiken van beoogd doel.
Taakstelling.....	Het stellen of zich stellen van een bepaalde opdracht. Wordt vaak gebruikt in tijden van bezuiniging.
Tariefdifferentiatie.....	Het hanteren van verschillende tarieven bij eenzelfde heffing.
Verbonden partij.....	Een derde rechtspersoon waarbij de gemeente een bestuurlijk- en financieel belang heeft.
Voorziening.....	Afgezonderd vermogensbestanddeel niet vrij aanwendbaar. Een voorziening behoort tot het vreemd vermogen van de gemeente. Voorziening wordt gevormd wegens: 1. verplichtingen, verliezen en risico's, 2. onderhoud kapitaalgoederen. Sinds 2009 vallen de door derden beklemde gelden (ontvangen gelden van derden met een afrekeningsregime) niet meer onder voorziening.

Wachtgeld.....	Een uitkering die een ambtenaar ontvangt bij eervol ontslag niet op eigen verzoek.
Weerstandcapaciteit.....	De geldmiddelen die kunnen worden ingezet om tegenvallers op te vangen.
Weerstandsvermogen.....	Bij het weerstandsvermogen gaat het om het vermogen om risico's te kunnen opvangen, zodat het afgesproken takenpakket toch onverkort kan worden uitgevoerd.
Zorgverbreding.....	Verruiming van de maatregelen die tot een betere zorg leiden voor bepaalde groepen in de samenleving.

